

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE
CLEOPA

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE CLEOPA

9

Cu binecuvântarea P.S.

EFTIMIE

Episcopul Romanului

Ediție îngrijită de
Arhimandrit Ioanichie Bălan

Ediția a II-a

MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA
2001

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CLEOPA ILIE, arhimandrit

**Ne vorbește Părintele Cleopa / Arhim. Cleopa
Ilie. – Ed. a 2-a. – Vânători-Neamț : Mănăstirea
Sihăstria, 2001 –
13 vol.
ISBN 973-86836-2-9
Vol. 9. – 2004. – ISBN 973-86836-3-7**

281.95(047.53)

CUVÂNT ÎNAINTE

După aproape un an de zile de la mutarea Părintelui Cleopa la cele cerești, apare volumul nouă din seria **Ne vorbește Părintele Cleopa**. Mulțumim lui Dumnezeu că ne-a descoperit și alte cuvinte duhovnicești ale Prea Cuvioșiei sale, înregistrate pe casete, pe care le-am adunat cu multă bucurie de la unii credincioși și de la ucenicii săi apropiați, spre folosul de obște al tuturor.

Sunt cuvinte sfinte, pline de duh și înțelepciune, care hrănesc sufletele și mângâie inimile tuturor iubitorilor de Hristos, călugări și mireni.

De aceea ne străduim să le dăm la tipar, acum la sfârșit de mileniu, când lumea creștină se confruntă cu multe greutăți materiale și sufletești și așteaptă, mai ales de la mănăstiri și de la duhovnici, sfaturi de suflet pentru începutul noului mileniu.

Iată câteva dintre capitolele principale cuprinse în volumul de față al acestei lucrări:

„Cuvânt la Nașterea Domnului”, „Cuvânt la Soborul Maicii Domnului”, ambele înregistrate în anul 1970; „Despre Anul Nou și calendar”, „Ominune cu Sfânta Cruce”, „Cuvânt despre Rai”, „Cuvânt la Cina cea mare”, „Despre rugăciune” și

Domnului, Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ea pe toate le-a bucurat, cum a zis Arhanghelul Gavriil către păstori: *Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare* (Luca 2,10). S-au bucurat cerul și pământul de această primăvară și înnoire a neamului omenesc.

Dar oare de când a venit la noi această primăvară? Încă de când a zis Dumnezeu către șarpe despre Eva: *Aceasta îți va zdrobi capul* (Facere 3, 15). Era o proorocie a lui Dumnezeu Tatăl, că prin femeie a căzut neamul omenesc, și tot prin femeie, la plinirea vremii, se va zdrobi capul șarpelui, adică al satanei.

Dar de ce se cheamă Hristos sămânța femeii? Apostolii spun că Hristos din sămânța femeii S-a născut. Pentru ce? Pentru că El nu este sămânță de bărbat după trup. Căci zice dumnezeiescul Maxim Mărturisitorul în «Cuvânt teologic» la întruparea lui Dumnezeu sau în capetele cunoștinței: „Sufletul Mântuitorului în persoana ipostasului s-a luat de la Duhul Sfânt, iar trupul din sângele Preasfintei și Preacuratei Fecioare Maria” (*Filocalia* 2, p. 215, într. 15, Sibiu, 1947, trad. de Pr. dr. D. Stăniloae).

Cam cu o mie cinci sute de ani înainte de venirea Domnului în trup, trăia în Mesopotamia, în țara cea dintre două râuri, Tigru și Eufrat, care se mai chema pe atunci "Poarta lui Dumnezeu", un mare vrăjitor pe care-l chema Valaam. El era dintr-o regiune numită Petor (Numerii 22, 5).

Tot în vremea aceea, poporul lui Israel era în nemernicia lui cea de patruzeci de ani, în pustie, și

ajunsesse în pământul amoreilor. După ce l-a bătut pe Sihon, împăratul amoreilor, trecuse în pământul Vasanului. Acolo l-a bătut pe Og, împăratul lor, și mare groază a băgat în popoarele de dincolo de Iordan și din pământul lui Moab, care era dincoace de Iordan, deși poporul încă nu trecuse Iordanul. Împărăția lui Moab, care era lângă poalele Muntelui Carmel și lângă Ierihon, avea pe atunci un împărat cu numele Balac.

Și acesta, când a văzut că poporul lui Israel căruia îi ajuta Dumnezeu în vremea aceea, că era singurul popor ce se închina adevăratului Dumnezeu ia țară după țară și popor după popor, și a ajuns lângă hotarele lui, a fost cuprins de mare spaimă și grijă. De aceea împăratul Balac a strâns boierii curții sale din Madiam și a zis: *Poporul acesta mănâncă acum totul împrejurul nostru, cum mănâncă boul iarba câmpului* (Numerii 22, 4).

Deci, sfătuindu-se ei și socotind că nu vor putea ține piept unui popor care se arată așa de puternic, au hotărât că nu este altceva mai bun de făcut decât să cheme în ajutor pe Valaam din Petor. Că la popoarele păgâne era mare credință în acest vrăjitor pe vremea aceea. Atâta credință aveau în acel mare vrăjitor, încât îl socoteau ca pe un dumnezeu.

Și a trimis Balac împăratul o delegație peste Eufrat în Mesopotamia, cu mari daruri și cu mare cinste la Valaam din Petor, să vină să-i ajute cu farmecele sale, mai bine-zis cu puterea drăcească, să bată pe poporul lui Israel, că dacă nu, țara lor va fi pierdută.

Și l-a dus pe vârful Muntelui Peor și acolo i-a făcut jertfelnice. Dar Valaam, după ce i-a vorbit Dumnezeu prin gura asinei, în loc să blesteme poporul lui Israel a început să proorocească cele despre nașterea lui Iisus, zicând: *Cât sunt de frumoase sălașurile tale, Iacove, corturile tale, Israele!... o stea răsare din Iacov; un toiag se ridică din Israel și va lovi pe căpeteniile Moabului și pe toți fiii lui Set îi va zdrobi. Din Iacov se va scula Cel ce va stăpâni cu putere...* (Numerii 24, 5, 17-19).

Și astfel Valaam a proorocit de trei ori bine pentru Israel, despre steaua care trebuia să se arate în vremea nașterii Mântuitorului, și că Acesta va da lovitura de moarte lumii păgâne și idolatre și va împărăți peste toate popoarele lumii, până în veac. Apoi, sculându-se, s-a înapoiat în țara sa.

Acestea a proorocit pentru că Duhul lui Dumnezeu a umbrit pe Valaam vrăjitorul.

Băgați de seamă că acestea s-au întâmplat cu 1500 de ani înainte de venirea Mântuitorului, pe vremea lui Moise, când trăia Balac, împăratul Moabului. De atunci tradiția aceasta era în tot pământul Persiei și în pământul unde se află astăzi Irakul și Iranul.

Și așa, din tradiție în tradiție, a ajuns proorocia aceasta, pe care o istorisește dumnezeiasca Scriptură, până în vremea nașterii lui Iisus Hristos. Și s-a arătat steaua în Egipt, în Persia și în alte părți cu doi ani mai înainte.

Când au văzut magii o stea atât de mare, care nu-și mai făcea drumul ca și celelalte, de la răsărit la

apus, ci venea de la miazăzi la miazănoapte, știind și proorocia lui Valaam, au putut cunoaște despre *steaua care va răsări din Iacov, din Israel*, din protopărintele neamului evreiesc, Împăratul care va zdrobi toate împărățiile lumii și va împărăți în veac în împărăția cea duhovnicească și fără de sfârșit (conf. Luca 1, 33).

Dar cine erau magii care au pornit să se închine Mântuitorului? Să nu credeți că erau vrăjitori ca Valaam din Petor. Nu. În Persia, magi se numeau cei mai mari filozofi și astronomi, ghicitori în stele sau astrologi. Ei aveau cărți vechi rămase de la Valaam și de la alți înaintași și știau, din tradiția de un mileniu și jumătate, că se va arăta o stea neobișnuită, o stea făcându-și drumul altfel, nu așa cum i-a zis Ziditorul de la început, și atunci Se va naște un Împărat care va împărăți toată lumea. Și pândeau, că erau astronomi, să vadă când va apărea steaua care să-și facă drumul ei, nu așa ca toate celelalte.

Oare nu te-ai speria să vezi acum o stea că vine de la miazăzi spre miazănoapte? Acum ai zice că e satelit, că seamănă cu stelele, dar atunci nu erau sateliți. Deci se știa că acesta este un semn minunat nemaiîntâlnit. „Oare ce-i cu steaua aceasta? O fi steaua despre care a spus Valaam din Petor!”

Și de ce a apărut steaua cu doi ani mai înainte de naștere? A fost o rânduială dumnezeiască să se arate cu doi ani mai înainte, ca să aibă ei când se pregăti pentru o călătorie lungă, din Persia până în Ierusalim, căci trebuiau să meargă peste 1000 de km, și pe atunci nu era atât de ușor ca acum.

Și cei trei mari filosofi și magi au pornit cu cămilele încărcate cu hrană și cu daruri, să-L găsească pe Împăratul lumii.

Patru au pornit, dar numai trei au ajuns. Unul din ei cu numele Artavan, fiind împiedicat de diavolul, n-a putut să vină să se închine Mântuitorului în Betleem, ci a ajuns mai târziu, când Hristos era răstignit pe Cruce.

Iubiți credincioși,

Dar cum s-a săvârșit această taină duhovnicească? Nouă ne istorisește Evanghelistul Matei așa: *Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: că logodită fiind Maria, mama Lui, cu Iosif, mai înainte de a fi ei împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt* (Matei 1, 18).

Dar de ce a trebuit să se logodească cu bărbat cea Preasfântă și Preacurată Fecioară, dacă a născut de la Duhul Sfânt și a fost camera plină de toate darurile Sfântului Duh?

După cum arată dumnezeieștii Părinți, Maica Domnului a fost logodită pentru două pricini. Prima, pentru că trebuia să fie mințit satana. Cu 700 de ani înainte de venirea Domnului, Proorocul Isaia, evanghelistul Vechiului Testament, a spus la capitolul 7, versetul 14: *Iată, fecioara în pântece va lua și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel, ce se tâlcuiește, cu noi este Dumnezeu.*

Satana a înțeles, prin gura acestui prooroc, că o fecioară va zămisli în chip negrăit la plinirea vremii, prin lucrarea lui Dumnezeu, și din ceasul acela a

început să pândească pe toate fecioarele câte erau pe fața pământului, să afle care din ele va naște fără bărbat, ca să pună piedici planului mântuirii neamului omenesc. Căci, dacă o afla poporul având în pânțece nefiind logodită, o ucidea cu pietre, după legea lui Moise.

Dar satana s-a înșelat, că nu poate el niciodată să împiedice lucrarea lui Dumnezeu și să întârzie taina mântuirii. Că zice dreptul Iov: *El (Dumnezeu) destramă planurile celor vicleni... El prinde pe înțelepți în istețimea lor și sfatul celor înșelători ies prost* (Iov 5, 12-13).

De aceea Dumnezeu Și-a arătat înțelepciunea și prudența, când a dat logodnic Fecioarei, ca să creadă toată lumea și însuși satana că este femeie ca toate femeile, și el (satana) să nu bănuiască că ea este fecioara cea din veci așteptată și aleasă să nască pe Mesia.

Iar a doua pricină a fost și mai tainică. Sfântul Grigorie Teologul și Marele Vasile spun că s-a dat logodnic fecioarei, ca nu cumva satana, cunoscând de la început taina mântuirii, să nu intre în luptă cu Hristos. (Marele Vasile, Tâlcuire la psalmul 44, și Sfântul Grigorie Teologul, Cuvânt la Nașterea Domnului).

Căci Hristos trebuia să pătimească, să fie batjocorit, ocărât, schingiuit, răstignit și la urmă să fie omorât, și satana știa că noi prin rănile Lui ne vom vindeca. Toate acestea erau prezise de Isaia, care a zis: *Dar El a luat asupra-Și durerile noastre și*

cu suferințele noastre S-a împovărat... și prin rănila Lui noi toți ne-am vindecat (53, 4-5).

Iată ce trebuia să pătimească El, conducătorul lumii, de la om! Și dacă ar fi știut satana că această fecioară are să nască pe Hristos, nu avea oare să fugă departe de El? Ar fi luat lui Hristos orice prilej de a fi ocărât și batjocorit și omorât, ca să nu se plinească în felul acesta mântuirea lumii, care trebuia să vină prin Cruce.

Atunci satana n-avea să mai întărate pe evrei, pe farisei, pe cărturari. N-avea să-l mai facă vânzător pe Iuda; nu apela la Pilat, nici la Irod, să-L prigonească. Dar de ce? Ca nu cumva să biruie Hristos și să ne mântuim noi! Dar așa, necunoscând taina, a început să-L prigonească chiar după botez, socotind că-i un drept sau un prooroc.

Că auzi ce-I spune satana în Muntele Carantaniei, căci nu știa sigur cine este: *De ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini* (Matei 4, 1). Iar altădată, duhul necurat a strigat din îndrăcitul din ținutul gherghesenilor: *Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt?* (Luca 8, 28).

A spus acestea pentru că diavolul știa scriptura care zice: *Eu am zis: Dumnezeii sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt* (Psalm 81, 6). Deci satana îl socotea pe Mântuitorul ca pe un fiu al lui Dumnezeu după dar, ascmeni proorocilor și dreptilor către care a fost cuvântul lui Dumnezeu (Ioan 10, 35), neștiind că este Fiul lui Dumnezeu după ființă, Cel care va prăda iadul și va omorî moartea.

Dar cu câți oameni nu se luptase el de atâtea mii de ani! Cu câți patriarhi, cu câți drepti, cu câți făcători de minuni, care au înviat și morții? El știa că trebuia să vină proorocul prezis de Moise, dar nu știa că va veni în persoana lui Hristos. Iată, deci, cele două pricini pentru care a pus Dumnezeu logodnic lângă Preacurata Fecioară Maria.

Iubiți credincioși,

Dar să mergem cu Evanghelia mai departe. Și Iosif, când a văzut că Maica Domnului are în pân-tece, s-a întristat. El știa că a luat pe această fecioară din mâna proorocului Zaharia, să-i păzească fecioria nestricată și s-o păzească cu totul în învățătura Sfintelor Scripturi. Și când a văzut-o grea, a început a se spăimânta, a se mâhni cu gândul, cum cântă Biserica: "Spăimântatu-s-a Iosif..." și "Nu te mâhni, Iosife...".

S-a mâhnit Iosif, gândind cum se poate ca o fecioară de 15 ani, curată și preasfântă, pe care a luat-o din Sfânta Sfintelor, pe care a hrănit-o Arhan-ghelul Gavriil 12 ani, încredințată lui ca unui om bătrân și văduv, cum se poate deci ca această cămară a tainelor, această floare a raiului și a cerului, să fie acum grea? Cine a înșelat-o pe Maria? Cine a greșit cu dânsa? Cum de s-a încumetat cineva să se apropie de un vas al Duhului Sfânt?

Acestea erau întrebările pe care bietul și dreptul Iosif și le puna, mâhnindu-se după dreptate. Avea dreptul să se mâhnească, fiindcă toată grija de a o păzi era asupra sa. „Mă tem – gândea el – că de voi

spune lui Zaharia aceasta, o să mă mustre, că de ce n-am păzit-o; iar dacă va afla poporul, pe dânsa o va ucide cu pietre. Da – își zicea el –, mai bine am s-o las în taină și mă duc”.

Și cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: *Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ceea ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt*. Iar Iosif a primit aceste cuvinte ca și cum Însuși Dumnezeu i-ar fi spus: „Nu te teme că a înșelat-o cineva! Nu te teme că de comoara aceasta a Duhului Sfânt s-a atins cineva să ți-o fure! Nu. Este preasfântă, preacurată! Pentru dânsa am făcut cerul și pământul și am zidit toată făptura! Ia-o, și nu te teme!”

Și așa, întărit de înger, Iosif a luat-o! Și zice mai încolo Scriptura: *Și n-a cunoscut-o pe ea până când a născut pe Fiul Său Cel Unul-Născut, Căruia l-a pus numele Iisus* (Matei 1, 25). De la acest cuvânt până când, pornesc neoprotestanții de tot felul și nu voiesc s-o laude și s-o cinstească pe Maica Domnului. Ci zic: Auzi ce spune Scriptura: *Și n-a cunoscut-o pe ea până când...*, ca și cum ar da a înțelege că după aceea, după ce a născut pe Cel Unul-Născut, s-o fi cunoscut Iosif!

Dar nebuni sunt și slabi la minte toți cei care cugctă asemenea cu dânșii. Să cerceteze Scriptura mai întâi și să vadă ce înseamnă cuvântul până când. Și atunci să vadă adevărul, care strălucește mai mult decât soarele în Evanghelie și în toate dumnezeieștile Scripturi.

Cuvântul "până când" înseamnă veșnicie, se spune în *Dogmatica* Sfântului Ioan Damaschin. Și citind în scrierile dumnezeieștilor Părinți, vedem tâlcuit că, atunci când auzim zicându-se în psalmul 109: *Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale*, să nu înțelegi că de la judecată înainte, de când va zdrobi Hristos toată vrăjmășia și pe diavolul și pe cei potrivnici, nu va mai ședea de-a dreapta Tatălui, spre a împărăți cu El peste toate veacurile, deoarece știm bine și este scris *că împărăția Lui nu va avea sfârșit* (Luca 1, 33).

Sau când auzim de soția lui David, Micol, fata lui Saul cea mai mică, se zice că *n-a avut copii până în ziua morții ei* (II Regi 6, 23). Înseamnă că a născut după ce a murit? Câtă nebunie ar fi să crezi că a născut după ce a îngropat-o?! Deci a arătat veșnicia, că niciodată nu a mai născut.

Sau despre corbul lui Noe ce zice? Și nu s-a mai întors corbul în corabia lui Noe *până ce a secat apa de pe pământ* (Facerea 8, 7). Dar s-a întors vreodată, sau o să se mai întoarcă? Nu! Porumbelul s-a întors a doua oară, dar corbul nu s-a mai întors!

Deci cuvântul până când înseamnă veșnicie! Așa și despre Maica Domnului. Când auzi că *n-a cunoscut-o pe ea până când* înseamnă că în vecii vecilor n-a cunoscut bărbat și n-a cunoscut-o nimeni.

Ce spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe? Și a luat pe Maria, logodnica sa, că a venit poruncă de la cezarul August, când domnea în Siria

Quirinius, să meargă fiecare să se înscrie. Unde? În cetatea sa.

Și a venit Iosif cu Maria în cetatea Betleem. De ce au venit în Betleem? Betleemul era cetatea lui David, căci ați auzit mai sus ce i-a spus îngerul lui Iosif, logodnicul Fecioarei: *Iosife, fiul lui David...* Și fiindcă și Iosif și Maica Domnului se trăgeau din neamul și din casa lui David, după dreptate au venit în Betleem să se înscrie, cu toate că acum locuiau în altă parte.

Betleemul, numit în vechime și Efrata, se mai chema și cetatea lui David, căci într-însa s-a născut și s-a uns ca împărat marele strămoș al Mântuitorului, după trup. Dar s-a mai numit și «Casa Pâinii», de către fericitul patriarh Iacov, care, păscându-și turmele oilor sale pe acele locuri, mai înainte a văzut și a proorocit că acolo avea să se pogoare și să Se nască Pâinea cea vie care S-a pogorât din cer, Domnul nostru Iisus Hristos.

Dar unde se află Betleemul? În Palestina. Este o cetate mică, la jumătatea căii între Ierusalim și Hebron, unde s-a născut Sfântul Ioan Botezătorul și unde Avraam a vorbit la stejarul Mamvri cu cei trei îngeri, mai bine-zis cu Sfânta Treime. Acolo era Betleemul!

Dar de ce S-a născut Mântuitorul în Betleem? Era vreo proorocie că Betleemul va fi locul de naștere al lui Iisus Hristos? Era. Proorocul Miheia a spus mai înainte cu vreo 4-500 de ani de venirea lui Hristos în lume: *Și tu, Betleeme, pământul lui Iuda,*

nicidecum nu ești mai mic între miile lui Iuda, căci din tine va ieși Povățuitorul, Care va paște pe poporul Meu Israel (Miheia 5, 1; Matei 2, 6).

Această proorocie au cunoscut-o și arhieriei și cărturarii, căci atunci când i-a întrebat Irod: „Unde va să se nască Hristosul”, ei au răspuns: „În Betleemul Iudeii”. Și i-au spus proorocia aceasta.

Deci când a venit Iosif în Betleemul Iudeii cu Maica Domnului, împlinindu-se nouă luni, tocmai atunci a sosit vremea de naștere. Și atunci, aflându-se în Betleem, căutau un loc unde să poată naște.

Iubiți frați, poate și dumneavoastră și noi am stat în una din nopți afară, când cerul era înstelat și stelele așa de frumoase și de strălucitoare, ca în timpul de iarnă de acum. Ce ați face dacă ați vedea deodată că stelele și cerul tot vin și vin și vin spre pământ și se apropie? Și din ce se apropie mai tare, mai tare luminează; și de atâta orbire și de frică, negreșit, mai că v-ar ieși sufletul! Ce s-ar întâmpla? Câtă spaimă ar fi!

Sau dacă am vedea deodată în timpul zilei că soarele începe să vină către noi și tot vine și orbește lumea și arde lumea cu razele sale și miliarde de raze străpung văzduhul, arzând toate și luminând toate! Câtă frică ar fi atunci și cât cutremur să vezi stelcele și soarele venind spre pământ.

Ei, dar nimic n-ar fi aceasta față de ce s-a întâmplat la nașterea lui Hristos. Că nu cerul, nu soarele s-a coborât atunci la noi, ci Ziditorul cerului și al pământului. Cel ce a zidit soarele și a pus

lumina, razele și căldura în el, și a pus luminători pe tăria cerului. Acela a venit!

Câtă spaimă, cât cutremur n-ar trebui să ne cuprindă pe noi gândind că Cel Care a făcut toate din nimic, a venit până la firea noastră. Și n-a voit să vină să se nască în palatele cezarilor Romei sau la faraonii Egiptului, unde era numai aur, ci într-o iese simplă, într-o peșteră. Era o peșteră cu iesle pentru vite, care avea cam 20-30 de picioare lățime, unde se adăposteau vitele de căldura mare. Era peștera unde David închidea oile când era păstor.

Deci Mântuitorul a voit să Se nască chiar în peștera unde David, strămoșul Său după trup, a trăit. N-a ales palatele din Roma, nici pe cele din Persia, ci peștera lui David, ca să-și arate smerenia chiar de la început, de la naștere.

Dar de ce S-a născut într-o peșteră? Pentru că ca este simbolul întunericului. El a venit să aducă lumină și în temnița iadului și în lumea care era în noapte, că zice marele Apostol Pavel: *Întunericul veacului acestuia*. Veacul de acum și mai ales cel până la Hristos era o noapte lungă, în care lumea era oarbă, stătea în întunericul slujirii de idoli și al păcatului.

Și S-a născut Hristos noaptea, la miezul nopții și în peșteră, ca să arate că El a venit să aducă lumină, să risipească întunericul. Unde? La peșterile de care a spus Isaia, căci zice: *peșterile lor – vorbește de peșterile iadului – în veci cu întuneric sunt făcute*. Și a venit să risipească întunericul din peșterile iadului și întunericul păcatului de pe fața pământului.

Dar de ce S-a născut Iisus Hristos la miezul nopții? A venit să lumineze peșterile întunericului veacului acela, întunecat de atâtea mii de ani, pentru că Hristos era lumina cea adevărată, *care luminează pe tot omul care va să vie în lume*. El de la început era lumina lumii și a venit să lumineze și să strălucească în toate părțile cu razele soarelui dumnezeirii Sale.

Dar știți în care zi a săptămânii S-a născut Hristos? Poate vă întreabă cineva. Adu-ți aminte din Sfânta Scriptură ziua în care a făcut Dumnezeu lumina, când a zis: *«Să se facă lumină» și a fost lumină!* (Facerea 1, 3). Ziua întâi a săptămânii, Duminica sau "Ziua soarelui"!

Duminica S-a născut Hristos; Duminica S-a botezat, cum arată Sfinții Părinți de la Soborul IV Ecumenic. Duminica a înviat din morți (Matei 28, 1). Duminica a turnat Hristos din Duhul Sfânt peste Sfinții Săi ucenici și Apostoli. Duminica Sfinții Apostoli făceau Sfânta Liturghie. Tot Duminica s-a descoperit și Apocalipsa, că Sfântul Evanghelist Ioan zice: *Am fost în duh în zi de Duminică* (1, 10). Iată dar, câte sunt legate de ziua Duminicii!

De aceea a sfințit Dumnezeu ziua Duminicii și cu nașterea Sa, pentru că în ziua aceasta, cum v-am spus, a făcut Dumnezeu lumina. Parcă ne-ar fi spus Mântuitorul: „Eu Însumi am făcut lumina cea zidită atunci, și am venit să aduc lumina cea sfințită și duhovnicească la toată lumea. Eu am adus lumină peste tot omul și voi lumina peste tot omul care vine

în lume ca lumina sfințită. Eu am făcut lumina atunci când am făcut soarele și lumina zilei, și Eu am venit acum cu lumină gândită, ca lumină duhovnicească”. Iată pentru care pricină Hristos S-a născut Duminica și la miezul nopții.

Iubiți credincioși,

Magii, când au ajuns în Iudeea, s-au dus la stăpânitorul Irod și au întrebat unde este Împăratul care S-a născut. Și înțelegând Irod că în Iudeea și anume în Betleem se va naște Hristos, cu mare vicleșug le-a spus magilor: *Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui* (Matei 2, 8).

N-avea el de gând să-L cinstească, ci voia numai să afle unde este, ca să-L piardă. Dar cum v-am mai spus, planul lui Dumnezeu nu-l poate opri nimeni. Nici dracii, nici îngerii, nici oamenii, nici popoarele, nimeni, nimeni. El înaintează veșnic cum este rânduit de Dumnezeu.

S-au dus deci magii, după cum știți, și au aflat steaua deasupra peșterii din Betleem. Apoi s-au închinat cu mare bucurie și cinste Domnului nostru Iisus Hristos, și I-au adus daruri: aur, smirnă și tămâie. Aur, ca unui împărat, tămâie, ca unui Dumnezeu și smirnă ca unui mort (muritor). Și luând înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, au pornit înapoi pe altă cale.

Irod, văzând că a fost batjocorit, s-a umplut de mare furie și de mare tulburare. Și aducându-și

aminte de cele spuse de magi, că steaua s-a arătat cu doi ani mai înainte, a trimis ostași în Betleemul Iudeii și în jur, să taie toți pruncii de doi ani și mai jos, că numai așa va fi sigur de uciderea celui Împărat, Care este Hristos.

Dar înainte de aceasta, îngerul Domnului se arată lui Iosif în vis și-i spuse: *Scoală-te, ia pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L omoare* (Matei 2, 13).

Ați văzut purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru Fiul Său? Dar de ce i-a zis: "Fugi"? Oare S-a temut Hristos de Irod? De ce fuge Dumnezeu de om? Se teme oare de el? Doamne ferește! De câte ori nu a trecut Hristos prin mijlocul fariseilor când au vrut să-L prindă?

Aceasta a făcut-o spre a ne da nouă pildă, ca să fugim din calea primejdiei când vedem că vine asupra noastră; pentru că zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Dacă vezi că vine primejdia, să n-ai cutezanța și mândria cugetului să stai în calea primejdiei. Dacă stai, va lua Dumnezeu darul de la tine, fiindcă te încrezi în tine. Dacă Dumnezeu vrea să pătimești martiriul și să te încununeze, te găsește dușmanul. Dar tu ești dator să te păzești, să nu crezi că ești mai tare decât Petru și Pavel și să stai în calca primejdiei”.

Dar câți din drepti n-au fugit și nu s-au ferit? De câte ori n-a fugit David de furia lui Saul, care îl urmărea ca să-l piardă?

Sfântul Atanasie cel Mare a fugit de furia arienilor; Emilian al Cizicului, treizeci de ani a umblat fugar; Teofilact al Nicomidiei, douăzeci și opt; Ilarion cel Nou a stat la o văduvă bătrână șapte ani într-o grădină, într-un bordei; Sfântul Nichifor, Patriarhul Constantinopolului, a stat doisprezece ani pe malul mării la un pescar, fiindcă îl urmărea Leon, împăratul iconoclast; Sfântul Teodor Studitul douăzeci de ani a fost fugar și de asemenea ucenicul său, Nicolae Mărturisitorul.

Deci, vedem din vremea prigoanelor cum s-au ferit creștinii și sfinții, ca să nu aibă mândria să spună: „Mă duc la moarte!” Pentru că nu suntem pregătiți de moarte, și Dumnezeu, când vede că omul se rcazemă pe puterile lui, îi ia darul. Este mai bine să zicem: „Doamne, sunt păcătos, sunt neputincios și fricos, de aceea fug. Dacă vrei să mă întărești Tu, scoate-mă; dacă nu, fug!” Ce spune Proorocul Isaia în cântarea a patra? *Mergi, poporul Meu, încuie ușa ta, ascunde-te puțin, câtuși de puțin, până va trece mânia Domnului* (Isaia 26, 20).

Auzi! Să ne ascundem puțin, câtuși de puțin, până va trece mânia Domnului. Nu avem poruncă să ieșim în vileag, dar nici să ne lepădăm de Hristos când suntem descoperiți.

Și Sfântul Andrei al Cezareei, în tâlcuirea Apocalipsei, pentru prigoana cea mare care va fi către sfârșitul lumii pentru toată Biserica de pe fața pământului, zice: „În vremea aceea va ajuta Bisericii lui Hristos pustia cea gândită și cea simțită”. Pustia

cea gândită este atunci când omul va ține credința în taină și se va ruga din inimă lui Dumnezeu să se pregătească pentru mucenicie și pentru moarte.

Iar pustia cea simțită vor fi codrii, munții, dealurile, văile adânci, desișurile, care vor adăposti pe robii lui Dumnezeu și îi vor acoperi. Așa trebuie să facem. Negreșit, în toată vremea și în tot locul, creștinul trebuie să fie pildă, să mărturisească prin toată viața sa că este cu adevărat lumina lumii și sarea pământului, să aibă mereu în minte cuvântul Apostolului: *Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire* (Romani 10, 10).

Dar și aceasta să o învățăm din Evanghelia de azi: că este bine, și după Sfinții Prooroci și după Sfinții Apostoli, să te ferești din calea primejdici când poți. Când nu, stăm înaintea Domnului și El va întări pe cele neputincioase și va plini cele cu lipsă ale noastre.

Iubiți credincioși,

Iată ce s-a întâmplat. Sculându-se Iosif a luat Pruncul și pe mama Lui și au fugit în Egipt. Și au stat acolo, după mărturia unor sfinți și a unor mari istorici, șapte ani, că Irod a domnit 13 ani, cum arată marele istoric evreu Iosif Flaviu.

Și S-a dus Mântuitorul în Egipt pentru două pricini: prima ca să împlinească proorocia lui Osea: *Din Egipt am chemat pe Fiul Meu* (Osea 11, 1; Matei 2, 15), precum trebuia să plinească la vreme și proorocia despre răstignire, hrănirea cu oțet, trestia și toate celelalte.

Dar și pentru altă pricină s-a făcut aceasta: În secolele II-IV după Hristos au ieșit niște erezii numite gnostice: montaniștii, arienii și altele. Și o seamă din ei au nălucit că Hristos S-a născut nu după fire, ci după nălucire. Deci, dacă nu S-ar fi ascuns Hristos, acești eretici ar fi nălucit că El nu ar fi fost și om după trup, ci numai Dumnezeu, care după nălucire S-a întrupat.

Dar dacă a fugit de sabia lui Irod, El a fugit ca om, ca să arate că poartă și fire omenească și că sabia l-ar fi tăiat. Deci a făcut aceasta ca să se folosească Biserica mai târziu. A fugit deci ca să îplinească proorocia care spune că *din Egipt am chemat pe Fiul Meu* și ca să arate că purta trup și S-a ferit cu firea Sa omenească de sabia lui Irod.

Iar după ce au stat ei șapte ani în Egipt, Iosif, primind poruncă în vis, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în părțile Galileii, în pământul lui Israel (Matei 2, 21-22).

Și ducându-se în Galileea, s-au așezat în cetatea Nazaret. Dar de ce au venit tocmai la Nazaret? Ca să se îplinească Scriptura, care zice: *...Nazarinean se va chema*. Dar de la Sfinții Părinți aflăm că cuvântul nazarinean nu există în toată Scriptura. Atunci de ce se zice: *Și a venit și a locuit în orașul Nazaret, ca să se îplinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema* (Matei 2, 23)?

Dar câte Scripturi nu existau mai înainte, de care știm prin tradiție? Iudeii au fost strămutați din

locul lor și o mulțime de cărți canonice de-ale lor s-au pierdut, cum a fost și Cartea Înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah, a lui Tobie și altele care au intrat în canonul cărților Scripturii. Așa se înțelege proorocia aceasta de "Nazarinean". Se bănuiește că se află în cărțile lui Enoh, care a scris 19 cărți, ce se aflau în corabia lui Noe când a venit potopul. Căci se știa și după potop de proorocia lui Enoh, de care amintește Sfântul Apostol Iuda în Epistola sa sobornicească și în cea de a doua a Sfântului Apostol Petru.

Deci cuvântul "Nazarinean" nu-l găsești în toată Scriptura, dar s-a păstrat prin tradiție, din proorociile lui Enoh. Așa spun dumnezeieștii Părinți.

Dar mai avem oare și altele din prorociile care s-au păstrat numai prin tradiție și nu sunt scrise? Da, avem. Iată ce spune Epistola a doua a Sfântului Apostol Pavel către Timotei: *După cum Iannes și Iambres s-au împotrivit lui Moise, așa și aceștia stau împotriva adevărului... și celelalte* (3, 8).

Ați văzut? Dar căutați la Numerii și la Levitic, să vedeți, găsiți pe Iannes și Iambres în Scriptură?

Am avut o discuție cu adventiștii de la Fundul Moldovei, care ziceau că ei cred numai ce este scris. „Dacă voi credeți numai ce este scris, vă rog să-mi arătați unde se scrie de Iannes și Iambres în Scriptură?” Au zis: „Nu este scris”. „Și de unde știe Pavel, care nu spune minciuni? Voi credeți în toate cele 14 epistole ale lui. De unde știe el că Iannes și Iambres s-au împotrivit lui Moise?” Au răspuns: „Poate din tradiție”. „Nu "poate". Eu vă aduc vouă și

altele din Scriptură, care arată că tradiția este mai veche decât Scriptura. Și Scriptura nu este altceva decât o tradiție veche întreagă, scrisă.

V-am dat pilda cu Iannes și Iambres. Unde vedeți în Scriptură că așa i-a chemat? În ea se spune numai că vrăjitorii lui Faraon s-au împotrivit lui Moise până la a treia plagă (Ieșire 7, 11, 22; 8, 7), până ce a dat Moise în tot pământul mușită, dar nu spune cum îi chema pe vrăjitorii care s-au împotrivit lui.

Așadar, frații mei, din predica de azi, pe lângă altele, să vă rămână cu osebire în minte, întâi, că suntem datori să ne ferim în vreme de primejdie, după a noastră putere; iar al doilea, că unele proorocii despre Mântuitorul le-au adus Sfinții Evangheliști din Sfânta Tradiție, care este mai veche decât Sfânta Scriptură. Așa este aceasta care zice că Mântuitorul Se va chema „Nazarinean”.

Aceasta s-o știți despre Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. Mai înainte de toate să dați slavă milostivirii și bunătății celei negrăite a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și Preacuratei și Preasfintei Fecioare Maria, care a slujit la Nașterea Lui, că ne-a învrednicit pe toți să mai ajungem încă o dată Nașterea Domnului și să prăznuim înnoirea neamului omenesc prin taina venirii cea în trup a lui Dumnezeu Cuvântul.

Cu aceasta închei și rog pe Bunul Dumnezeu să ne ajute să nu uităm cele ce le-am spus și cele ce ați auzit. Amin!

CUVÂNT LA SOBORUL MAICII DOMNULUI

(26 Decembrie 1978)

Toate praznicele dumnezeiești care se rânduiesc de Biserică în cursul anului sunt taine dumnezeiești și fapte din viața Mântuitorului Iisus Hristos. Iar astăzi, la nașterea Lui, prăznuim o taină care este taina tainelor. O taină ascunsă din veci și îngerilor și oamenilor. Căci nici îngerii nu știau cum Dumnezeu, Care este Împăratul slavei și al luminii celei neapropiate și a toată zidirea, va săvârși o taină ca aceasta. Dar când a venit Mântuitorul în lume să Se jertfească pentru mântuirea lumii și să întemeieze Biserica, atunci și ei s-au învățat.

N-au știut că se va face vierme, că așa se numește omul de Duhul Sfânt: *Eu sunt vierme și nu om*. N-au știut că Se va smeri, Se va face om, Se va pogori până la noi!

Acum au învățat îngerii cum că cele dimpotrivă pe cele dimpotrivă le surpă prin puterea lui Dumnezeu, că prin blestem vine binecuvântare, căci spune Scriptura: *Blestemat este tot cel spânzurat pe lemn*. Se răstignește Hristos pe Cruce pentru noi și aduce binecuvântare la toată lumea. Prin moarte aduce viață, iar prin smerenia Lui, înălțarea noastră. Prin jertfa Lui, înnoirea noastră și prin pătimirea Lui,

nepătimirea noastră. Astfel, vedem că prin cele dimpotrivă pe cele dimpotrivă le vindecă.

Dar și altfel lucrează Dumnezeu. Cu cele asemenea, pe cele asemenea le vindecă. Cu rana Lui vindecă rana noastră, cu moartea Lui vindecă moartea noastră, cu ascultarea Lui aduce ascultarea noastră, cu plecăciunea Lui, ridicarea noastră, cu nestricăciunea Lui pricinuiește nestricăciunea noastră, cu smerenia Lui, smerenia noastră (Sfântul Grigore de Nyssa, Cuv. 8 la Cântarea Cântărilor).

Deci, pe cele dimpotrivă cu cele dimpotrivă le vindecă și cu cele asemenea pe cele asemenea le pricinuiește, fiindcă prin întruparea lui Dumnezeu toate câte erau potrivite firii omenești s-au răsturnat, cum arată dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, căci Hristos a răsturnat logica lumii celei căzute.

Omul putea să cugete că prin moarte, Hristos putea să aducă moartea, dar El a adus viața; că prin blestem va aduce blestem, dar El a adus binecuvântare. Căci se zice că *prin El se vor binecuvânta toate semințiile și limbile pământului*. Deci tot ce era logic și firesc pentru mintea omenească cea căzută, s-a răsturnat prin taina economiei în trup.

Dar nici începătoriile, nici îngerii n-au înțeles în ce chip a lucrat Domnul nostru Iisus Hristos la mântuirea neamului omenesc, prin atâta smerenie și pogorâre.

Spun Sfinții Părinți că îngerilor li s-a părut că Mântuitorul, când era pe Cruce, Și-a ieșit din firea Sa, că adică nu mai este Dumnezeu, ci pătimește ca om. Și crau gata să creadă că se stinge Acela despre care știau că este Mântuitorul lumii, văzându-l așa de

smerit pe Cruce, așa de rănit, așa de batjocorit, și așa de nebăgat în seamă de toată lumea care era în jurul Lui.

Dar să revenim la sărbătoarea de astăzi, căci am văzut în ce chip taina economiei în trup sau a Nașterii Domnului, n-a fost înțeleasă nici de îngeri și nici de oameni.

Astăzi este soborul Maicii Domnului.

Care a fost pricina pentru care Biserica lui Iisus Hristos, mireasa Mielului, a pus a doua zi de Crăciun să se serbeze Soborul Maicii Domnului? Îndată după Nașterea Domnului avem Soborul Maicii Domnului, pentru că în ea se cinstesc mai ales persoanele legate de Nașterea Lui: Maica Domnului, fericitul Iosif logodnicul, Sfântul Iacov fratele Domnului, Sfântul Prooroc David și ceilalți.

Cei ce au alcătuit sinaxarul anului n-au fost oameni neînvățați, oameni de rând, ci sfinți mari. Ei s-au întrebat: „Prin cine s-a făcut mântuirea neamului omenesc? Prin Domnul nostru Iisus Hristos. Dar prin cine a lucrat Dumnezeu și care au fost vasele alese de Dumnezeu la taina aceasta a mântuirii lumii? Întâi Iisus Hristos, al doilea Maica Domnului”.

Vedem deci că mai înainte de veci s-a prevăzut, în sfatul Preasfintei Treimi, planul mântuirii neamului omenesc prin întruparea lui Dumnezeu-Cuvântul dintr-o fecioară. De aceea v-am spus că întruparea s-a făcut după voia cea mai înainte povățuitoare.

Nici satana, nici heruvimii, nici îngerii, nici sfinții n-au cunoscut taina aceasta a sfatului

Preasfintei Treimi, că Dumnezeu la plinirea vremii Se va face om din fecioară.

Și zice dumnezeiescul Părinte Maxim: „Cum de n-au știut îngerii *taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută*, de vreme ce proorociile despre venirea lui Mesia s-au făcut prin îngeri?” Căci bunăvestirea Maicii Domnului s-a făcut prin îngeri (Luca 1, 28).

Și tot același sfânt părinte arată apoi, că într-adevăr știau îngerii. Dar ce știau? Că Se va naște Mesia, dar nu știa nimeni în ce chip. Taina a fost ascunsă până la Hristos, ba este ascunsă și astăzi și va rămâne ascunsă în veacul veacului. Rămâne neștiut în ce chip Dumnezeu Cel neîncăput și nescris împrejur de toate zidurile sale și de toate cerurile, a încăput în pântecul unei fecioare, ca să fie desăvârșit Dumnezeu și să Se facă om; ca în același timp să stea împreună cu Tatăl pe scaun și în pântecul fecioarei și să le umple pe toate.

Vedeți cum la taina înomenirii lui Dumnezeu-Cuvântul, pentru împlinirea planului mântuirii neamului omenesc, slujește Maica Domnului ca vas ales și față aleasă dintre toate popoarele pământului?

Căci zice dumnezeiescul Maxim Mărturisitorul: „Precum grădina se face ca să sădim pomi și pomii se sădesc pentru grădină, așa Maica Domnului S-a făcut de Dumnezeu mai înainte și s-a întocmit planul ca din ea să Se nască Hristos la plinirea vremii”.

Dar și prin Isaia s-a spus cu 700 de ani mai înainte: *Iată, Fecioara va lua în pântec și va naște*

fiu și vor chema numele Lui Emanuel, adică cu noi este Dumnezeu (Isaia 7, 14).

Deci Maica Domnului a fost o persoană aleasă de Preasfânta Treime, din toate popoarele pământului, ca cea mai curată și mai sfântă fecioară, din neam arhieresc și împărătesc, din neamul lui Aaron după mamă și din neamul lui David după tată, aleasă din două seminții de frunte după trup, iar după duh, cum Unul Dumnezeu știe, ca să slujească la mântuirea neamului omenesc.

La Buna Vestire Arhanghelul Gavriil i se închină ei de la început: *Bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Marie, Domnul este cu tine* (Luca 1, 28).

Maica Domnului a fost cea mai aproape de Mântuitorul. Ea L-a purtat nouă luni în pântec, L-a născut în iesle, L-a hrănit cu lapte un an de zile, L-a purtat în brațe și de câte ori nu L-a sărutat pe Acela care a făcut cerul și pământul? De câte ori nu L-a mângâiat, de câte ori nu L-a îmbrățișat, de câte ori n-a plâns de bucurie, pentru că ea nu era numai o fecioară preasfântă și preacurată, ci era și proorociță. I-a știa că Acela pe Care L-a născut în peșteră nu este numai om, ci este și Dumnezeu, Ziditorul ei, Care a zămislit-o și pe dânsa în pântecul maicii sale.

Gândiți-vă câtă bucurie era în inima ei când își dădea seama că ea poartă în brațe pe Acela care ține în palma Lui cerul și pământul!

La locul din Scriptură unde păstorii au vestit cuvântul cel grăit lor de înger despre Prunc (Luca 2, 10-18) și unde Simeon bătrânul i-a proorocit în biserică că prin inima ei va trece sabie la patima

Mântuitorului (Luca 2, 35), ce se zice? *Iar Maria păstra toate aceste cuvinte, punându-le în inima sa* (Luca 2, 19).

Maica Domnului n-a avut dureri la naștere, căci numai ea a născut fără dureri. Pentru că acolo unde n-a fost înainte dulceață de nuntă, nici durere n-a fost mai pe urmă. Ea a născut de la Duhul Sfânt, fără durere, dar a avut dureri la răstignirea Mântuitorului. Atunci a trecut sabie prin inima ei și de trei ori a leșinat, văzând pe Fiul ei însângerat, batjocorit și bătut, știind mai ales cine este El, Care a venit să mântuiască lumea și cu rana Lui să vindece rana neamului omenesc.

Este o părere a unor teologi mari ai Bisericii Răsăritului, că atâta valoare are Maica Domnului în cer și pe pământ, încât dacă, Doamne ferește, Dumnezeu ar fi pierdut toate cele nouă cete de îngeri, toată lumea cea văzută și nevăzută și toate popoarele lumii, El nu ar fi avut atâta scârbă ca dacă ar fi pierdut-o pe Maica Domnului.

Așa teologhiesc mulți sfinți, între care și Sfântul Nicodim Aghioritul, pentru că planul mântuirii neamului omenesc era prevăzut să se împlinească numai la venirea Mântuitorului prin Maica Domnului. Atâta valoare are Maica Domnului, încât covârșește toate puterile cele de sus și cele de jos.

Maica Domnului este al doilea cer sau a doua lume, cum zice Sfântul Ioan Damaschin. Printr-însa s-a înnoit neamul omenesc și ea este Împărăteasa tuturor îngerilor și a tuturor sfinților și Maica noastră a tuturor popoarelor pământului și a tot sufletul necăjit și întristat care o cheamă în ajutor.

Știți oare, în ziua Judecății, cine are să fie de-a dreapta Mântuitorului? Maica Domnului! Iar de-a stânga Lui, Sfântul Ioan Botezătorul, îngerul întâi-stătător al tuturor sfinților.

Deci aceste două persoane sfinte sunt cele mai mari din ceruri după Preasfânta Treime.

Câtă durere, câtă nebunie, câtă orbire, câtă rătăcire, câtă nepăsare, câtă negrijă și câtă rușine va fi pentru popoarele pământului care n-au cunoscut-o și n-au cinstit-o! Că ea, fiind de-a dreapta Mântuitorului, câtă slavă nu va avea atunci, ca una care L-a purtat pe Mântuitorul în pânțece și L-a născut și L-a alăptat și L-a purtat în brațe și toată viața a fost lângă El și pururea L-a păzit de primejdii și pururea L-a ascultat și a suferit la patima Lui mai mult decât oricine, că inima ei a fost însângeraată.

Mare rușine o să aibă aceia în ziua Judecății.

Câtă slavă și cinste nu are ea acolo sus, iar noi păcătoșii pe pământ ne lenevim s-o chemăm în ajutor, pentru că nu știm câtă durere o să aibă sufletul nostru în ceasul morții. Atunci o să vedem cât poate Maica Domnului să ne ușureze și să ne scoată din ghiarele dracilor care vor veni să ne arate toate câte am greșit cu cuvântul, cu lucrul și cu gândul.

De aceea fericiți și de trei ori fericiți sunt creștinii aceia din casa cărora nu lipsește icoana Maicii Domnului și au candelă la icoana ei, și citesc în fiecare zi măcar un acatist sau un paraclis al Maicii Domnului. Amin.

DESPRE ANUL NOU ȘI DESPRE CALENDAR

(31 decembrie 1970)

Părinților, fraților și iubiți credincioși,

Fiindcă slujesc cu nevrednicie mâine Sfânta Liturghie, m-am gândit că-i bine ca privegherea din seara aceasta s-o mai împodobim și cu cântări și cu cuvinte sau cu predici, ca să nu pară prea lungă.

Mâine Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare de Răsărit prăznuiește trei sărbători: Anul Nou, Tăierea împrejur cea după trup a lui Hristos Mântuitorul și Sfântul Ierarh Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei. Și pentru că mâine nu se poate cuprinde într-o predică tot ce ar trebui spus despre aceste trei praznice, m-am gândit ca în seara aceasta să mă ocup în cuvântul meu de însemnătatea Anului Nou.

Cum s-a ajuns la noi creștinii ortodocși să se prăznuiască Anul Nou la 1 ianuarie? Iată prin ce împrejurări s-a ajuns la aceasta și ce însemnătate are Anul Nou.

Să știți, fraților și părinților, că Dumnezeu a făcut lumea aceasta primăvara și a terminat-o, cum ați auzit, în șase zile. Nu se știa pe atunci ce-i acela calendar, că nici nu era zidit omul, iar după ce l-a zidit, omul era deocamdată în rai.

După mărturia unor teologi, Adam și Eva au stat în rai numai 7 zile, alții zic că 7 ani, alții 70, iar alții 700 de ani. Toți sunt pentru cifra 7, dar nu se știe exact cât au stat ei în rai.

Lui Dumnezeu, când a făcut lumea cu cuvântul, nu I-au trebuit ciocane și hârlețe și sapă și mistrii ca să o facă. *El a zis și s-au făcut. El a poruncit și s-au zidit* (Psalm 148, 5). Dar a pus lumii acesteia niște legi veșnice; toate se rotesc în ceasul universului cu o precizie înspăimântătoare și pentru îngeri, nu numai pentru oameni. Pentru ce? Pentru că este lucrul lui Dumnezeu Atotțiitorul!

Și când a făcut Dumnezeu lumea, soarele era la zenit, adică în mijlocul cerului. Dar stihiiile lumii făcute de El – pământul, planetele și stelele – nu stau nemișcate nici o clipă, ci mereu se mișcă. Toate se mișcă în cerc. Ele veșnic se întorc de unde au plecat!

Așa se mișcă stelele, așa soarele și luna și toate planetele și tot ce a făcut Dumnezeu. Tuturor le-a pus lege să se miște, și nu la întâmplare, ci cu mare rânduială, încât s-au uimit și cei mai învățați oameni ai lumii din antichitate și au cunoscut pe Dumnezeu din zidiri, fără să-L cunoască din Scripturi, și au strigat: „Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale!”

Așa a fost cazul și mai târziu cu Isaac Newton, și mai apoi cu Kepler și cu ceilalți mari astronomi, care, din mișcarea universului, au înțeles că este o mână, este un centru de îndrumare care le poartă pe toate acestea cu atâta precizie.

Mișcarea regulată în cerc a stelelor ne dă calendarul. Dar prin ce l-a întemeiat Dumnezeu în

chip deosebit? L-a întemeiat prin cei doi ochi ai lumii: soarele și luna. După ei a făcut să se orienteze toată suflarea, până la sfârșitul lumii. Și ați auzit că se vorbește în Pascalie de crugul soarelui și de crugul lunii.

Și de ce am luat istoria așa de departe? Ca să vedeți cum a ajuns Anul Nou la noi. Când s-au făcut primele calendare din epoca străveche, pe timpul lui Nimrod, împăratul ninivitenilor, ei nu se orientau ca noi după calendare cu 12 luni, că nu știau. Ei așteptau mișcarea astrelor cerești, a crugului soarelui sau al lunii, și știau că a trecut un an din crugul soarelui.

Mai târziu s-a mai deșteptat lumea. Așa, vechii haldei, popor mai vechi decât evreii, au fost mari astronomi. Ei au împrumutat mult civilizației egiptenilor, apoi aceștia elinilor și așa mai departe, până a ajuns în părțile noastre ale Europei. Aceia au observat și alte mișcări pe cer, nu numai mișcarea soarelui și a lunii, și treptat au început să alcătuiască un fel de calendar pe pământ, după calendarul cerului sau după calendarul soarelui sau al lunii.

Calendarul ceresc, fiind opera lui Dumnezeu, nu rămâne nici o iotă în urmă și nu poate să se clintască, pentru că zice: *...poruncă a pus și nu va trece* (Psalm 148, 6). El nu poate să rămână în urmă. Iar calendarele făcute de oameni până acum au fost mii și zeci de mii; în fiecare epocă, după mintea oamenilor de atunci. Au fost calendare de umbră, calendare de soare, calendare de nisip, calendarele faraonilor Egiptului și altele.

Au fost o mulțime de calendare la egipteni și la popoare mai vechi ca egiptenii, cum au fost de pildă asirienii. Erau calendare fructifere. Când se coceau portocalii, și asta se întâmpla de două ori pe an, socoteau că s-a împlinit un an. A fost calendarul Nilului, care s-a practicat sute de ani, căci Nilul se revărsa periodic, de două ori într-un an. Dar Nilul, din cauza ploilor de la Ecuator, se revărsa uneori mai înainte cu două luni, altă dată mai târziu, și așa mai departe. Ei știau că atunci când s-a făcut orezul sau s-a revărsat Nilul de două ori, este anul nou.

Dar știința n-a fost mulțumită cu calendare din acestea. Și nici nu trebuia să fie sau să se ia după lucruri de acestea care n-au mers regulat. De aceea oamenii au vrut să facă alte calendare, mai bune, ca să se apropie mai mult de calendarul cerului, de calendarul pe care L-a făcut Atotțiitorul Dumnezeu.

Primii care au început să facă aceste calendare au fost egiptenii. Ei au făcut prima dată calendarul de 12 luni, măcar că luna avea câte 28-30 de zile, anul având numai 354 de zile. Poporul iudeu, care a fost în robia egiptenilor 430 de ani, când a ieșit din robia lor, a împrumutat calendarul egiptean, căci altul mai bun nu se găsea în acea vreme, și l-au folosit pe el 1500 de ani, până la împăratul Iulius Cezar, cu circa 44 de ani înainte de venirea Mântuitorului. Dar până la acea dată calendarul folosit rămăsese foarte mult în urmă. De aceea romanii, vrând să-și facă un calendar mai bun, au trimis – pe vremea lui Iulius Cezar – pe învățatul Sosigene în toate părțile lumii să vadă care calendar

este mai aproape de calendarul ceresc, care se potrivește mai mult cu calendarul dumnezeiesc.

Și acela, fiind însărcinat de împăratul Iulius Cezar, a cercetat toate calendarele de pe Valea Nilului, din Palestina, de prin Africa și l-a găsit tot pe al evreilor mai aproape, fiindcă era luat de la egipteni. Dar lipseau 11 zile și 6 ceasuri față de mișcările astrelor de pe cer. Deci i-a mai adăugat încă 11 zile și 6 ceasuri.

La început toate popoarele, respectând tradiția după care începutul lumii a fost în martie, începeau anul de atunci, indiferent ce calendar ar fi avut ele. Așa au socotit și egiptenii și evreii și romanii. Mai apoi romanii au adăugat lunile ianuarie și februarie și au stabilit începutul anului la 1 ianuarie.

Ei aveau obiceiul ca în ziua de 1 ianuarie să ia impozite de la popor, schimbau pe dregători, plăteau salariile la muncitori, la militari, îi avansau pe unii din aceștia la grade mai mari. Tot la 1 ianuarie aveau și cele mai mari festivități și cu acest prilej făceau mare zarvă de cântece și jocuri, cum le vedeți până acum.

Că de la romani și de la păgâni vin obiceiurile acestea de a umbla din poartă în poartă și a fluiera și a cânta și a face câte și mai câte, cum le vedeți până astăzi. Și așa se fac în această zi petreceri în loc de sfinte slujbe de mulțumire lui Dumnezeu și de cerere a ajutorului Lui. Că nu de la Biserica lui Hristos vin acestea, ci de la popoarele păgâne, căci romanii le-au împrumutat de la egipteni și egiptenii de la asirieni și

nașă mai departe. Obiceiurile acestea nu sunt creștinești, ci păgânești, fiindcă și noi ne tragem din popoare păgâne, căci și romanii și dacii au fost păgâni.

Din anul de 354 de zile s-a făcut calendarul de 365 de zile. Și la patru ani înmulțind cele 6 ceasuri care treceau în plus în fiecare din acești ani, mai erau 24 de ceasuri, deci mai puneau o zi. Așa s-a născut anul bisect, adică trei ani de câte 365 de zile, iar al patrulea (bisect), de 366.

Dar lumina credinței lui Iisus Hristos a strălucit la Roma și în Imperiul Roman, la sud de Dunăre, iar de acolo a trecut și la daci, dincoace de Dunăre, mai ales după ce Dacia a fost cucerită de Traian și mulțime de coloniști din Peninsula Balcanică au inundat țara strămoșilor noștri. Și așa a ajuns creștinismul cu lumina credinței dincoace de Dunăre și a început să înflorească aici Biserica lui Hristos.

Dar prin acești coloniști au venit la noi și obiceiurile acestea de la 1 ianuarie. Aceste obiceiuri au trecut de la ei la noi, precum și calendarul de 12 luni. Astfel am ajuns și noi românii să prăznuim ziua de 1 ianuarie, ziua anului nou civil.

Vi le-am spus acestea pe scurt, pentru că nu vi le pot arăta acum mai pe larg. Oamenii s-au obișnuit de la început să pună semne câți ani au trecut de la zidirea lumii. Biblia nu spune aceasta, căci ea nu se ocupă de cronologie. Ea este o carte de morală, de sfîntenie, plină de Duhul Sfânt. Prin ea se arată că există Dumnezeu, că El este Creatorul lumii, se arată legile date de El întregului univers, se arată că El pedepsește păcatul și răsplătește virtutea, că cei ai

Lui sunt dreapți, sfinți, iar ceilalți sunt păcătoși și vor lua plată după faptele lor și osândă dincolo. De acestea se ocupă Biblia.

Și au făcut oamenii însemnări de la zidirea lumii, socotind că atâția ani sunt de la Adam, și toți ceilalți au auzit de la unul. Dar nimeni nu știe precis câți ani sunt de la Adam. Unii zic că Hristos a venit în lume la 5508 ani de la facerea lumii, alții au spus alți ani. Cronologii nu se învoiesc la ce an a venit Hristos în lume, pentru că nimeni nu știe exact când a făcut Dumnezeu lumea și câți ani sunt de la zidirea lumii.

Nimeni nu știe când a zidit Dumnezeu lumea, decât Cel ce a zidit-o! Așa spunea Marele Vasile. Dar oamenii au stabilit un fel de epoci, de ere. Unele le-au pus în legătură cu diferite evenimente: era alexandrină, de când Alexandru cel Mare a avut război cu perșii; era romană, de la fondarea Romei, apoi era martirilor, de la începutul creștinismului până pe vremea lui Dioclețian. Dar de abia din vremea împăratului Justinian, de la anul 527, au început să se numească anii de la Hristos.

Așa am ajuns și noi să prăznuim Anul Nou, să se înceapă anul de la 1 ianuarie după tradiția rămasă nouă de la Roma. Și sunt calendare diferite și astăzi.

Sunt popoare care au calendarul cu doi ani, cu trei ani înainte, sau cu șase. Dar calendarul cel mai aproape de calendarul luni-solar este calendarul pe care-l avem noi ortodocșii. El este îndreptat de conferința interortodoxă din Constantinopol din anul 1923, la 15 noiembrie, din timpul Patriarhului Meletie al V-lea și este cel mai aproape de calendarul

ceresc. Abia în 42.000 de ani el rămâne cu o zi în urmă. Noi după calendarul acesta ne călăuzim și el este aprobat de toată Biserica.

Iar calendarul gregorian pe care l-a îndreptat Papa Grigore al IX-lea în anul 1583, prin marele filosof și astronom Lilio, rămâne la 3600 de ani cu o zi și o noapte în urmă; deci el rămâne mai mult în urmă ca al nostru din punct de vedere științific.

*

Dar vreau să vă spun că, începând de la Anul Nou, grija noastră cea mai mare trebuie să fie alta. Cel mai mare lucru este să ne înnoim viața, să luăm aminte, cu fiecare an nou să lăsăm câte un păcat care ne stăpânește cine știe de când și să punem în locul lui o virtute. Să iertăm greșelile celor ce ne-au supărat, să-i iertăm pe toți, să începem Anul Nou cu inima curată și cu credință în Dumnezeu. Să nu începem la crăsmă cu beție, cu fluier, cu câte și mai câte petreceri. Că dacă începi bine din ziua întâi, fiindcă ziua bună se arată de dimineață, așa o să-ți meargă tot timpul!

Du-te prin sate acum, în noaptea aceasta. Este rădăd pe fața pământului! Iată cum știu oamenii să mulțumească lui Dumnezeu că le-a mai dat un an de viață. Dar vine moartea la om și-l strânge de gât, de nu mai poate spune nici preotului ce a făcut, că i-a legat limba! Cât ar mai vrea el atunci să-i mai dea Dumnezeu un ceas. Dar nu-i mai dă! Este rânduit: când ți-o veni ceasul, te ia și te duce. Ai vrea să te rogi: „Doamne, mai dă-mi un minut!” Dar nu-ți mai dă! Ai avut destule! Dumnezeu este prea drept! Ți-a

dat vreme, dar n-ai vrut să te îndrepti, să te pocăiești, să plângi, să te rogi! Ți-a dat atâția ani de viață și n-ai avut nici o grijă. Și atunci vei vedea că nu mai este pocăință în timpul morții.

Deci, să ne gândim că, trecând un an de zile, foarte mult trebuie să plângem lui Dumnezeu că n-am făcut nimic bun și să-I mulțumim că ne-a ajutat cu mila și cu îndurarea Lui să trecem iarăși 365 de zile și să ajungem până azi.

Toți trebuie să mulțumească. Toată zidirea lui Dumnezeu. Căci viața și ființele și toate vremurile sunt în mâna lui Dumnezeu. Tocmai acum trebuie să mulțumim lui Dumnezeu, ca să nu vină urgia Domnului peste noi!

Așteptăm mila lui Dumnezeu, dar odată n-ar să mai fie timp, căci vine moartea pentru fiecare! Vine dreptatea lui Dumnezeu, de care nu poate scăpa nimeni! Nu pot scăpa nici împărații. Unde sunt împărățiile? Unde sunt faraonii Egiptului? Unde sunt sultanii turcilor? Unde sunt craii Germaniei? Unde sunt împărații de care se cutremura lumea? Unde sunt cetățile? Unde sunt orașele? Unde-i orașul Pompei și unde este Cartagina și orașele vechi care s-au dărâmat de cutremur?

Unde sunt cetățile lumii? Unde sunt puternicii? Unde sunt cei învățați? Unde sunt filosofii? Unde sunt cei care au purtat sceptru și ale căror capete străluceau ca soarele? Unde sunt? Praf, pământ și pulbere s-au făcut. Așa-i dreptatea lui Dumnezeu și vai de noi și de noi dacă cheltuim vremea în zadar. Marele Apostol Pavel spune: *Răscumpărați vremea, că zilele rele sunt* (Efcseni 5, 16).

Vom cere să mai trăim un minut și n-ar să ne mai dea Dumnezeu! Pentru că trecem fără griji viața aceasta și ne încurcăm cu grijile veacului, de parcă am fi nemuritori. Fum suntem! În toată ziua Biserica ne spune: *Omul ca iarba; zilele lui ca floarea câmpului, așa va înflori* (Psalm 102, 15). I-a spus Dumnezeu lui Isaia, pentru toți: *Tot trupul este iarbă și slava omului ca floarea ierbii; uscatu-s-a iarba și floarea ei a căzut*. Și iarăși zice Duhul Sfânt în psalmi: *Zilele lui ca umbra trec; că s-au stins ca fumul zilele mele*. Și iarăși: *Anii lor ca pânza unui păianjen s-au socotit; și iarăși: Zilele mele ca umbru s-au plecat și eu ca iarba m-am uscat*.

Pentru cine vorbește aici Duhul Sfânt? Pentru noi! Să avem urechi, să nu fim surzi. Să nu ne astupăm urechile, că visuri suntem sub soare. Oricine ar fi, praf și pulbere este! Nimic nu rămâne veșnic pe pământ. Unde sunt puternicii de care se cutremura lumea până ieri? Du-te și vezi-i în gheenă, cum îi muncesc dracii. Du-te și întreabă-i acolo: „Cu ce v-ați ales din viața aceasta?” Unde a rămas stăpânirea, unde știința, unde puterea popoarelor? I-a luat moartea, după dreptate, și-i ține în legături până în ziua Judecății de Apoi.

Împăratul Alexandru Macedon era mare filosof; învățase filosofia despre suflet și moarte de la acel mare filosof din antichitate, Aristotel, opt ani de zile. Și tot îl cinsteau ai lui, dar el avea cuvântul acela: „Dacă-i moarte, nu-i nimic!”

Dar odată, tot îl laudau:

– Măria ta, cât stăpânești! Cât de mare ești!...

– Măi, dacă credeți că am stăpânire, veniți cu mine la malul mării (și marea era tulbure în ziua aceea. Vărsa valuri și se agita). Uite, ca să vedeți ce putere am: Mare, îți poruncesc să stai pe loc!

Dar marea zvârlea valuri peste el.

– Ați văzut? Ați zis că am putere! Ați spus că eu împărățesc. Un val de apă tot acum mă îneacă. Nu a ascultat deloc de mine. Cum ziceți că am putere, dacă un val de apă nu ascultă de mine?

El era om care cunoștea că omul nu poate nimic fără Dumnezeu!

Când era să moară, l-au întrebat generalii lui:

– Măria ta, din ce să-ți facem mormântul? Din marmură? Din aur? Din pietre scumpe de iachint, de hrisolit, de onix, de ametist sau de rubin? Toate pietrele scumpe i le-au spus. Iar el le-a răspuns:

– Dacă-i moarte, nu-i nimic! Să nu-mi faceți mormântul meu din aur și din alte pietre scumpe, ci să-mi faceți mormântul și sicriul de granit. Să nu cumva să mă îmbrăcați în haine aurite, ci simplu, ca un simplu om. Și să lăsați la sicriu două găuri: una în stânga și alta în dreapta.

– Dar de ce asta?

– Pe acolo să-mi scoateți mâinile goale, ca să vadă toți că nimic n-am luat cu mine după moarte.

Să veghem cum petrecem timpul înaintea Domnului. Căci negreșit vom muri și ne va cere socoteală ce-am vorbit în fiecare clipă și ce-am gândit și ce-am lucrat.

Aceasta v-o spun pentru Anul Nou! Să mulțumim Preasfintei Treimi și Preacuratei Maicii

Domnului, care mijlocește pentru toată lumea, că ne-a învrednicit să mai trecem un an. Să ne hotărâm în inima noastră să punem început bun și să petrecem de aici înainte cu Dumnezeu, creștinește. Să ne împăcăm cu Dumnezeu mai înainte de a ne răpi moartea. Amin!

O MINUNE CU SFÂNTA ICOANĂ A MÂNTUITORULUI

Am să vă spun o istorioară, ca să vedeți că taina Crucii s-a mai repetat uneori și în chip văzut. Iată ce s-a întâmplat.

Într-o casă oarecare bolea un biet creștin sărac și era aproape de moarte. Neavând cui să vândă casa, a lăsat-o cu chirie unui evreu pentru un timp, spunându-i:

– Uite, rămâi în casa mea, că eu acum mor și la urmă va rămâne la niște nepoți ai mei.

Când a murit creștinul acela, a rămas în casa aceea o icoană a Mântuitorului Iisus Hristos. Evreul acela, nefiind cu ură către creștini, a lăsat icoana pe perete și își vedea de treburile lui. Dar a venit într-o zi la dânsul alt evreu și i-a zis:

– Cum stai tu, măi, cu icoana în casă? Uite icoana lui Hristos!

Iar el a răspuns:

– Așa am găsit casa când am venit și n-am îndrăznit să iau icoana de la locul ei, că am auzit că acela-i lucru sfânt. Este Hristos!

Însă evreul acela, fiind rău și necredincios, a cerut icoana, și nu s-a lăsat până ce nu i-a dat-o. Și a luat icoana Mântuitorului de acolo, a dus-o la el acasă, departe, a chemat și pe alții și le-a zis:

– Să facem și noi cu icoana lui Hristos, cum au făcut părinții noștri!

Și au pus icoana pe un stâlp și au răstignit-o cu cuie. Unde erau mâinile Mântuitorului pictate au bătut cuie și după ce au pus sfânta icoană acolo au început a o lovi în față, bătându-și joc de ea. Unii Îl scuipau, alții strigau: Hoo, coboară-Te de pe cruce! Și în fel și chip ziceau. După cum au făcut părinții lor, așa au făcut și icoanei Mântuitorului, ca să facă măcar simbolic din ceea ce au făcut părinții lor, să le urmeze răutatea. Iar unul din ei a zis:

– Eu am auzit că unul L-a împuns cu sulița în coastă!

Și în batjocură, cum râdeau ei acolo, au luat o suliță și au împuns icoana. Dar deodată, când au împuns-o, a început să curgă sânge mult, încât i-au cuprins spaima pe toți, și au fugit la școala lor și au spus rabinului:

– Iată ce am făcut noi! Am răstignit icoana lui Iisus Hristos și, când am împuns-o, a curs sânge!

Și a venit învățătorul lor, rabinul, și a văzut adevărul. Apoi a zis:

– Vedeți? Acum s-a stabilit mai tare și mai clar decât toate că părinții noștri au fost ucigători de Dumnezeu Cel Viu și de Omul Iisus Hristos! Deci, dacă a curs sânge din icoana aceasta uscată de lemn, suntem toți vinovați de sângele Lui și trebuie să ne botezăm!

Și, ducându-se la școală cu icoana însângerată, s-au botezat toți aceia, toată școala lor, și mult popor evreiesc a trecut la dreapta credință, văzând sângele lui Hristos curgând din Preasfântul Său Trup zugrăvit pe icoană, după atâtea sute de ani de la răstignirea Sa pe Golgota.

ALTĂ MINUNE, CU SFÂNTA CRUCE

În India, unii din misionarii noștri creștini predică Evanghelia cu râvnă, mai ales cei catolici. Un biet misionar a reușit într-o comună să convertească la credința creștinească vreo câteva familii din hindușii aceia, credincioși ai lui Brahma Krișna. Și aceia convertindu-se la creștinism, misionarul a ridicat în satul lor o troiță, o cruce a lui Hristos sculptată în lemn, cu Mântuitorul, în mărime naturală, și a împodobit-o frumos.

Cei ce crezuseră în Hristos se închinau la crucea Mântuitorului răstignit și la acea sfântă troiță. Iar ceilalți păgâni, care erau mulți, după cum sunt și astăzi, au pornit cu ură mare asupra acelor puțini creștini și-i băteau și-i ucideau, martirizându-i pentru că au crezut în Hristos.

Ba, s-au dus la acea troiță unde era Hristos răstignit și au început a-L batjocori și a-L scuipa pe Mântuitorul de pe cruce, bătându-L cu ciomegele și ungându-I crucea cu murdării. Iar când erau în toiul acestor batjocuri, Mântuitorul de pe cruce a întors

fața la dreapta, spre ei, și a zis: „De ce Mă batjocoriți?”

Când au văzut ei că Cel pe care Îl scuipau S-a întors cu fața ca un om viu și i-a întrebat de ce Îl batjocoresc, câțiva au murit de frică, iar ceilalți au dat fuga la învățătorii lor, din legea sanscrită, păgână, și au spus:

– Veniți să vedeți o minune! Noi L-am batjocorit pe Hristos și am văzut cu ochii noștri cum a întors fața și a zis către noi: „De ce Mă batjocoriți?”

Și au mers cu toții și, când au văzut și învățătorii lor că Mântuitorul stă cu fața întoarsă, s-au speriat și toți s-au botezat, și mare cutremur i-a cuprins pe locuitorii din ținutul acela. Și acolo unde a fost sfânta troiță, se află azi o catedrală mare. Iar acea cruce dumnezeiască cu Mântuitorul care și-a întors fața, a fost și este până astăzi în altarul acelei catedrale.

Și așa Mântuitorul a băgat groaza în cei ce-L batjocoreau, numai ca să-i întoarcă pe dânșii la calea pocăinței.

Deci, frații mei, dacă numai atât semn de la Crucea lui Hristos a fost în stare să facă pe oameni să moară de vii, să-i întoarcă la pocăință și să trezească atâtea suflete, ce va fi oare când va veni Mântuitorul pe norii cerului și când Crucea lui Hristos, adusă cu slavă multă de milioane și milioane de arhangheli și îngeri, va străluci de milioane de ori mai tare decât soarele?

CUVÂNT DESPRE RAI

Oare cum aş putea eu, nepriceputul şi cu totul neiscusitul, să zugrăvesc prin cuvinte patria noastră cea veche din care am căzut? Dacă dumnezeiescul şi marele Apostol Pavel ne spune că: *Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inimă de om nu s-au suit, acelea a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*, apoi cum o limbă de ţărână şi o minte întunecată de păcate se va pricepe a spune cele nespuse?

Dar, fiindcă nu este bine nici a tăcea despre acea fericire şi frumuseţe, voi îndrăzni a aduce prin cuvânt, din cele ce ne-am învăţat din Sfânta Scriptură şi din învăţăturile Sfinţilor Părinţi, o umbră oarecare a acelor neumbrite şi veşnice veselii, ca prin cele prea mici să suim înţelegerea noastră după putere la cele prea mari şi cu prea minunată frumuseţe împodobite.

Sfânta Scriptură ne spune despre rai că este aşezat de Dumnezeu spre răsărit: *Şi a sădit Dumnezeu rai în Eden spre răsărituri*. N-aţi auzit ce spune Isaia? *Răsărit este numele Lui*. N-aţi auzit ce spune Psaltirea? *Dumnezeu S-a suit peste cerurile cerurilor, spre răsărituri*.

Sfântul Vasile cel Mare înţelege raiul, după el şi după toţi sfinţii, ca o desfătare, căci Eden înseamnă raiul desfătării. Aici trebuie să înţelegem o desfătare

vrednică de Dumnezeu, desfătare care este potrivită sfinților.

Mai departe, arătând despre acele nespuse duhovnicești veselii, zice: *Acolo pornirile râurilor veselesc cetatea lui Dumnezeu* (Psalm 45, 4). Sfinții Părinți ai Bisericii au spus că raiul este îndoit, adică este alcătuit și din cele simțite și din cele gândite, văzut și nevăzut, după cum omul este format din trup și suflet. Raiul îl înțelegem și trupește dar îl tâlcuim și duhovnicește. În rai va fi o desfătare duhovnicească desăvârșită a celor cinci simțuri ale omului.

Raiul nu-i împărăția cerurilor. Raiul este locul unde a stat Adam și unde stau dreptii până la judecata de apoi. O stare provizorie. Nu-i hotărât să stea dreptii acolo pentru totdeauna, că de la judecată înainte, sufletele dreptilor nu se mai duc în rai, ci în împărăția cerurilor.

Iar deosebirea între cer și rai este negrăit de mare, pentru că atâta iubire a avut Dumnezeu de neamul omenesc, încât în locul raiului i-a dat împărăția cerurilor. Satana l-a scos pe Adam din rai, iar Dumnezeu, venind pe pământ și suferind pentru neamul omenesc, nu-l mai bagă în rai pe omul care face voia Lui și poruncile Lui și se teme de El, ci în ceruri. În Evanghelie ce s-a zis? „Fericiți cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția raiului?” Nu, ci altfel: „împărăția cerurilor”. Sau zice: „Fericiți cei izgoniți pentru dreptate, că acelora este împărăția raiului?” „Nu, ci împărăția cerurilor”.

„Iată dar – zice Sfântul Vasile –, a pierdut omul raiul, iar prin mila lui Dumnezeu cea negrăită, a

câștigat cerul”. Că *unde a prisosit păcatul*, zice Apostolul Pavel, *acolo darul a prisosit*.

Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt. Iar ca să intre cineva în Împărăția cerurilor trebuie să se nască din apă și din Duh, să fie nevinovat ca pruncii, să rabde multe scârbe în viață și să se silească în toată viața la lucrul poruncilor Domnului.

Raiul, ca cineva să-l poată descrie, nu se poate. Niciodată nu poate să descrie cineva frumusețile raiului. Nici oamenii, nici îngerii. Auziți pe Apostolul Pavel: *Ceea ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inimă de om nu s-a suit. Aceasta a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul*.

Marele Vasile, arătând pe cât este nouă cu putință despre rai, zice așa: „Omule, dacă-ți închipui că raiul este mâncare și băutură și veselie și grădină și flori și cântări și păsări și palate de aur, nu te opresc. Măcar așa să-ți închipui, dar râvnește la rai, adică să dorești raiul. Că dorind raiul, te lași de păcat. Închipuie-ți și tu cum vrei, dar orice vei închipui tu despre rai, nu este ceea ce îți închipui tu, că raiul este mai presus de minte”.

Apoi zice: „Deci ispitește-te ca prin învățăturile acestea să vii întru înțelegerea raiului aceluia și să ajungi și tu la zorile dumnezeieștii lumini. De ești trupesc și mare îndulcire socotești din cele simțite, să ai acea închipuire a Raiului celui trupesc și săturarea cea prea dulce, și să te sârguiești către acestea, fiindcă acolo vei afla desfătarea neîncetată! Dar mai bine decât îndulcirile cele trupești, suie-te cu gândul către

frumusețea îngerilor și învață-te cu de-amănuntul roadele dreptății!”

Sfântul Vasile cel Mare vorbește în Hexaemeron despre rai, zicând: „Acolo sunt livezi prea dulci la vedere, cu multă și negrăită verdeață și foarte frumos împodobite. Acolo floarea nu strălucește puțină vreme și apoi lipsește, ci îndelungată vreme și este o mireasmă a Duhului Sfânt, pe care omul nu o poate spune.

Buna lor mireasmă este fără de saț, frumoasa lor culoare de-a pururea strălucește și puterea vânturilor nu le slăbește. Lunile cele noi nu le veștejesc, înghețurile nu le îngheață, arsura soarelui nu le usucă; ci un duh măsurat, care dă oarecare subțire și dulce suflare, ușor și cu dulceață suflă asupra lor, neîmpilat de vreme și neveștejit în veac, păzind sporul lor. Iar frumusețea sadurilor celor de acolo este și ea vrednică de facerea și sădirea Celui ce le-a sădit”.

Și după multe, zice: „Care cuvânt va putea să arate mulțimea dulceții și frumuseții aceleia?... Acolo sunt și neamuri de nenumărate feluri de păsări, care prin floarea aripilor și prin dulcea viersuire a glasurilor, aduc o dulceață negrăită, încât oamenii cei dreți de acolo se desfătează și se îndulcesc prin toate simțurile: pe unele văzându-le, pe altele auzindu-le”. Mai departe zice: „De ești duhovnicesc și cugeți mai mult decât la îndulcirile trupești, urcă-te cu gândul către frumusețile îngerilor și învață-te roadele dreptății ce sunt în ei. Vezi râurile lui Dumnezeu cele pline de ape, ale căror porniri veselesc cetatea lui Dumnezeu și a căror meșter este singurul Dumnezeu”.

Dar, într-adevăr, raiul în care a stat Adam era îndoit. Avea o parte simțită și una gândită, fiindcă în rai erau pomi din care se putea mânca. Ceea ce spune Sfânta Scriptură: *pomul cunoștinței binelui și răului*, se poate închipui că a fost într-adevăr pom.

Dar de ce-i spune pomul cunoștinței binelui și răului? Știți voi ce înseamnă pomul cunoștinței binelui și răului, din care a mâncat Adam, și de ce se cheamă așa? Iată ce spune Sfântul Ioan Gură de Aur despre acest pom: „Pomul cunoștinței binelui și răului din rai se chema așa pentru că două lucruri mari a arătat el după ce au gustat Eva și Adam dintr-însul: A arătat binele și răul”.

A arătat cât de bine era dacă nu mânca din pom, că Adam, care a stat 700 de ani în rai, s-a desfătat acolo de atâtea bunătăți – și de cele simțite și de cele gândite, că auzea și îngerii în ceruri și îi vedea cum îl laudă pe Dumnezeu. Iar atunci când l-a scos afară din atâta dulceață și frumusețe, a cunoscut cât de bine era dacă nu mâncam din pom. Și iarăși, a cunoscut și răul: „Cât de rău este, și ce mare răutate ne-a ajuns pe noi, fiindcă am mâncat din pom”.

Iată ce înseamnă pomul cunoștinței binelui și răului. A cunoscut cât de rău a făcut că a călcat porunca lui Dumnezeu și cât de bine era dacă nu o călca și nu mânca din pom. Așa se tâlcuiește pomul cunoștinței binelui și răului după Sfinții Părinți.

Dar să continuăm despre rai. Marele Vasile spune acolo: „Păsările raiului nu mai mor ca cele de pe pământ și nu mai îmbătrânesc, că sunt pline de Duhul Sfânt. Acolo cele patru stihii care sunt pe

pământ: aerul, apa, pământul și cerul, sunt atât de împodobite de Dumnezeu, cum nu se poate vorbi. Cele patru anotimpuri ale anului: primăvara și vara, toamna și iarna, așa de frumos sunt îmbinate unele cu altele, încât nu se mai satură omul în veacul veacului de a trăi acolo.

Acolo niciodată nu este silă a vânturilor și nepotrivire a anotimpurilor. Acolo nu-i nici prea frig, dar nici prea cald. Nu-i nici prea mare vânt, dar nici să nu fie deloc. Nu-i niciodată acolo ploaie prea multă, dar nici să nu fie. Deci cele patru stihii, cele patru anotimpuri, sunt îmbinate în așa fel, încât provoacă o negrăită plăcere la cele cinci simțiri ale omului.

Gustul. Poamele din rai au atâta dulceață și atâta felurime de gusturi, încât omul nu mai poate pofti nimic peste dulceața lor.

Auzul. Cântările de acolo care desfătează nu gustul, ci alt simț al omului, auzul, atâta frumusețe au, încât o mie de ani se pare un ceas în rai, cum citim și în *Mântuirea păcătoșilor*.

Pipăitul cel îndoit, înăuntru și în afară, acolo atâta frumusețe are și atâta blândețe în zidiri, încât niciodată spini nu există, lucru aspru nu există, lucru care să te ardă nu există, lucru care să te otrăvească nu există, așa încât pipăirea și cea dinăuntru și cea din afară este fără nici o vătămare.

Mirosul. Atâta mireasmă a Duhului Sfânt este acolo și florile acelea atâta mireasmă au, încât nu mai poți să-ți închipui că ar mai exista altceva în lume să miroasă mai frumos ca acelea.

Vederea. Iar vederea se desfătează întru atâta frumusețe (Gan-Eden, adică veșnică desfătare), încât

nu poate omul nici într-un fel să mai cugete că ar putea vedea ceva mai frumos ca acolo.

Se desfătează cele cinci simțiri ale omului de nu pot mai mult. Ai văzut ce spune în Psaltire: *Pornirile râurilor veselesc cetatea lui Dumnezeu.* Știți voi ce înseamnă pornirile râurilor? Râurile Duhului Sfânt se varsă în rai și veselesc cetatea lui Dumnezeu – raiul și sufletele –, încât nu poate omul să spună cu limba asta de țărână ce mângâiere a Duhului Sfânt vine acolo.

Pornirile râurilor, pornirile darului Duhului Sfânt care se varsă în rai, atât veselesc inima și mintea omului, încât el nu mai poate cugeta, nici cu inima, nici cu mintea, nimic mai presus decât acele mângâieri ale darului Duhului Sfânt. Și acesta-i raiul, dacă-ți poți închipui așa, dar nu împărăția cerurilor.

V-am spus că omul este îndoit, o parte văzută și una nevăzută. Raiul este și simțitor, ca omul să poată gusta și cu trupul și cu vederea dulcele lui; și gânditor, pentru că sufletul omului acolo nu este împiedicat să vadă cerul sau dănțuirile arhanghelilor și ale îngerilor sau să audă cântările din cer. Între partea văzută și cea nevăzută este mare legătură.

În rai Dumnezeu a spus lui Adam *să lucreze raiul și să-l păzească*. Dar știți ce lucrare era aceea? Întreabă pe Sfântul Nil Ascetul. **Era lucrarea rugăclunii și păzirea minții.** Raiul cel cuvântător din sufletul lui! A lucra raiul este totdeauna a fi în rugăciune neconținută cu Dumnezeu, asemenea cu îngerii, căci Adam îi auzea rugându-se și cântând lui Dumnezeu; iar a-l păzi este de a-și păzi mintea, să nu alunece cumva spre gândire împotriva lui Dumnezeu.

Închei aici prin cuvintele Sfântului Vasile cel Mare: „Învăță-te, omule, ca din niște învățături ca acestea să vii întru înțelegerea Raiului și să ajungi la zorile dinaintea luminii, unde răsare lumina cunoștinței și unde raiul desfătării s-a sădit”. Amin.

MARIA

PARTEA CEA BUNĂ ȘI-A ALES

La toate praznicele Maicii Domnului se citește Evanghelia cu Marta și Maria. Dumnezeieștii Părinți care au alcătuit sinaxarul, fiind plini cu Duhul lui Dumnezeu, au rânduit această Evanghelie, în care se arată că Maica Domnului, Maria cea Preasfântă și Preacurată partea cea bună și-a ales (Luca 10, 42).

Care este partea cea bună în viața creștinului? Neconținută rugăciune. Toată fapta cea bună trebuie să o însoțim cu rugăciune, cum arată marele Apostol Pavel în Epistola întâi către Tesaloniceni, unde zice: *Neîncetat vă rugați* (5, 17).

Dar chiar Mântuitorul în Evanghelie zice: *Luați aminte, privegheați și vă rugați* (Marcu 13, 33). Și dumnezeiescul Apostol Petru spune: *Privegheați, că potrivnicul vostru, diavolul, ca un leu umblă, căutând pe cine să înghită* (I Petru 5, 8). Și dumnezeiescul Prooroc David de asemenea ne spune: *Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea* (Psalm 33, 1).

Ai auzit pentru ce s-a citit Evanghelia aceasta? Ca să ne învețe că Maica Domnului și-a ales partea

cea bună, partea Mariei. Căci Mântuitorul, când Mirta alerga să-i facă mâncare și să-i gătească masa, omecum a muștrat-o cu pilda Mariei: *Marto, Marto, te grijești și spre multe te silești; dar un lucru trebuie-te. Care? Acela pe care-l avea Maria, că stătea la picioarele Domnului. Căci Maria – zice – partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la dânsa* (Luca 10, 38, 42).

Dacă am avea și noi partea Mariei în viața noastră, dacă am sta la picioarele Domnului ca Maica Domnului în Sfânta Sfintelor, dacă am petrece în rugăciune și în gândire de Dumnezeu ca dânsa, nu ne ar hrăni pe noi oamenii, ci îngerii și serafimii din cer. Dar noi punem nădejdea numai în pieptul nostru și în priceperea noastră. Dar auzi ce spune proorocul Ieremia: *Blestemat este omul care se reazimă pe brațele sale și și-a pus nădejdea în trupul său.*

Auzi ce spune: „Cel ce se reazimă pe mâinile și pe picioarele sale, animal este, că are patru picioare, nu două”. Auzi? *Blestemat este omul care se reazimă pe brațele sale și a întărit brațele trupului său. Mai zice: Nebun este acela care sărută mâinile sale și zice că acestea m-au hrănit pe mine.*

Te-au hrănit mâinile tale? Dar dacă Dumnezeu îți dădea un junghi, îți dădea o boală, dacă ai fi căzut și ți-ai fi rupt o mână sau un picior și dacă nu-ți dădea ție Dumnezeu sănătate și viață, ai fi putut face ceva cu mâinile și picioarele tale sau cu priceperea ta? Așa este că nu? De aceea Scriptura numește nebun pe acela care-și sărută mâinile sale, zicând că acestea l-au hrănit.

Nu-i adevărat! Dumnezeu ne hrănește, că zice: *Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni* (Psalm 54, 25). Să nădăjduim întâi în Dumnezeu și așa, lucrând cu cinste și cu dreptate, să muncim, să lucrăm, că zice iarăși Scriptura: *Cel ce nu lucrează, să nu mănânce* (II Tesaloniceni 3, 10). Deci lucrul nostru să fie împletit cu gândirea la Dumnezeu, cu Sfânta Scriptură, cum era al Maicii Domnului în Sfânta Sfintelor. Lucrul nostru să fie așa de ușor, încât să nu ne strice mintea de la rugăciune, de la gândirea la Dumnezeu. Așa arată dumnezeieștii Părinți.

De ce părăsim noi gândirea la Dumnezeu, citirea Scripturilor, mergerea la biserică, meditația și cugetarea la gheenă și la moartea care vine pe neașteptate? „Pentru că ne aruncăm în marea cea tulbure a veacului acestuia, ne aruncăm în nemărginire, ca să moștenim veacurile și vine moartea și ne strânge de gât”, cum zice dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul.

Are obiceiul satana, o, monahule, și tu, creștine, să-ți dea lățime și lungime, ca să scoată mintea din gândirea de Dumnezeu și să te ducă la pierzare!

Fraților, să muncim cu dragoste; să lucrăm, dar să avem pe Dumnezeu în minte. Nimeni nu poate să stea degeaba. Să lucrăm, să mergem la muncă, să asudăm, că așa avem poruncă noi de la început, căci zice: *Cu sudoarea frunții îți vei câștiga pâinea ta* (Facerea 3, 19).

Dar în sudorile noastre și în osteneli, pe ogoare și în fabrici, în birouri, în întreprinderi și oriunde ar

fi, să avem pe Dumnezeu în minte. Să avem pe Hristos, și cu Dânsul pe toate le putem. Auzi ce spune Apostolul Pavel: *Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întărește!* Iar fără de El, nimic nu putem face!

Auzi ce zice Hristos: *Rămâneți întru Mine și Eu întru voi... căci fără de Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 4-5).

Când te duci la prășit, omule, și ai luat sapa pe umăr, ia și pe Hristos în minte: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul (păcătoasa)”. Dacă lucrezi în atelier și ai pus mâna pe ciocan, pe bomfaier, pe ferăstrău, bați pe nicovală, sau dacă ești zidar sau tâmplar, sau orice meșteșug ai; de câte ori dai cu ciocanul, zi și "Doamne Iisuse!"

Când te-ai dus la secerat, la pădure cu boii să tai lemne, sau lucrezi în fabrică sau oriunde ești, lucrează cu toată inima, cu toată dragostea, dar nu uita că ai pe Dumnezeu, Care singur poate să-ți ajute și poate să te păzească! Câte primejdii nu sunt! Auzi că pe unul l-a omorât un butuc, pe altul l-a lovit mașina, pe altul l-a prins motorul, peste unul a căzut un copac și a murit...

La urechile noastre vin asemenea vești zilnic. Dar de ce? Pentru că n-a plecat la lucru cu rugăciunea în minte! Dacă pleca cu rugăciunea în minte, avea pe îngerul care-l păzea. Căci îngerul pururea ne păzește. Auzi ce zice proorocul: *Străjui-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de El și-i va izbăvi pe ei* (Psalm 33, 7).

Deci, când plecăm la treabă, să avem pe Hristos în minte; și când venim de la treabă iar, și

când ne odihnim iar. Și când ne sculăm din somn, prima simțire, primul cuvânt acesta să fie: "Slavă Ție, Dumnezeu nostru, slavă Ție!" "Împărate ceresc, Mângâietorul, Duhul Adevărului"... și celelalte.

Auzi ce spune Gheorghe Sinaitul? Este un drac înaintemergător care are o ceată nenumărată pe fața pământului. Merg acești draci de dimineată și-i învață pe oameni, când s-au sculat din somn, mai întâi să pună mâna pe treabă: „Lasă rugăciunea mai la amiază! Mănâncă bine, bea bine și hai la treabă!”

Nu-i bine! Întâi să cerem ajutorul lui Dumnezeu și apoi, cu Dumnezeu în minte, să mergem la muncă cinstită și curată. Să nu furați de la nimeni; să nu furați nici de la stat, nici de la alții, că nu vă îmbogățiți cu furatul, ci mai tare sărăciți. Era un cuvânt al cuiva: „Muncește omul cu dreptate, și-i ia dracul jumătate din avere; dar averea câștigată pe nedrept, o ia dracul cu tot cu stăpân!”

Nu. Nu fura, că nu te îmbogățești. Mare foc bagi în casă la tine dacă ai luat un ban al Bisericii, sau dacă ai luat banul sau osteneala cuiva. Și dacă vei aduce la biserică milostenie din cele furate, câine împuțit aduci lui Dumnezeu! Deci să lucrezi cu cinste, cu dreptate, cu sfințenie și să muncești cu toată dragostea unde te-a pus statul sau unde te-a pus dregătoria sau instituția care te adăpostește. Să muncești, dar să ai și pe Dumnezeu în minte.

Fă semnul Sfintei Cruci când pleci la lucru. Când vii, la fel. Când stai la masă, fă rugăciune; când te scoli, rugăciune; și dacă nevinovata rugăciune va povățui viața voastră și a noastră, vom avea

puțină asemănare și noi cu petrecerea Maicii Domnului în Sfânta Sfintelor, vom petrece în gândire de Dumnezeu și ni se va spune și nouă în ziua judecății că *partea cea bună ne-am ales*.

Iar dacă lăsăm rugăciunea, citirea dumnezeieștii Scripturi, mergerea la biserică, facerea de bine și toate acestea și punem nădejdea numai în munca noastră, suntem cei mai nenorociți oameni de pe fața pământului.

Să muncim cu dragoste, cu hărnicie, dar să nu uităm că avem un Dumnezeu, Căruia trebuic să ne rugăm neîncetat și când muncim și când suntem acasă și când ne odihnim. Pururea să fie Legea Lui în mintea noastră, ziua și noaptea. Pururea să avem gândirea și rugăciunea spre Dumnezeu, și atunci darul Lui va întări brațele noastre și mintea noastră și trupurile noastre și vom fi sănătoși și vom putea izbuti și la muncă și la osteneala de toate zilele. Dar numai cu Dumnezeu și prin Dumnezeu! Amin.

CUVÂNT LA CINA CEA MARE

Părinților, fraților și iubiți credincioși,

Aproape din tot cuvântul și din tot versetul Sfintei Evanghelii de astăzi, se pot trage o mulțime de învățături, și nu va fi vreme să o tâlcuim cu de-a-mănuntul. Dar vom arăta puține din ele, ca să vedeți câtă comoară de învățături cuprinde Sfânta Scriptură.

Un om oarecare a făcut cină mare.

Cine este Omul acesta? Acesta este Însuși Dumnezeu părinților noștri. De fapt în Evanghelie Îl auzim pe Mântuitorul numindu-Se adeseori Fiul Omului, căci din iubirea de oameni cea negrăită și minunată a venit la noi și S-a făcut om.

Dar de ce spune că a venit să facă cină și nu prânz?

Prânz se numește de obicei masa de amiază, iar cina este masa pe care o iau oamenii seara.

Prin venirea Sa, Mântuitorul a pregătit cină, căci a venit în zilele mai de pe urmă; nu de la începutul lumii. Doar auzim pe marele Apostol Pavel zicând: *Pe noi, apostolii cei mai de pe urmă* (cei mai de apoi), *ne-a ales Dumnezeu ca pe niște osândiți, și celelalte.*

Deci cina este venirea lui Hristos în lume, este taina iconomiei în trup și mântuirea neamului omenesc.

De ce este mare cina aceasta duhovnicească a lui Dumnezeu? Căci zice: *Un om oarecare a făcut cină mare*; nu așa, cum s-ar întâmpla, ci mare. El o numește mare, pentru că mare este taina creștinătății. Ați auzit cum cântă biserica: „Cu adevărat, mare este taina creștinătății. Dumnezeu S-a arătat în trup, a venit în lume...”, și celelalte.

Numește cină mare taina aceasta a venirii lui Dumnezeu printre oameni, pentru că taina iconomiei în trup, sau a întrupării lui Dumnezeu Cuvântul, nu este supusă înțelegerii nici minților raționale din ceruri ale îngerilor, nici celei a oamenilor. Taina

iconomieii în trup pururea rămâne taină, necuprinsă de vreo minte de înger sau de om (Sfântul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțiri*, p. 368-379).

Deci taina iconomieii în trup, sau cum Se naște Dumnezeu din Fecioară și fecioara rămâne iarăși Fecioară, fără să se strice pecețile fecioriei, rămâne necuprinsă de vreo minte în veacul veacului. Nimeni nu știa că Mântuitorul, fiind de o mărime cu Părintele Său, era întreg în pântecul Fecioarei, și cum un Dumnezeu nemărginit și necircumscriș încapă întreg într-o fecioară.

Dar ce mai spune Sfânta Evanghelie?

La această cină mare a trimis Dumnezeu să cheme pe mulți.

Dar de ce n-a zis pe toți? Căci zice: *Și a trimis în ceasul cinei omul acela pe sluga sa ca să cheme pe cei mulți.*

Dar știm din Sfânta Scriptură că *Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*. Evanghelia ne dă o pildă, și toate pildele Mântuitorului nostru Iisus Hristos au două înțelesuri: unul după literă și altul după duh. Căci Mântuitorul nostru, venind în lume a vorbit mai mult în pilde, potrivit celor proorocite de la Duhul Sfânt, care cu o mie de ani mai înainte a spus prin gura lui David: *Deschide-voi în pilde gura mea* (Psalm 77, 2).

Pilda înseamnă mai întâi o închipuire a unor adevăruri și al doilea arată ce lucru este închipuit de dânsa. Deci, după înțelesul literei a spus Mântuitorul că a chemat pe mulți și nu pe toți.

Oare ar încăpea în gândul dumneavoastră dacă v-aș spune că cineva a făcut o cină mare și a chemat pe toți oamenii din lume? Mai ales că aici Dumnezeu Se ascunde sub chipul unui om oarecare. Ce ați spune? Nu se poate. A chemat omul acela la cină o mie, zece mii, o sută de mii, dar toată omenirea n-a putut s-o cheme. Deci când a zis că a chemat pe mulți, a spus după slovă. Deci cuvântul acesta "mulți", arată de fapt pe toți, după înțelesul cel închipuit prin pildă.

Ce s-a întâmplat după aceasta?

A chemat Dumnezeu pe oameni la cină, dar mulți au început a respinge chemarea. Dar cine era sluga pe care a trimis-o omul acela să cheme la cina sa cea mare? Acesta este Iisus Hristos, care de bună voia Sa, din iubirea Sa cea negrăită pentru neamul omenesc și către Dumnezeu, Părintele Său, slugă S-a făcut pentru noi. Căci auzim zicând în Evanghelie: *N-a venit să I se slujească, ci ca să slujească multora* (Matei 20, 28).

Slugă S-a făcut Dumnezeu Cuvântul și Părintelui Său și neamului omenesc din iubirea Sa de oameni cea negrăită, căci *ascultător S-a făcut Părintelui Său până la moarte, și încă moartea de cruce! Pentru aceasta Dumnezeu L-a proslăvit pe Dânsul și I-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca în numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pământești și al celor de dedesubt* (Filipeni 2, 8-9). Pentru negrăita Sa smerenie L-a înălțat Părintele Său ca să stea de-a dreapta slavei și, ca om, să fie de un scaun, de o fire și de o putere cu El.

Și ce a făcut sluga? S-a dus să cheme la cină, chiar în ceasul ei. În legea veche era obiceiul ca atunci când făcea cineva praznic la amiază sau seara, să trimită oameni mai înainte cu câteva ceasuri sau cu o zi chiar, ca să poftească pe invitați.

Dar aici, când trimite el să cheme pe invitați? Când începe masa, în ceasul cinei. Spune că a chemat pe mulți. Cine au fost aceștia? Tot neamul omenesc. După cum s-a scris, Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască (Isaia 45, 22; Matei 18, 11; Ioan 3, 17; I Timotei 4, 10).

Când a venit Mântuitorul să slujească neamului omenesc, spre mântuire, ca o slugă a Părintelui creștin, întâi a chemat neamul evreiesc, căci spune: *Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel* (Matei 15, 24). Mai întâi s-a dus la ei ca să nu aibă cuvânt în ziua judecății, că Iisus, care, după firea omenească se trage din Avraam, din David, din neamul evreiesc, a chemat mai întâi pe păgâni. Nu! Mai întâi a venit să cheme oile cele pierdute ale casei lui Israel.

Dar cum știm că pe ei i-a chemat întâi?

Apostolul Petru, în Ierusalim, predică în ziua întâi și cred trei mii, iar în ziua a doua se adaugă încă cinci mii.

Dar cine erau aceștia care au crezut primii în Evanghelie? Evreii.

Cei dintâi credincioși ai Bisericii din Ierusalim, întemeiată de apostoli, de Iacov, de Petru și de Ioan, stâlpii Evangheliei, au fost mai mult evrei. În Proschinatarul Ierusalimului se scrie: „...am avut în

Ierusalim 15 arhieriei, 15 patriarhi tăiați împrejur”. De la Iacov, fratele Domnului, și până aproape de Marele Constantin, au fost în Biserica din Ierusalim arhieriei tăiați împrejur, adică din neamul evreilor, care mai țineau încă tăierea împrejur.

Deci, într-o perioadă au fost în Ierusalim numai patriarhi și arhieriei evrei și biserica din Ierusalim era alcătuită mai mult din evrei. După aceea a trimis Dumnezeu pe Pavel la neamuri, departe de Ierusalim. De aceea spune că i-a chemat întâi pe evrei, ca să n-aibă răspuns în ziua Judecății.

Iar mai apoi, zice dumnezeiasca Evanghelie, a trimis în ceasul cinei să cheme și pe alții.

Cel dintâi chemat a zis: *Țarină mi-am cumpărat și mă duc s-o văd. Rogu-te să mă ierți.*

Ce este țarina?

Hristos ne-a spus în pilda cu semănătorul, pe care a tâlcuit-o ucenicilor: *Cel care seamănă sămânța cea bună este Fiul Omului. Țarina este lumea; sămânța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii celui rău* (Matei 13, 36-38).

Iată ce este țarina. Deci când auzim în Evanghelia de astăzi că cel dintâi a pus pricină de refuz că și-a cumpărat țarină, se înțelege că s-a legat de lumea de acum. Cel care nu vrea să meargă la cina Marelui Împărat, la Împărăția Cerurilor, zicând că și-a cumpărat țarină, este tot omul care-i legat cu inima de lumea aceasta în care se lucrează toată fărădelegea și păcatul. Acesta este omul care nu vrea să meargă la cina lui Dumnezeu, când glasul conștiinței îl cheamă, ci cumpără mereu țarina aceasta, adică slujește acestei lumi și răutăților din ea.

Dar de ce spune că a cumpărat-o și nu spune că este a lui? Pentru că atâta stăm pe lumea aceasta, de când ne naștem și până murim. O cumpărăm când deschidem ochii și o vindem înapoi când murim, când închidem ochii. Așadar nu-i a noastră. Aici am găsit-o, aici rămâne.

Deci, când îl auzim pe omul acela că și-a cumpărat țarină și n-a mers la cina lui Dumnezeu, să știm că el este om lumesc, care se leagă cu inima de lucrurile cele deșarte și stricăcioase ale lumii și nu ascultă de chemarea conștiinței, ca să meargă pe calea poruncilor lui Iisus Hristos. Acela și-a cumpărat slujirea cea rea a lumii.

Al doilea a zis: *Mi-am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc. Rogu-te să mă ierți.*

Care-s perechile de boi și cum le încearcă omul?

Perechile de boi sunt cele cinci simțiri pe care le avem toți și care sunt în câte două organe. Avem doi ochi cu care vedem, două urechi cu care auzim, două nări cu care mirosim, două organe cu care gustăm: limba și cerul gurii; două organe ale pipăitului, cel dinafară și cel dinlăuntru. Căci simțim fierbințeala și răceala și în afară, dar și înăuntru. Tot așa simțim asprimea și durerea până la inimă, dar le simțim și în afară.

Deci cele cinci perechi de boi sunt cele cinci simțuri ale noastre: vederea, auzul, mirosul, gustul și pipăitul.

Dar cum le cercăm noi și cum nu mergem la cina marelui împărat?

Prin aceea că pironim mintea și inima noastră în aceste cinci simțuri și nu vrem să ascultăm de glasul conștiinței, ca să mergem la cina marelui Împărat. Iată vă dau o pildă. Astăzi e miercuri sau vineri, sau timp de post, și trebuie să postesc, sau am canon de la duhovnic și trebuie să postesc până la ora cinci sau până seara. Dar eu mă duc prin piață și văd niște plăcinte care-mi plac sau niște cornuri sau altceva de mâncare și mă las biruit de pofta ochilor și a pântecelui și mănânc înainte de vreme.

Am încercat o pereche de boi! Care? **Gustul.**

Glasul conștiinței mi-a spus: „Omule, azi e zi de post, ai canon de la duhovnic”. „Da, voi posti poimâine. Azi mănânc că mi-e foame”. Am încercat o pereche de boi!

Înțelepciunea ne învață așa: *Ochii tăi cele drepte să vadă și urechile tale cele drepte să audă.* Iar Duhul Sfânt ne spune: *Doamne, abate ochii mei de la deșertăciuni* (Psalm 118, 37).

Eu știu că trebuie să păzesc vederea, pentru că vederea este simțire împăratească la om, iar ochii sunt cele două mâini ale sufletului, cum spune Marele Vasile, cu care omul ia păcatul de la distanță. Dacă nu păzim ochii, nu putem păzi nici mintea, căci mare legătură au ochii cu mintea. Iar Scriptura ne spune să păzim gândirea, dar noi n-o păzim; ne ducem acolo unde e distracție, la televizor, la meci, la cinema și la necurății. Și așa, mai încercăm o pereche de boi. Care? **Vederea.** Și astfel nu ascultăm de glasul care ne oprește de la aceasta, ca să ne ducem la cina marelui Împărat, la Împărăția cerurilor.

Dar să vedem mai departe. Zice Sfânta Scriptură: *Urechile tale cele drepte să audă*. Trebuie să asculți numai predicile, numai cuvântul lui Dumnezeu, numai cântările bisericești și numai cele ce sunt necesare vieții.

Dar noi ce zicem? O voi face aceasta mai târziu, căci acum este nuntă și cântă lăutarii! N-auzi cum cântă de frumos? Unu-i cu mandolina, altu-i cu scripca, altul cu toba!

Și așa am mai încercat o pereche de boi. Cele două urechi au încercat și perechea aceasta. **Auzul.**

Sfânta Carte spune să umbli îmbrăcat în haine simple, că Sfântul Ioan Botezătorul a umblat în piele de capră și Ilie Tesviteanul cu cojoc; iar patul nostru să fie tare, nu moale, că: *Vai – zice Isaia – de cei ce dorm pe saltele și pe paturi moi, că uită de Dumnezeu!* Dar eu vreau să am haine moi, blănuri, iar patul meu să fie moale, cu plapumă de mătase, cu saltea de lână, nu de paie!

Și iată, am mai încercat o pereche de boi! Care? **Pipăitul.**

Glasul lui Dumnezeu îmi spune: „Omule, să trăiești cu cele strict de trebuință vieții”. Dar eu vreau podoaba trupului și moleșeala lui. Vreau băi! Vreau să-i fac baie viermelui acestuia care este tină și merge în iad, dar nu se pocăiește. Numaidecât vreau să-l duc la băi și nu la băi simple, ci cu săpunuri frumos mirositoare. Și așa se aduce în suflet toată moliciunea și toată răutatea dracilor, de la vederea goliciunii omului și de la această nebăgare de seamă, mai ales când trupul este sănătos. Am mai

încercat și această pereche de boi, a pipăitului (Fapte 17, 27).

Ce ne-a mai rămas? **Mirosul.**

În post, bucătăria noastră trebuie să miroasă a zarzavat, a ceapă și a cartofi copti, nu a carne, a brânzeturi și a grăsimi. Că pierduți suntem dacă voim să miroasă a dulce în zilele de post în bucătăria noastră. „Nu se mănâncă azi – miercurea sau vineră – brânză, ouă și carne!” „Ei, taci din gură! Nu ce bagi în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură!” Știe ca sectarul să tâlmăcească Scriptura pentru pânțele lui! Dar nu așa se tâlcuiește. Și bagă omul friptură în pânțele și mănâncă gras.

Și folosește mirosuri de săpun și parfumuri și se fardează pe obraz, că din om se face mășcarici! Nu lasă frumusețea pe care i-a dat-o Dumnezeu. Se vopsește și la buze, încrețește părul, face manichiura. Face toate blestemățiile cele ce învață satana pe oameni. Și se parfumează, ca să miroasă pe drumuri și să zică lumea: „Asta-i cucoana cutare, ăsta-i domnul cutare! Dar frumos mai miroase după dâșii”.

Dar acestea duc la putoarea gheenei și la iad. Că atâta putoare este acolo, încât toate puturile din lume de le-ai strânge la un loc, n-ai putea aduna cât un miligram din oceanul acela de putoare.

Vrei să miroși pe drumuri și să smintești și pe alții? Nu uita putoarea aceea din iad și poate te vei îndrepta și vei urî parfumurile.

Dumnezeu spune: „Da, să umbli în haine curate, să mergi la biserică, să te speli cu săpun care nu miroase, să te cureți și să te îngrijești, dar să nu

miroși a parfumuri, că putoare și vierme este omul după moarte”. Dacă mergi pe la cimitire, când se dezgropă vreun mort, ai să vezi în ce putoare stă trupul acolo. Dacă-l dezgropi după 7-8 zile, miroase mai rău decât toate puturile lumii. Îți arată Dumnezeu ce ești!

Deci așa încearcă omul cele cinci perechi de boi: când coboară mintea cu voia sa la cele cinci simțiri și vrea să le desfăteze pe toate.

Dar dacă aceia au pus aceste pricini, ce-a făcut sluga din Evanghelie? Mergând înapoi la Domnul Său, a zis: „Doamne, am chemat pe aceștia la cină și s-au scuzat, cum vezi”. Atunci S-a mâniat Domnul acela care făcuse cina. Și mâniindu-Se că cei chemați au dat aceste pricini și n-au venit, a zis către slugă: „Ieși pe la răspântii și pe la ulițele cetății și adu-i aici pe săraci, pe orbi și pe șchiopi”.

Ce înseamnă răspântiile drumurilor? Dacă mergi singur pe un câmp și dai deodată de două drumuri, unul care face la dreapta și altul care face la stânga, și dacă n-are cine să-ți spună care-i drumul cel bun, stai la răspântie și nu știi încotro s-o iei. „Oare ce să fac? S-o iau la dreapta sau la stânga?” Dacă nu ți-ar arăta cineva calea cea bună, ai greși.

Așa a fost când Mântuitorul a venit în lume pentru cina Părintelui Ceresc; a găsit lumea aceasta la o răspântie. Și spune Scriptura: „Veți umbla în calea limbilor și a popoarelor și în întuneric și în umbra morții”.

Erau atâtea popoare pe pământ care nu-L știau pe Dumnezeu și care se închinau la mii de zei.

Fiecare avea dumnezeul lui și pentru fiecare păcat își crea un dumnezeu, după plăcerea lui. Întreaga omenire era la o mare răspântie, la o mare răscruce. Și a venit Mântuitorul să arate că este un singur drum și un singur Dumnezeu, Care a făcut lumea și toate cele din ea.

Dar a mai spus: *Mergeți și pe ulițele cetății!*

Cine merge mai adesea pe ulițe? Poporul de obște. Fie că merge să vândă sau să cumpere, să-și ia hrană pentru copii, fie pentru alte treburi. Poporul de obște umblă mai mult pe ulițe decât cei mai învățați, care stau la birou, la divanuri, la locuri înalte. Ei sunt cei din casă, cum spune altă Evanghelie: *Doi vor fi în casă; unul se va lua și altul se va lăsa.* Căci între ei sunt și buni și răi. Va lua Dumnezeu pe cei buni pentru împărăție, iar pe cei răi îi va lăsa să se muncească în gheenă.

Dar cei ce umblă pe ulițe sunt săracii și oame-nii de obște. I-a spus să cheme pe cei de pe ulițe pentru că Hristos nu face deosebire de om, mare sau mic. Căci spune Pavel: *În Iisus Hristos nu este iudeu, nu este elin, nu este stăpân, nu este slugă.* Și iarăși: *Vezi, frate, chemarea noastră, că dintre cei chemați la noi, nu sunt mulți de neam mare.*

A ales Dumnezeu pe cele simple ale lumii ca să rușineze pe cei înțelepți și cele de neam slab și neputincios, ca să dea de rușine pe celelalte. Așa face înțelepciunea lui Dumnezeu, ca să nu se laude omul cu înțelepciunea sa și să nu se sprijine pe puterea sa. Înțelepciunea vrea ca Dumnezeu să Se laude întru toate, să-Și arate puterea în cei slabi și în

cei neputincioși, în cei nebăgați în seamă și în cei puțini, ca să cunoască oamenii că puterea Lui este cea care lucrează, cum zice Apostolul Pavel: *Ca mulțimea puterii să fie a lui Dumnezeu, nu a noastră.*

I-a spus Hristos să cheme orbii. Care orbi? Orbii la minte. Căci poate fi cineva orb cu ochii trupului, dar foarte înțelept la minte și cu duhul. Dar acela nu-i orb, ci adevăratul orb este cel cu păcate, și acela se lipsește de cina marelui Împărat. Căci a zis Mântuitorul la vindecarea orbului: *Am venit în lumea aceasta ca cei ce au ochi să nu vadă* (fariseii, cărturarii și fățarnicii, care nu vedeau decât cu ochiul ravistiei), *iar cei orbi să vadă lumea* (Ioan 9, 39).

Și a mai zis: *Cheamă-i pe cei betegi*, adică pe cei bolnavi, dar nu cu trupul, ci cu sufletul. Că Mântuitorul a spus: *N-au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi*, adică cei bolnavi sufletește. Pentru aceasta a venit El în lume.

Și a mai zis: *Cheamă și șchiopii*. Care șchiopi? Credeți că numai cei ce umblă în cârje sunt șchiopi? Șchiopii adevărați sunt cei ce șchiopătează în legea lui Dumnezeu. Căci a zis marele Ilie Tesviteanul, când l-a muștrat pe Ahab: „Nu eu sunt, împărate, cel ce aduce nenorocire peste Israel, ci tu și casa părinților tăi ați părăsit poruncile Domnului... Până când veți șchiopăta de amândouă picioarele?” (III Regi 18, 18-21).

De aceea spune Evanghelia că sluga lui Dumnezeu [Isus Hristos] chema pe cei care șchiopătau din calea poruncilor lui Dumnezeu, că erau

șchiopi cu sufletul, nu cu trupul. Și după ce i-a chemat pe aceștia, sluga a dat de veste stăpânului: *Stăpâne, am făcut cum ai zis, am chemat și pe cei orbi și pe cei betegi și pe cei șchiopi și mai este loc. Ce înseamnă: "mai este loc?"*

V-am spus că a chemat mai întâi neamul evreiesc și a întemeiat Biserica din Ierusalim. Dar mai era loc. Pentru cine? Pentru popoarele păgâne. Căci iată ce au spus dumnezeieștii Apostoli când au văzut că Dumnezeu, prin Apostolul Petru, le-a chemat și pe acestea la credința cea în Iisus Hristos: *Așadar și păgânilor le-a dat Dumnezeu pocăință spre viață* (Fapte 11, 18).

Era loc pentru toate popoarele lumii, că în rai și în împărăția cerurilor este mare lărgime. Dumnezeu cheamă toate popoarele lumii. Căci spune proorocul Isaia: *Pământul va fi plin de cunoștința Domnului, ca marea de apă* (Isaia 11, 9; Avacum 2, 14). Dar și Ieremia spune: *Toate neamurile, toate popoarele Mă vor cunoaște până la urmă și Mi se vor închina* (31, 34).

Deci trebuie să vină toate popoarele care se vor mântui până la urmă. Și pământul va fi plin, întreg de cunoștința Domnului. Căci zice proorocul: *Nimeni nu va mai întreba în ziua aceea: cunoașteți pe Domnul? Că toți Mă vor cunoaște, de la mic la mare* (Isaia 40, 5; 66, 18). Va veni o perioadă când tot trupul are să cunoască și să vadă slava Domnului.

Și dacă a zis sluga că *mai este loc*, ce a zis Stăpânul? *Ieși la drumuri și la garduri și adu-i aicea, să se umple casa Mea!*

Sluga a spus că mai este loc, iar Părintele Ceresc Își arată negrăita Sa iubire de oameni, zicând: „Adu-i aici pe toți! Vreau să Mă bucur în veacul veacului. Vreau să se umple Împărăția cerurilor până la margini, cu tot sufletul pe care l-am creat. Adu-i aici, să se umple casa Mea. Aceasta va fi bucuria Mea cea desăvârșită. Eu i-am zidit pe toți și vreau ca toți să stea cu Mine și să cineze cu Mine în veacul veacurilor aici, în Împărăția cerurilor”.

Și i-a zis slugii să iasă la drumuri și la garduri. Dar de ce la drumuri? Fiecare om are în viața sa, drumul său. Pe atunci unii oameni mergeau pe calea rătăcită a închinării la idoli, alții în calea filozofiei veacului de atunci. Erau foarte multe căi în viața popoarelor lumii. Acestea erau drumurile lor. De aceea a zis: Ieși la drumurile lor! Du-te și întoarce-i din drumurile lor greșite și adu-i la cina cea mare!

Dar de ce a spus: *și la garduri*? Gardul este simbolul păcatului, fie că-s la curte, fie că-s la moșie, fie că-s la grădină. Gardurile au rostul de a despărți o grădină de alta, un ogor de altul, o casă de alta, o livadă de alta. Așa și păcatul ne desparte pe noi de Dumnezeu, Ziditorul nostru, și pe unul de altul. Când a zis: "la garduri", a zis: „Ieși la cei căzuți în păcate, care s-au despărțit de Mine și între ei prin păcatele și răutățile lor, și adu-i aici, ca să se umple casa Mea”.

Dar ce mai spune dumnezeiasca Evanghelie? *Zic vouă că nici unul din cei chemați, nu va gusta din cina Mea.* Ați văzut? Din cei ce și-au găsit scuze în păcate și n-au vrut să vină, nici unul nu va gusta din cina Domnului.

Acum este momentul să vorbim ceva și despre pricinile date ca scuze. Vai de noi, păcătoșii. Conștiința noastră este sluga lui Dumnezeu, Care ne cheamă la cina Marelui Împărat. Ea pururea ne cheamă la Dumnezeu și noi pururea găsim pricini ca să nu răspundem. Vezi pe omul înconjurat de averi? Oricât ar avea omul de mult, și mai mult vrea. „Am de arat, am de semănat, am treabă cu oile, am treabă cu boii, vreau să-mi fac casă nouă, am de măritat fete, am de însurat feciori, am de făcut cutare lucru”.

Și zăbovindu-se în toate acestea, în toate lucrurile lumii celei deșarte și stricăcioase, nu răspunde conștiinței, adică slugii lui Dumnezeu din el, care-l cheamă la cină. S-a încurcat în multe pentru toată viața. Legat de grijile lumii pune pricină că nu poate merge la biserică, la rugăciune, la citire și la toată lucrarea faptei celei bune. Găsește tot felul de pricini și nu merge la cina Marelui Împărat, nu-și găsește vreme de un ceas pe zi pentru rugăciune. De ce? Toată grija lui o cheltuiește cu grijile veacului de acum!

Unul dă ca pricină, când trebuie să postească: „Nu pot, sunt neputincios, m-a dezlegat doctorul să mănânc bine. Dacă postesc în Postul Marc, în Postul Crăciunului, dacă țin luna, miercurea și vinerea, ca toți creștinii, mă topesc de foame”.

Dă drept pricină neputința și nu vrea să postească. Conștiința îți spune: „Omule, adu-ți aminte că *nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu*. Nu-ți amintești ce spune Apostolul Petru? *Bine este a întări inimile voastre cu darul, iar nu cu mâncările întru care nu*

este mântuire. Largă este calea pântecului și pe toți îi duce la gheenă. Omul dă ca pricină neputința și se ține de ea. Dar ce e pricina sau scuza? Iată ce ne învață Sfântul Isaac: **Pricina sau scuza este o voință a păcatului și înainte-mergătoare a lui, scuza este punte spre păcat** (Cuvântul 26).

Unul vrea să facă milostenie, dar găsește ca pricină: „N-am de unde să fac; n-am nici un ban!” Altul vrea să lase tutunul, dar găsește ca pricină: „Nu pot, că m-am obișnuit cu dânsul”. Unul vrea să lase rachiul sau beția, că-l distruge. Răspunde: „Nu pot, că așa m-am deprins!” Altul vrea să meargă la biserică. Dar zice: „Nu pot, că am treabă astăzi. Trebuie să mă duc în cutare loc, am cutare treburi de făcut”.

El n-a auzit cuvântul: *Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleșug, ca să tăgăduiesc răspunsurile cele din păcate. Cu oamenii cei ce lucrează fărădelege; și nu mă voi însoți cu aleșii lor* (Psalm 140, 4-5).

Găsește mereu pricini. Vrea să facă omul păcatul, dar frica lui Dumnezeu îl oprește. Însă după ce a găsit o pricină, îl face. Căci cel ce râvnește la muiere străină, cel ce păcătuiește și face fărădelegi și curvește, zice: „Am firea fierbinte, sunt om sănătos și nu-mi ajunge o femeie”. Strică și casa celui alt, își strică și sufletul lui și al aceluia cu care păcătuiește, pentru că a pus pricină neputința, că nu poate să se înfrâneze.

Vai de noi și de noi, că a ajuns gheena acum lângă noi. Pricina merge înaintea păcatului, este

înainte-mergătoare. Punte către păcat s-a făcut pricina, fiindcă a lipsit din om frica de Dumnezeu.

Ce spune Duhul Sfânt: *Zis-a călcătorul de lege ca să greșească întru sine: nu este frica lui Dumnezeu înaintea ochilor lui* (Psalm 35, 1).

Omul ar posti, ar merge la biserică, ar face milostenie, s-ar închina, ar ține curăția cu soția sa după legea căsătoriei, s-ar împăca cu fratele său, ar lăsa tutunul, beția, înjurăturile, ar lăsa zgârcenia, otrava nemilostivirii și ura către fratele său, toate le-ar lăsa, dar nu-l lasă pricina închipuită de el. Găsește pricină și zice: „Dar cum să-l iert eu pe celălalt, dar eu sunt cineva, și apoi m-a și supărat”. Pune vină pe celălalt, nu pe sine, și, găsind pricina aceasta, nu-l iartă pe acela și, legat de satana, orbit și prins cu inima în ghiarele lui, se duce în focul gheenei, dacă moare fără să ierte.

Mânia omului se împarte în trei: Este o mânie care vine și trece repede. Aceasta nu este periculoasă ca celelalte. Aceasta-i ca focul de câlți; se aprinde și se stinge. Căci zice Scriptura: *Mâniați-vă și nu greșiți...* (Psalm 4, 4). După ea își cere îndată omul iertare. Este apoi al doilea fel de mânie: pizma, care ține minte răul două-trei zile, sau mai mult. Și în sfârșit este zavistia, care ține uneori toată viața. Îl ține uneori satana legat pe om, de nici pe patul de moarte nu-l iartă pe fratele său. Această zavistie îl face pe om mai rău decât dracul, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Deci unul ca acesta dă pricină: „Nu pot să-l iert, că el m-a nedreptățit”. Și stă întunecat ca un

drac și stă cu satana în inimă și nu aude Scriptura care zice: *Soarele să nu apună întru mânia voastră* (Efeseni 4, 26). Îl ține satana și-i zice că-i drept, că are dreptate să nu ierte și să nu ceară iertare, pe motiv că nu este el vinovat.

Vai de noi și de noi de credem că scăpăm de gheenă pentru aceste pricini. N-auzi ce spune Duhul Sfânt: *Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleșug, ca să tăgăduiesc răspunsurile cele din păcate* (Psalm 140, 4).

Dar, va zice careva: „Părinte, sunt și pricini binecuvântate”.

Să vedem care ar fi aceste pricini binecuvântate. Să vă dau un exemplu: Spune dumnezeiasca Scriptură în porunca a cincea: *Cinstește pe tatăl și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ*. Dar această poruncă din decalog n-are putere când te cheamă Dumnezeu la pocăință și la mântuire și n-ai voie să mai ascuți pe tatăl și pe mama ta și pe sora ta, dacă nu te lasă să postești, să mergi la biserică, să te rogi, să te mântuiești, să duci viață cinstită. Dacă tatăl și mama te opresc de la acestea, nu-i mai poți asculta, că ei sunt cei mai mari vrăjmași.

Căci spune Hristos în Evanghelie: *Tot cel ce vine la Mine și nu urăște pe tatăl și pe mama sa, sau pe sora sa, sau pe fratele său, sau pe prietenul său, sau pe însuși sufletul său, nu poate să fie ucenic al Meu* (Luca 14, 26-27). Și mai spune Iisus Hristos: *N-am venit să aduc pe pământ pace, ci sabie* (Matei 10, 34-36), ...*căci vor fi doi contra trei într-o familie și trei contra doi* (Luca 12, 52).

Deci cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie contra firii? Nu, căci firea noastră adevărată o găsim când iubim pe Dumnezeu. Numai în Dumnezeu trebuie să-i iubim pe părinți și pe frați. Porunca întâi din decalog cere: *Să iubești pe Dumnezeul tău din toată inima și din tot cugetul tău, din toată puterea ta* (Deuteronom 6, 5). Deci cere toată ființa omului.

Pe Dumnezeu trebuie să-L iubim din inimă, adică din suflet, cu simțămintele, cu partea sentimentală a sufletului nostru; din cuget, adică cu mintea sau cu partea cugetătoare; și din virtute, adică cu trupul, deci cu toate cele ale noastre. Deci porunca întâi din decalog cere de la noi o dragoste nemărginită față de Dumnezeu.

Numai după Dumnezeu sau în Dumnezeu trebuie să iubim pe aproapele ca pe noi înșine. În cazul când eu vreau să mă mântuiesc, să merg după Hristos, dar tata nu vrea, sora nu vrea, mama nu vrea, femeia nu vrea, copiii nu vor, nu trebuie să ascult de ei. În acest caz am poruncă să-i urăsc și să-L iubesc pe Dumnezeu. Nu trebuie să mă despartă de dragostea lui Dumnezeu nici părinții, nici înălțimea, nici adâncimea, nici puterile cele de sus, nici cele de jos. Când e vorba de ascultarea de Dumnezeu și de dragostea Lui, cine iubește mai mult vreo zidire decât pe Ziditorul, ori mamă, ori tată, ori țarină, ori vic, ori moșie, ori copii, ori viața de aici, acela se înșală și va fi lepădat de la Dumnezeu cu totul și nu a ales cărarea care duce la cina marelui Împărat.

Dar de ce să-L iubim pe El mai presus de orice?

Mai întâi pentru că El este Ziditorul lumii văzute și nevăzute.

Al doilea, pentru că este Ziditorul omului. El a dat omului viața și mintea, voința și rațiunea, lumina, auzul, vederea și tot ce îi trebuie pentru viața de acum și pentru cea de dincolo.

Al treilea, fiindcă poartă de grijă de toate ființele din cer și de pe pământ.

Al patrulea, pentru că ne iubește și este Preasfânt, Preadrept și nu urăște pe păcătosul care vine la pocăință.

Al cincilea, pentru că ne-a pregătit nouă împărăție fără de sfârșit pentru puținele fapte bune ce le putem noi face în zece sau douăzeci sau o sută de ani pe pământ și care sunt o nimica toată față de viața veșnică.

Al șaselea, trebuie să iubim pe Dumnezeu din toată inima și să renunțăm la toate ale lumii pentru că El este o ființă prea desăvârșită, prea bună și prea îndurată, care nu voiește să ne ducă în munca iadului. A făcut iadul cu munci pentru diavoli, dar nu l-a făcut pentru oameni, căci zice: *Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic care este gătit diavolilor și îngerilor săi.* N-a făcut iadul pentru noi, ci pentru draci, iar dacă ne facem și noi răi asemenea dracilor, ne facem vinovați de gheenă.

Iar **al șaptelea**, trebuie să-L iubim din toată inima, din tot cugetul și din toată puterea, căci El este stăpân suprem peste toate, Stăpânul lumii celei văzute și nevăzute. Iar din dragostea cea nemărginită către noi, a trimis pe Mântuitorul, Fiul și Cuvântul

Cel Unul Născut, în lume, să Se îmbrace cu firea noastră – afară de păcat –, să vestească mântuirea neamului omenesc, să ne cheme la cina cea mare a Împărăției cerurilor, ca să petrecem acolo împreună cu El în vecii vecilor.

Dar vai de noi și de noi, când conștiința ne spune să facem o faptă bună sau să lăsăm răul: „Lasă-te de tutun, lasă rachiul, lasă jocurile, lasă petrecerile, lasă înjurătura, lasă ura pe fratele tău, lasă luxul, lasă femeia străină, lasă păcatele cu care te-ai îndeletnicit, lasă zgârcenia, lasă nemilostivirea, lasă aducerea aminte a răului”, iar noi nu vrem, ci găsim fel de fel de pricini cu mintea noastră și socotim că aceste pricini sunt binecuvântate.

V-am spus că atunci când este vorba de ascultarea lui Dumnezeu și de dragostea Lui, chiar pricinile binecuvântate n-au nici o putere. Toate cad în acest caz.

Avraam a primit poruncă: *Du-te de junghie pe fiul tău* (Facere 22, 1-15). A așteptat Avraam o sută de ani ca să-l aibă și când să se bucure de el, a primit poruncă să-l junghie. Și s-a dus. Pentru ce? Ca să asculte de Dumnezeu, fiindcă Îl iubea din toată inima. Și văzând Dumnezeu la Avraam atâta lepădare de sine, atâta iubire, i-a spus cu jurământ: „Avraame, Avraame, fiindcă n-ai cruțat pe fiul tău, cu jurământ îți spun că întru tine voi binecuvânta toate popoarele pământului prin credință”. Căci toți suntem fiii lui Avraam, dar după credință, nu după trup. Căci Avraam prin credință s-a îndreptat. Pentru că zice Scriptura că *a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui aceasta spre dreptate* (Facerea 15, 6).

Deci, iată că trebuie să lăsăm toate pricinile pe care ni le aduce satana în minte, când vrem să facem o faptă bună. Căci toate sunt pricini omenești și drăcești, pricini care îndeamnă la păcate. Niciodată să nu căutăm pricini când trebuie să urmăm calea poruncilor lui Iisus Hristos. Toată pricina care ni se face spre neascultarea lui Hristos și a poruncilor Sale și a dragostei lui Dumnezeu, de la satana este sau de la păcatul din noi, și nici o îndreptare nu vom avea în ziua morții și a judecății. Amin.

CUM SĂ PRĂZNUIM DUHOVNICEȘTE

Dumnezeu ne învață cum se cuvine a petrece sărbătorile Sale, zicând: *Nici un lucru trupesc nu vei face într-însele* (Deuteronom 5, 14; Levitic 23, 3).

Voiți să știți și să înțelegeți care sunt lucrurile trupului și faptele lui? Întrebați pe marele Apostol Pavel și el vă va spune, zicând: *Iar faptele trupului sunt cunoscute ca unele ce sunt: preacurvie, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri, pizmuri, ucideri, beții, chefiuri și alte asemenea* (Galateni 5, 19-21).

Vrei să știi și care sunt asemenea cu cele de mai sus? Ascultă dar faptele omului fără de Dumnezeu, care le face împotriva legii Atotțiitorului: dănuirile cele nebunești, umblarea pe la ghicitori,

plimbările cele nepermise, pierderea vremii în deșert prin cârciumi și restaurante, pe la clăci, pe la nunți, ascultarea și vederea tuturor aceluia care vestesc ție cele ce dăruie morala și sfințenia vieții tale și nu folosul cel duhovnicesc pentru mântuirea sufletului.

Așadar, acestea și cele asemenea sunt răutățile pe care le vestește Dumnezeu și le pedepsește cu munca veșnică, de le vom lucra în toate zilele vieții noastre. Căci de vom sărbători făcând aceste fărădelegi, Îl vom auzi pe Dumnezeu zicând: *Sărbătorile voastre le urăște sufletul Meu*. Și în alt loc zice: *Urât-am, lepădat-am sărbătorile voastre și nu voi mirosi jertfele voastre* (Isaia 1, 14).

Vezi că nu le zice acestora sărbători ale Sale, ci ale voastre? Adică ale voastre sunt, că voi păgânește, nu creștinește, le păziți. Nu sunt sărbătorile Mele, praznicele Mele, ca sărbătorile voastre cele pângărite și ca nelegiuirile voastre. Sărbătorile Mele sunt sfinte și duhovnicești; deci cu sfințenie și duhovnicește trebuie prăznuite.

Dar vei zice: cum se prăznuiește duhovnicește? De vrei să înțelegi aceste lucruri, ascultă:

– Cel ce în zi de sărbătoare și de praznic mare lasă lucrul din mâinile sale și merge la biserică, se împacă cu toți cei ce au fost supărați din familie sau din vecini și în biserică ascultă dumnezeiasca slujbă cu evlavie și cu frică de Dumnezeu, unul ca acela duhovnicește prăznuiește.

– Cel ce în posturi și în zile de sărbătoare petrece în curăție cu soția sa, duhovnicește prăznuiește.

– Cel ce învață pe altul să nu lucreze cele rele și să ierte pe cel ce a greșit, acela duhovnicește prăznuiește.

– Cel ce citește dumnezeieștile Scripturi și miluiește pe săraci în zi de sărbătoare, acela duhovnicește prăznuiește.

– Cel ce învață pe cel neștiutor calea cea bună a lui Dumnezeu și mângâie pe cei întristați, pe cei ce au căzut în oarecare primejdii și scârbe, și-i ajută cu tot ce se poate, unul ca acela duhovnicește prăznuiește.

– Cel ce în zi de sărbătoare se duce să cerceze pe cei bolnavi și pe cei bătrâni și neputincioși și le ajută în nevoia lor, acela duhovnicește prăznuiește.

– Cei ce învață în zi de sărbătoare pe copiii lor sau pe alții să fie cuminți, să învețe rugăciuni către Preabunul Dumnezeu, să nu fure și să nu facă altfel de rău, toți aceia duhovnicește prăznuiesc și cu bucurie de Dumnezeu petrec sfintele sărbători ale Lui.

Iată, frații mei, prin aceste puține cuvinte v-am făcut cunoscut de ce trebuie să ne ferim în praznicele și sărbătorile noastre și cum trebuie să prăznuim duhovnicește, ca niște adevărați creștini și fii ai Bisericii lui Hristos.

Iar dacă cineva și după ce a auzit aceste învățături, împotriva va lucra, unul ca acela nu va avea cuvânt de răspuns în ziua morții sale și la înfricoșata judecată a lui Hristos.

DUMNEZEU ESTE TOTUL ÎNTRU TOATE ȘI ÎNTRU NIMENI, NIMIC

M-am pomenit astă vară cu un grup de teologi catolici de prin Franța. Și discutând noi așa, m-au întrebat despre treptele rugăciunii și despre energiile necreate ale Duhului Sfânt.

După ce le-am vorbit de treptele rugăciunii, am trecut la energiile necreate. Și m-au întrebat:

– În ce constă, părinte, energiile necreate?

– Fiți atenți! După *Dogmatica* Sfântului Ioan Damaschin: «Dumnezeu este totul întru toate și întru nimenea nimic».

– Cum este asta, părinte?

– De acum gândiți-vă voi.

– Ori este totul întru toate, ori în nimeni nu-i nimic. Că dacă în nimeni nu-i nimic, cum este totul întru toate?

– Atâția teologi ați venit la moș Costache. Cine v-a adus aici? Arătați-mi voi de aici drumul și cum este totul întru toate și întru nimenea nimic? Sunteți atâția teologi! Un prost aruncă o piatră într-o baltă, și nu pot s-o scoată o mie de deștepți. Voi s-o scoateți... Nu s-au priceput.

Și le-am dat a doua temă pentru a deschide ușa discuției cu teologia energiilor necreate. «Dumnezeu din toate tuturor se cunoaște și din nimic nimănui».

– Și asta-i încuiată din amândouă părțile! au zis ei.

– Treaba voastră, dacă vreți să discutăm lucruri așa de înalte!

Au stat și s-au gândit:

– Cum vine asta, mări? «Tuturor din toate se cunoaște și din nimic nimănui» și iarăși: «Dumnezeu este totul întru toate și în nimeni nu-i nimic». Se uitau unul la altul.

– Mări fraților, eu nu știu carte. Vorbesc și eu ce știu. Mie mi-a dat mila lui Dumnezeu memorie, să țin minte prin câte cărți am trecut. Dar, fiindcă ați venit atâția teologi, ce să vă fac? Cu două doctorate, cu trei, mămucuță, ce era aici!

De abia acum v-am dat cheia. Să descuiem cuvântul. V-am spus că «Dumnezeu este totul întru toate și în nimeni nu-i nimic». Hai să pornim de aici. Aici este o taină mare. Care?

Trebuia să le explic cum, pentru că lor li-i ciudă că n-au energiile necreate ale Duhului Sfânt. Că a fost discuția cea mare cu Varlaam și Achindin, în secolul XIV, cu problema isihastă, pentru că nu se pot descurca în cele mai grele probleme ale teologiei fără acestea.

Uite cum este: **În lumea minerală**, adică lumea care n-are viață ca: soarele, luna, stelele, pământul, pietrele și tot ce există ca lume minerală, *Dumnezeu este totul întru toate ca și Creator*, că El le-a făcut cu una din energiile Sale, cu puterea Sa cea atotlucrătoare, *și întru nimenea nimic după ființă*, că de ființa Lui nu se atinge lumea minerală.

Toate le-a creat prin cuvânt: *El a zis și s-au făcut; El a poruncit și s-au zidit*. Dar puterea Sa cea creatoare nu se atinge de ființa Lui. Așa-i totul întru toate ca și Creator al lumii văzute și nesimțitoare, și întru nimenea nimic după ființă. De ființa Lui nici heruvimii nu se ating, nici serafimii. Ființa lui Dumnezeu este inaccesibilă minților raționale din cer și de pe pământ.

În lumea vegetală, adică tot ce-i verde sub cer: păduri, codri, munți, dumbrăvi, câmpii, văi, dealuri, grădini, recolte; tot, tot, tot ce este, care crește și scade și înverzește, *Dumnezeu este totul întru toate ca dătător de suflete fără de simțiri*, viață a firii, și întru nimenea nimic după ființă.

– Asta cum este?

– Iată cum este: Copacul care îl vezi că crește, iarba, florile și toate plantele, toate cresc și scad, deci au viață, dar au suflete fără de simțiri. Cum fără de simțiri? Eu iau toporul și tai copacul. Îl doare? Nu-l doare, că n-are suflet cu simțire. Eu iau o coasă și cosesc iarba de aici. O doare? N-o doare. Dar are viață? Are, căci crește și scade. Ele au suflete fără de simțiri, au viața firii, cum o numesc Sfinții Părinți. Toate câte cresc și scad au viața firii, au suflete fără de simțiri, că nu au durere.

Deci *Dumnezeu, în lumea vegetală, este dătător de suflete fără de simțiri*, cu energia puterii Sale cea atotlucrătoare, dar nu se atinge de ființa Lui nimic, că întru nimenea nu-i nimic după ființă.

În lumea animalelor, tot ce-i dobitoc, adică animal sau fiare din pădure, târătoare, șerpi, toți

peștii din apă, toate păsările cerului, toate albinele, muștele, țânțarii și furnicile, tot ce există viu sub cer, *Dumnezeu este Atotcreator al lor și le-a dat suflete cu simțiri, dar fără de minte.*

Le-a dat Dumnezeu suflete cu simțiri, că un miel dacă îl tai, îl doare, un vițel sau o pasăre și toate fiarele din lume, toate târâtoarele și toți peștii au viață, au suflete cu simțiri, dar fără de minte.

Atunci a făcut comentariu unul bătrân:

– Aici parcă ar fi ceva de vorbit.

– Da. Vorbiți, că de aceea ați venit aici!

– Ați spus că dobitoacele, păsările, toate viețuitoarele din apă, din aer și de pe uscat au suflete cu simțiri, dar fără de minte. Dar Isaia zice așa: *Cunoscut-a boul pe cel ce l-a dobândit pe el și asinul ieslea domnului său, iar Israel nu M-a cunoscut pe Mine.* Și apoi și papagalul, când vorbești, vorbește după tine; câinele este foarte deștept, iar calul are o inteligență nemaiîntâlnită. Și iarăși zice Scriptura: *Cunoscut-a rândunica și turturica vremea ei sub voare* – când să plece și când să vină –, *iar Israel nu M-a cunoscut pe Mine.*

– Și ce zici cu asta?

– Vezi? Aici ar da de înțeles că au și ele un fel de minte: câinele, papagalul, calul, delfinul, turturica și rândunica și boul și asinul și celelalte târâtoare.

– Dacă ziceți aceasta, huliți pe Dumnezeu și vă împotriviți Duhului Sfânt!

Se uitau toți unii la alții.

– Când auzim pe Duhul Sfânt că ne spune clar: *Și omul în cinste fiind, n-a priceput. Alăturatu-s-a cu*

dobitoacele cele fără de minte... Și dacă Duhul Sfânt spune că sunt fără de minte, de unde spui dumneata că au minte? Cui te împotrivești? Mie? Dumnezeu a spus că dobitoacele n-au minte.

– Dar ce au, părinte?

– Stai că-ți spun ce au! Sfântul Efrem Sirul, când vorbește de cele zece puteri ale omului – cinci în partea văzută, cele cinci simțiri: *văzul, auzul, mirosul, gustul și pipăitul*, de care se servește trupul, și cinci puteri nevăzute ale sufletului: *mintea, gândul* care izvorăște din minte, ca raza din soare, *cugetarea, alegerea și hotărârea* –, vorbește și de a unsprezecea putere a omului, care este instinctul sau *priceperea firească*.

Această putere, a unsprezecea, care nu face parte din minte, ci din instinct, a dat-o Dumnezeu la toate viețuitoarele de sub cer și din ape și din aer și de pe pământ, ca să-și întrețină viața, să se păzească de dușmanii lor, să știe la ce vreme să vină și să plece.

Aceasta-i pricepere firească. Și calul și câinele și papagalul și măgarul și boul și oricare vezi că au pricepere, aceasta nu-i minte, este a unsprezecea putere a omului: priceperea firească sau instinctul, prin care ele știu să-și apere viața, cunosc pe stăpânii lor, știu să se păzească de primejdii, știu să se hrănească, știu să se ferească. Aceasta le-a dat Dumnezeu și lor pentru viața de aici, dar nu-i minte, este pricepere firească. Dacă vom zice că-i minte, cădem în cealaltă extremă, împotriva Duhului Sfânt.

Le-am arătat acestea după Sfînții Părinți. Deci acestea toate au suflete cu simțiri, au instinct,

pricepere firească, dar nu au minte, și de aceea nici nu se ating de ființa lui Dumnezeu. *Dumnezeu este totul întru toate* ca dătător de suflete cu simțiri, însă fără de minte, dar *în nimeni nu-i nimic*, că de ființa Lui nu se atinge.

Apoi **am trecut la om**. Când am ajuns la om, am vorbit cele trei cuvinte ale Marelui Vasile din *Hexaimeron*, despre facerea omului.

Omul este sâmburele universului. În om sunt adunate cele patru lumi: lumea minerală, lumea vegetală, lumea duhurilor și, mai presus de lumea duhurilor, icoana Sfintei Treimi, dumnezeirea.

Dumnezeu este totul întru toate în om, și în nimeni nu-i nimic, la fel ca și în celelalte zidiri. Pe om l-a făcut suflet cuvântător. Are minte, are voință, are imaginație, are mânie, are poftă, are alegere, are discernământ, are hotărâre, are voie liberă. Toate puterile pe care le arată Sfântul Ioan Damaschin în *Dogmatică*.

Da. Dumnezeu este totul întru toate și în om, dar nimic nu este în om din ființa lui Dumnezeu. Omul se face fiu, dar nu după ființă ca Hristos, ci după dar. Are darul punerii de fii în baia nașterii de a doua și a înnoirii Duhului Sfânt. Prin botez am căpătat darul punerii de fiii și ne-am făcut fiii lui Dumnezeu după dar.

Omului i-a dat suflet cu simțiri, i-a dat și pricepere, i-a dat și minte și l-a făcut și dumnezeu, dar nu după ființă, ci după dar, căci spune la psalmi: *Eu am zis: Dumnezeii sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt* (89, 6). Și Apostolul Pavel zice: *Ați luat*

darul punerii de fii și al înfierii în baia nașterii de-a doua și al înnoirii Duhului Sfânt în Botez.

Deci omul se împărtășește și de minte și de pricepere și de cele zece puteri și de viață și de toate. Dar de ființa lui Dumnezeu nu se atinge, că este fiul lui Dumnezeu după dar, nu după ființă. Și așa, în felul acesta, și în lumea oamenilor, a întregilor popoare, *Dumnezeu este totul întru toate* ca dătător de suflete cu simțiri, dătător de minte, de imaginație, de memorie, de toate puterile sufletului, *dar în nimenea nimic, după ființă*. Că de ființa lui nu se ating nici heruvimii.

Băteau toți din palme! Era o răpăială aici! Mă chiorau cu blițurile acelea!

DRAGOSTEA FAȚĂ DE ZIDIREA LUI DUMNEZEU

– Ce folos află zidirea din partea mea, înaintea lui Dumnezeu, dacă eu îi ofer din dragostea mea? Are ea vreun folos înaintea lui Dumnezeu?

– Iată ce este, frate Ioane! Zidirea aceasta nu simte că o iubim noi, că n-are rațiune și nici sentiment. Două puteri are sufletul nostru. Ai văzut la Sfântul Ioan Damaschin în *Dogmatică*: „Cele două părți domnitoare ale sufletului: mintea și sufletul”. Creierul, care este sălaș al minții, este unealta rațiunii și inima este locul sentimentului, a simțirilor duhovnicești. Zidirile nu simt că le iubim sau le urâm și nici n-au suflet cu durere.

Să știi mata că patru sunt felurile viețuitoarelor din lume, după Sfinții Părinți. Așa! Ține minte: Îngerii au minte și duh, oamenii au trup, minte, duh și suflet; animalele au trup și suflet, dar suflet cu simțire, că dacă îl tai, îl doare, nu-i așa? Iar ierburile și copacii și tot ce este vegetal de pe pământ au viața firii, suflet fără de simțiri. Înțelegi? N-are rațiune și nici sentiment, ca să simtă că-l iubești sau că-l urăști. Și nici dacă ai tăiat cu coasa florile sau ai doborât un copac în pădure, nu simt ceva. Ele au numai viața firii; cresc și scad, fără să aibă dureri.

Și atunci, dacă am iubi pe oricare dintre cele patru feluri de viețuitoare, care coboară de la Dumnezeu în jos, ele ne pot sui pe noi, care suntem ființe raționale și avem minte, cuvânt și duh, în chipul Sfintei Treimi, pe treptele urcușului duhovnicesc, către Dumnezeu.

Toată zidirea – auzi ce spune Apostolul Pavel – *suspînă pînă azi, așteptând slobozenia slavei fiilor lui Dumnezeu*. Că zidirea este sub păcat de când a fost corupt Adam, stăpînul zidirii, în rai.

În Hronograf am găsit de ce a pus Dumnezeu numele lui Adam de patru litere. Adam înseamnă: răsăritul, apusul, miazăzi și miazănoapte.

Aceste patru litere le-a pus Dumnezeu în Adam, pentru că în el trebuia să facă o putere care să stăpânească cele patru părți ale lumii: răsăritul, apusul, miazăzi și miazănoapte. Iar Hristos când vine, vine cu crucea, formată tot din patru. El vine ca să sfințească cele patru părți ale lumii simțite și să binecuvinteze toate popoarele lumii.

Adam avea o mireasmă în rai, ca stăpân al tuturor făpturilor, încât leii, leoparzii și balaurii, când îl miroseau, veneau și-i lingeau picioarele. „Stăpânul!” A pierdut această mireasmă când l-a scos din rai, spune Sfântul Isaac Sirul, și acum leul vrea să-l omoare, balaurul să-l muște, celelalte să-i facă rău. Și a rămas – fiindcă a rămas o scânteie a darului lui Dumnezeu când s-a corupt firea în rai – cum ar rămâne o scânteie în cenușă, prin care s-a ridicat Adam înapoi prin Învierea Mântuitorului. De aceea o seamă de animale încă se tem de om și cele mai multe îl urăsc pe om, căci atunci când a căzut el din ascultarea Ziditorului și ele s-au abătut din ascultarea lui.

Dar și acum un om duhovnicesc poate fi ca Adam înainte de cădere, cum a fost Sfântul Gherasim de la Iordan, căruia i-a slujit leul 60 de ani sau Sfântul Antonie și alții, care luau aspide și șerpi în mână sau unii care stăteau cu urșii, cum a fost Sfântul Ioanichie cel Marc.

Ai văzut că acești sfinți, cum v-am vorbit în treptele urcușului duhovnicesc, s-au îndumnezeit după dar? S-au făcut dumnezei și atunci animalele și balaurii li se supuneau din nou și toate le slujeau.

Ai văzut ce spune în Limonar: Unul dormea în peșteră cu leul șapte ani de zile. Când venea cineva îi zicea leului: „Stai pe loc, să nu vatămi pe cineva!” Și a întrebat altul:

– Părinte, cum stai cu leul? Nu te temi că te va mânca?

– Nu! Am să vă spun. De șapte ani dorm cu el, spate la spate, să ne încălzim. Și el îmi păzește

puținele straturi de caprele sălbatice. Dar mi-a spus îngerul Domnului, că acest leu peste trei ani are să mă mănânce pe mine!

– Dar de ce nu fugi de aici, dacă o să te mănânce?

– Nu! Ori unde m-aș duce, tot leul mă mănâncă.

– Dar de ce?

– Mi-a spus îngerul: „Când erai în lume erai păstor de oi. Erai cu o turmă și aveai câini răi. Și a venit un om care era trecător și au sărit câinii, și tu ai putut să-l aperi și nu te-ai dus. Și până ai ajuns tu câinii l-au mușcat rău pe om și omul acela n-a trăit mult și a murit. Și ești dator cu o moarte, să fii și tu mușcat și mâncat de fiară. Și peste trei ani acest leu, care te încălzește și ți-i slugă, te va mânca, ca să-ți ierte Dumnezeu păcatul. Și oriunde te duci, leul te mănâncă. Aceasta a rânduit Dumnezeu, ca să plătești cu moartea ta moartea acelui om pe care nu l-ai apărat de câini”.

Deci toate-s cu rânduială, frate Ioane!

FILOSOFIA PĂIANJENULUI

Am arătat, frații mei, câte taine și câte minuni sunt în zidiri. Zidirea mărturisește despre slava lui Dumnezeu, căci a spus Duhul Sfânt: *Cerurile spun slava lui Dumnezeu...* Ele vorbesc cu imensitatea lor, cu lărgimea lor, cu miliardele de corpuri cerești și minunile dintre ele.

Sfântul Vasile cel Mare o ia de la păianjen, de la furnică, de la albină și merge până la astrele cerești, descriind minunile lui Dumnezeu din zidiri.

Și cu cât cunoști mai mult minunile lui Dumnezeu din zidiri, cu atât mai mult te aprinzi de dragostea față de Ziditorul lor și te unești cu El.

Auzi ce teologie face el, ce filosofie, ce artă în cuvânt la păianjen. Zice: „Mare filosof este păianjenul!” Noi nici nu-l băgăm în seamă. Vine femeia „Dă-l la boala de păianjen!”

Ehei! Dacă ai ști ce ai de învățat de la păianjen! Cine a auzit vreodată glasul păianjenului pe lume? (La greci erau două feluri de filosofi: ritori, care vorbeau, și tăcuți, cum era Diogene, care-l face mare filosof al tăcerii pe păianjen). Vezi păianjenul. Dacă-i micuț, își face și el o pânzișoară acolo, după puterea lui. Dacă-i mare, face una mai mare. Dar de ce? Auzi ce spune Scriptura: *Cel ce dă hrană la tot trupul, că în veac este mila Lui.*

Vedem în *Cuvântul pentru pronie* al Marelui Vasile cum se întinde pronia lui Dumnezeu, adică purtarea de grijă, până la păianjen. Păianjenelul cel mic după ce a făcut o plăsuță se retrage: „Dă-mi, Doamne, mâncare! Eu mi-am făcut datoria!” Cel mai mare, tot așa. Când îl vezi că stă, tace. L-ai auzit grăind?

O muscă o auzi bâzâind; un țânțar îl auzi, dar ai auzit păianjenul vreodată? Nu, el este filosof. El stă grămădit acolo și așteaptă ca Dumnezeu să-i trimită mâncare. Și pronia lui Dumnezeu, la cel mic, nu-i trimite o muscă mare, Doamne ferește! Dar de ce? Dacă ar fi mai mare, cum pânzuța lui e prea subțire, i-o strică și n-o poate prinde, și el moare de foame. Dumnezeu, Care l-a făcut, spune la Ecclesiast: *Câte a făcut Dumnezeu, pe toate le iubește și de toate poartă grijă.*

La cel mic îi dă o muscuță mică. Și el, stând ascuns, când vede că s-a încurcat, o prinde, o suge; da' mai are treabă până a doua zi, să repare înapoi acolo unde s-a rupt pânzișoara, pentru că-i trebuie și mâine mâncare. La cel mare, Dumnezeu îi trimite o muscă mai mare, că are pânțelele mai mare. Și acela, după ce-a prins-o, iar se apucă de treabă. Dar nu zice nimic. L-ai auzit vorbind pe păianjen? Bâzâind? Nu. Tace. Numai ce-l vezi că-i arhitect. Întinde de colo, leagă de colo și face. Nu zice nimic. Își caută de treabă.

Ce frumoasă artă face Sfântul Vasile aici! El zice: „La palatele împărătești stau santinelele să nu cumva să fie atentat contra împăratului: «Stai! Cinc-i? Parola!» Dar păianjenul nostru nu dă parola nimănui, numai să nu măture femeile prin odăi. Numai ce-l vezi. N-a dat parola nimănui. El a intrat și și-a cătat de treabă.

[Prin rânduiala lui Dumnezeu, chiar în acest moment al discuției, pe masa Părintelui Cleopa s-a ivit un păianjen. Și cineva din cei de față a exclamat:

– A venit la noi păianjenul, ia uitați!

– Da, da, da! El aude că vorbim de el, săracul! zice Părintele Cleopa. *Dă-i pace, mamă, că vorbim de dânsul, săracul!*

Și toți cei prezenți au început să râdă].

El nu dă parola când intră în palatele împărătești, zice Sfântul Vasile. Iar Preasfântul Dumnezeu, care l-a făcut și pe el, are grijă în toată ziua și-i trimite o musculiță mică la cel mic; la cel mare, una mai mare. Dacă-s mai mulți, mai multe muște. Că Dumnezeu, dacă-i al Lui, îl hrănește, că el n-ar putea trăi.

Dar zice cel necredincios: „Da... Eu nu-s păianjen să trăiesc c-o musculiță mică sau c-o muscă. Eu am femeie, eu am copii, eu am dări la stat, eu trebuie să mănânc mult, să fac...!” „O, răutatea ta, necredinciosule, zice Marele Vasile în *Cuvântul pentru pronie* din Hexaimeron, Dumnezeu, Care hrănește pe păianjenul cel mic cu o muscă mică și pe cel mare cu o muscă mare, Acela hrănește și pe carida și verida – cei mai mari chiți ai lumii care trăiesc în oceane (azi le spune balene albastre), și care unul din ei mănâncă într-o zi cât două sate –, ca să-ți arate ție că El poartă grijă și de cel ce mănâncă o muscă și de cel ce mănâncă cât două sate într-o zi”.

Și acestea când le înțelegi și când le vezi în zidire, nu se poate să nu te aprinzi cu dragoste de Dumnezeu, când vezi atâta minune!

DESPRE JUDECĂȚILE LUI DUMNEZEU

Un pustnic de lângă cetatea Emesei, din Siria, avea mare dar și lumea avea mare evlavie la el. Însă el se gândea așa: „Doamne, prea bun ești Tu, că văd că la cei răi le merge bine, iar cei buni au necazuri și scârbe. Cum, Doamne, de îngădui Tu așa cu bunătatea Ta cea fără de margini?”

Apoi și-a zis: „Am să mă rog lui Dumnezeu să-mi arate cum sunt judecățile Lui”. Că sunt unii oameni care judecă împotriva pronie, a purtării de grijă a lui Dumnezeu: Cutare este rău, este păcătos,

și-i merge bine. Altul este bun, dar copiii sunt răi, femeia este bolnavă, iar el scapă de un necaz și dă peste altul.

Unul este rău și trăiește mult, iar altul este bun și moare devreme. Uite, un creștin este bun, se roagă lui Dumnezeu, postește și numai de scârbe dă, iar altu-i rău, înjură, bea, și pe acela nu-l pedepsește Dumnezeu, cum zice la Proorocul Ieremia: *Doamne, ce este, căci calea celor răi sporește și calea celor drepti totdeauna este în necaz?*

Și din ziua aceea a început să se roage: „Doamne, arată-mi judecățile Tale, ca să nu judec!” Rugându-se el așa, odată a avut nevoie să se ducă la cetatea Emesei. Și ducându-se el, i-a ieșit înaintea un tânăr și i-a zis:

– Părinte, bagă de seamă, te duci la Emesa! Dumnezeu are să-ți arate mari taine, dar să nu te smintești!

– Unde, fiule?

– Când ajungi la orașul Emesa, oraș mare, frumos, să bagi de seamă că în marginea orașului este o grădină mare, înconjurată cu copaci, cu garduri, grădină cu copaci roditori, o livadă. Și să bagi de seamă că într-un loc s-a rupt oleacă gardul și este un copac cu o scorbură mare.

Să bagi de seamă că acolo alături de grădină, unde-i copacul cel cu scorbură, este o fântâniță. Și lângă fântână este o cărare care trece, iar dincolo este drumul mare. Să te duci în grădina aceea și să intri în scorbură copacului. Să stai acolo ascuns și să te uiți spre fântână. Și ce-i vedea acolo, ai să te folosești mult.

Pe urmă tânărul a dispărut. Pustnicul, când a ajuns la cetatea Emesei, a văzut fântâna, a văzut copacul acela cu scorbură mare în dreptul fântânii, a văzut și gardul unde era rupt. A intrat acolo, s-a băgat în scorbură și se ruga la Dumnezeu. Și, stând el acolo și rugându-se, vede că vine un boier călare pe un cal frumos. Boierul avea la dânsul un toporaș și avea o tășcuță frumoasă. A venit la fântână, s-a dat jos de pe cal și a dat drumul la cal să pască. Și el a stat, a băut apă și a scos din tășcuța de piele 150 de galbeni de aur. I-a numărat și pe urmă s-a culcat și s-a odihnit. Dar el în loc să-i pună în buzunar, i-a pus alături.

Când s-a trezit el, prima grijă era calul. Îi dăduse drumul să pască. Calul se depărtase mai încolo, dar păștea. Și el a fugit, a ajuns calul, dar punga cu galbeni i-a căzut și a rămas la fântână. El n-a observat că i-au căzut banii acolo. S-a suit pe cal și s-a dus înainte.

Părintele pâdea din scorbură. După ce a plecat boierul, vine un om. Acesta a făcut cruce, a băut apă și a văzut punga aceea. Și când a văzut că într-însa e aur, a luat-o și nu s-a mai dus pe cărare, și nici pe drum înapoi, ci s-a dus de-a dreptul și a fugit cu punga de aur.

În urma acestuia care a luat punga și a fugit, vine un bătrân sărac cu doi desagi în spate, cu opinci rupte, haine vechi, obosit. Și a stat acolo, a scos niște pesmeți din desagă și apă din fântână, și a mâncat. Și a mulțumit lui Dumnezeu și pe urmă s-a culcat oleacă.

În timpul acesta boierul și-a dat seama că nu are banii la el, că i-au căzut la fântână, și s-a întors înapoi. Și găsește pe bătrânul ăsta.

– Moșule, n-ai găsit aici o pungă cu galbeni?

Ăsta nu știa nimic:

– N-am găsit nimic.

– Moșule, scoate banii! Unde i-ai pus?

– Cucoane, n-am găsit nici un galben!

– Ei! Scoate banii că te omor!

– Cucoane, nu știu nimic!

Boierul a crezut că a ascuns banii și minte. A scos baltagul și i-a dat în cap și l-a omorât. A luat și a scos toate din desagi, a căutat prin hainele lui și n-a găsit banii.

Dacă a văzut boierul că l-a omorât pe ăsta și nici banii nu i-a găsit, s-a suit pe cal și a plecat dându-și palme și văitându-se că a omorât om nevinovat. Și s-a dus călare bătându-se.

Atunci părintele care pândea din scorbură a zis: „Ia uite măi, câtă nedreptate s-a făcut la fântâna asta! Cine a pierdut banii, cine i-a găsit și pe cine a omorât? Vai de mine, mare nedreptate a făcut Dumnezeu aici! Boierul a omorât pe bătrânul ăsta nevinovat și celălalt a luat banii și s-a dus în lumea lui”.

Și cum se gândea el așa, a venit din nou îngerul Domnului în chip de tânăr.

– Părinte, părinte, ieși din scorbura asta și hai să stăm de vorbă!

A ieșit părintele și îngerul l-a întrebat:

– Ce ai văzut și cum ți s-a părut?

– Doamne, dar aici la fântâna asta numai nedreptăți a făcut Dumnezeu. Cine a pierdut banii, cine i-a găsit și cine a fost omorât!

– Părinte, mata ai vrut să știi judecățile lui Dumnezeu. Află că la fântâna asta, numai dreptăți a făcut Dumnezeu. Știi dumneata pe boierul acela cel tânăr? El are curți mari. Și știi unde-i curtea lui? Alături cu cel ce-a găsit banii. Și la acela săracul, într-o noapte i-a murit și mama și soția, și el s-a dus la boier să-i împrumute niște bani. Boierul de mult voia să-i ia grădina lui, că avea o grădină cu pomi roditori, foarte frumoasă, chiar lângă grădina boierului.

Și a venit săracul la el, zicând:

– Cucoane, dă-mi niște bani împrumut să îngrop pe mama și pe soția, că ți-oi prăși la vară, ți-oi cosi, voi secera pe lan.

Și boierul și-a zis: „Acum îi momentul, că-i sărac!”

– Dă-mi livada ta!

– Cucoane, am muncit de mic, am plantat copaci, am răsădit și nu pot să ți-o dau!

– Cât să-ți dau pe livadă?

Dar acela a spus așa:

– Să-mi dai 300 de galbeni, că de nevoie o dau, că n-am cu ce face înmormântarea.

Dar boierul, văzându-l pe acela necăjit, că are doi morți, nu i-a dat mai mult de 150 de galbeni.

– Cucoane, Dumnezeu să facă dreptate. Eu n-am ccrut prea mult. Grădina mea face 300 de galbeni.

Și săracul s-a dus plângând acasă, cu 150 de galbeni, pentru că de nevoie a dat grădina. Dar a zis: „Dumnezeu să facă dreptate”.

Și acum Dumnezeu a făcut dreptate. I-a găsit tocmai acesta care stătea lângă dânsul. 150 de galbeni i-a dat boierul de bunăvoie și 150 i-a uitat la fântână. Dumnezeu a făcut dreptate la fântână, că el când i-a dat numai 150 a zis: „Dumnezeu să facă dreptate cu banii! Nu mi-ai plătit grădina”.

Și iată Dumnezeu cel preadrept i-a întors banii acum la fântână. I-a plătit grădina.

– Bine, la asta i-a făcut dreptate. Dar bătrânul care a fost omorât, cu ce era vinovat?

– Ai văzut cum i-a dat cu muchia în cap și l-a omorât? L-a întrebat de bani și bătrânul nu știa nimic. Bătrânul acesta – i-a spus îngerul –, când era tânăr de 25 de ani, era cu carul cu boi pe marginea unui râu. Și un om a vrut să treacă râul acela și, când era la mijlocul râului, l-a dovedit apa. Și tot striga la el: „Măi, frate, nu mă lăsa, că mor! Mă înec, nu mă lăsa!”

Și el în loc să sară să-l scoată pe acela, a dat un bici în boi și a zis: „Așa îți trebuie, cine te-a băgat acolo”. Și acela s-a mai luptat oleacă cu apa și s-a înecat. Săracul acesta avea multe fapte bune, dar pentru acel păcat, că n-a sărit să-l scoată pe acela din apă, se ducea în iad. Și lui Dumnezeu i-a fost milă și a vrut să-i plătească în lumea aceasta, pentru că a avut greșeala aceea din tinerețe, când nu a vrut să-l scoată pe acela din apă. El l-a omorât pe acela că nu l-a scos din apă atunci, și acum l-a omorât pe el nevinovat boierul ăsta. Dumnezeu a făcut foarte bine, că prin moartea asta, îl duce la bucurie și la rai în vecii vecilor pe sărac.

– Dar boierul?

– L-ai văzut pe boier cum se bătea cu palma peste cap? Mai încolo l-a muștrat cugetul că l-a omorât pe bătrân. A întâlnit un om și i-a dat calul de pomană, și a întâlnit altul și i-a dat hainele lui și a luat niște haine vechi de la un om și s-a dus la o mănăstire să se facă călugăr. Și după 40 de ani cât o să se pocăiască acolo, o să-l ierte Dumnezeu că a omorât un om nevinovat. Și cu ocazia asta și boierul se mărturisește și face canon și se mântuiește.

Și tu ai zis că la fântâna asta s-au făcut trei lucruri nedrepte, dar Dumnezeu a făcut trei lucruri drepte și bune. Că judecățile lui Dumnezeu nu sunt ajunse de mintea omenească.

N-ai auzit pe Isaia Proorocul? *Pe cât este mai înalt cerul decât pământul, pe cât este mai departe răsăritul de apus, pe atât sunt mai departe judecățile Mele de judecățile voastre și gândurile Mele de gândurile voastre, fiii oamenilor.*

N-ai auzit pe Solomon ce spune? *Pe cele mai grele decât tine nu le ridică, și pe cele mai adânci decât tine, nu le cerca, ca să nu mori!*

N-ai auzit pe David Proorocul care zice: *Judecățile Domnului sunt adânc mult?*

Cum ai îndrăznit tu un om, să știi judecățile lui Dumnezeu, pe care nici îngerii, nici serafimii, nici heruvimii nu le știu? Dar Dumnezeu m-a trimis pe mine, părinte, să-ți arăt că judecățile lui Dumnezeu nu sunt ca ale oamenilor.

Și tu ai judecat ceva, dar judecățile lui Dumnezeu n-au fost ca ale tale, că ele au fost bune foarte! Deci de acum înainte să nu mai judeci pe

nimeni și orice vei vedea să zici: Doamne, Tu toate le știi! Eu nu cunosc judecățile Tale!

Dar, fiindcă ești om, Dumnezeu te-a iertat, însă m-a trimis să te înțeleptesc să nu mai îndrăznești să iscodești judecățile Lui, că judecățile lui Dumnezeu sunt adânc mult și nu le poate ști nimeni, nici îngerii din ceruri.

*

Așadar să ținem minte din această povestire, că tot ce ni se pare nouă în lumea asta că-i strâmb și rău, de multe ori ne înșelăm! Că nu cunoaștem judecățile lui Dumnezeu cele ascunse și necuprinse.

Nu cerca cele necercate și nu voi să ajungi cele neajunse! Amin.

ÎNDOIALA ÎN CREDINȚĂ

Credința vine din auz și auzul prin cuvântul lui Dumnezeu, spune Sfânta Carte. Credința vine din cuvânt. Credința noastră în Dumnezeu ne vine și se întărește în noi din predica preotului la biserică, din sfaturile date de bătrâni, din citirea cărților sfinte și mai ales din cuvintele și învățăturile pe care le auzim și le citim zilnic din Sfânta Evanghelie.

Dar în Sfânta Scriptură auzim că unii sfinți, din Vechiul și Noul Testament, s-au îndoit în credință.

Așa s-a îndoit Avraam. Căci atunci când i-a zis Domnul: *Eu sunt Domnul Care te-a scos din Urul Caldeii, ca să-ți dau pământul acesta de moștenire...*, a zis Avraam: *Stăpâne Doamne, pe ce voi cunoaște*

că-l voi moșteni?... Atunci a zis Domnul către Avraam: *Să știi bine că urmașii tăi vor fi pribegi în pământ străin, unde vor fi robiți și apăsăți patru sute de ani* (Facere 15, 7, 13). Și au stat în robie 430 de ani. De aceea a întrebat Moise: „De ce, Doamne, au trecut cei 400 de ani, că s-au împlinit anii?” Și a zis Dumnezeu: „Anii s-au împlinit, dar canonul pentru păcatele poporului, nu”. Deci, în loc de 400 de ani, le-a dat canon de stat în robie 430 de ani.

De ce n-a murit Moise în pământul făgăduinței, ci a murit la muntele Nebo? Căci Moise, care a condus poporul acela, a fost cel mai blând om de pe fața pământului, cum se spune la Numerii: *Moise însă era omul cel mai blând dintre toți oamenii de pe pământ* (Numerii 12, 3). Pentru o greșală nu a intrat în pământul făgăduinței. Pentru o greșală l-a pedepsit Dumnezeu să nu treacă Iordanul: pentru că s-a îndoit la stâncă Rafidim. Că Dumnezeu i-a spus: *la toiagul și adună obștea, tu și Aaron, fratele tău, și grăiți stâncii înaintea lor și ea vă va da apă; și le veți scoate apă din stâncă și veți adăpa obștea și dobitoacele ei*.

A luat deci Moise toiagul din fața Domnului, cum poruncise Domnul. Și a adunat Moise și Aaron obștea la stâncă și a zis către obște: *Ascultați, îndărătnicilor, au doară din stâncă aceasta vă vom scoate apă?* Apoi și-a ridicat Moise mâna și a lovit în stâncă cu toiagul său de două ori și a ieșit apă multă și a băut obștea și dobitoacele ei. Atunci a zis Domnul către Moise și Aaron: *Pentru că nu M-ați crezut, ca să arătați sfințenia Mea înaintea ochilor*

fiilor lui Israel, de aceea nu veți duce voi adunarea aceasta în pământul pe care am să i-l dau (Numerii 20, 8-12). Pentru îndoiala aceasta, Moise n-a văzut pământul făgăduinței.

De ce a suferit Sfântul Simeon Bătrânul 283 de ani, câți ani au fost de la faraonul Ptolomeu Filadelf până la Hristos? Pentru că s-a îndoit. N-a crezut că Hristos Se poate naște dintr-o fecioară. Și i-a dat Dumnezeu canon să mai trăiască 283 de ani ca să vadă pe Cel născut din Fecioară.

Așa s-a îndoit și Toma la învierea lui Hristos și a trebuit să fie muștrat oarecum de Hristos: *Fiindcă M-ai văzut, Tomo, ai crezut, ferice de cei ce n-au văzut și au crezut*. Hristos a pus astfel fericirea a zecea după Înviere, ca să întărească credința celor ce nu văd dar cred, precum suntem noi, și cum trebuie să fie toți creștinii până la sfârșit. Ce spune Apostolul Iacov: *Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale* (Iacov 1, 8). Omul îndoielnic care zice: „Oare este sau nu Dumnezeu? Oare este iad sau nu este?” este ca un nor pe care îl poartă satana cum vrea, căci el nu crede cu fermitate, cu tărie, în existența lui Dumnezeu. De aceea satana îl duce oriunde.

Să vă dau o pildă. A venit un moșneag deunăzi și a zis:

– Părinte, în ziua de Sfântul Vasile am văzut la restaurant multă lume. Vor merge toți aceia în iad? Eu cred că nu vor merge toți.

I-am răspuns:

– Nu crezi dumneata, dar Duhul Sfânt ne spune în psalmi prin gura Sfântului Prooroc David: *Că Tu*

ești Dumnezeu care nu voiești fărădelegea, nici va locui lângă Tine cel ce viclenește. Nu vor sta călcătorii de lege în preajma ochilor Tăi. Urât-ai pe toți cei ce lucrează fărădelege (Psalmi 5, 4-5). Nu crezi dumneata că Dumnezeu nu-i părtaș la fărădelegile noastre? Ce spune Scriptura? Pentru ce ai așezat așezământul de lege al Meu prin gura Ta, iar tu ai urât învățătura și ai lepădat cuvintele Mele înapoia ta? (Psalm 49, 17-18). Și mai zice în psalmi: Pune-voi fărădelegea ta înaintea ta și te voi mustra.

Hristos a spus: *Intrați pe poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află (Matei 7, 13-14).*

Deci nu te mira că merg mulți la joc sau că cei care merg la bine pe cărarea cea strâmtă sunt puțini. Tot lucrul bun este rar. Deci nu vă îndoiiți de cuvintele Mântuitorului. Nu sta la îndoială când e vorba de a împlini porunca lui Hristos și de a te feri de păcate.

Dacă n-a cruțat Dumnezeu pe Avraam și pe Moise pentru îndoială, dacă nu l-a cruțat pe Toma și pe alții care s-au îndoit, nu ne va cruța nici pe noi. Aceia au fost sfinți și Dumnezeu i-a pedepsit în această viață ca să nu se muncească în veșnicie.

Oare câți dintre creștinii de azi nu se îndoiesc în credința în Dumnezeu? Câți nu caută dovezi și zic: „Nu cred până nu văd!” Câți nu caută să pipăie rănile și coasta Mântuitorului, căutând dovezi ale existenței lui Dumnezeu. Credința vine din auz, iar nu din pipăire și vedere.

Câți dintre creștinii botezați nu zic: „Aici este raiul și iadul! Aici pe pământ este totul!” Și nici când se văd bolnavi, în fața primejdiei, a sărăciei, a morții și nici măcar la bătrânețe nu se întorc la Dumnezeu ca să plângă cu amar, ca Petru, viața lor din tinerețe, cheltuită în desfrânări, în răutăți și în necredință. Puțini sunt cei ce se pocăiesc de păcate la bătrânețe. Cei mai mulți mor așa cum au trăit, în îndoială, necredință și nepocăință, spre a lor veșnică osândă.

Cu adevărat mare este credința în Dumnezeu, însoțită de fapte bune! Dar cei ce zac în îndoială, cad din dreapta credință apostolică în tot felul de secte și grupări religioase. Mulți din cei îndoielnici se smintesc de Biserica întemeiată de Însuși Hristos; se smintesc de Maica Domnului, de Sfânta Cruce, de sfintele icoane și de preoți; se smintesc de sfinți și de cinstea dată lor. Se smintesc de Tainele întemeiate de Hristos, de învățăturile Sfintei Scripturi, pe care o răstălmăcesc după mintea lor, spre a lor osândă și amăgirea multora.

Să stăm dar neclintiți în dreapta credință și să ne bucurăm că suntem fii ai Bisericii lui Hristos de două mii de ani. Necredincioșii se leapădă și caută să vadă pe Dumnezeu cu ochi trupești; îndoielnicii vor să pipăie rănilor Domnului; cei slabi în credință caută minuni; sectele părăsesc Biserica, răstălmăcesc dogmele credinței și vestesc altă Evanghelie; cei robiți de patimi amână pocăința, iar noi, fiii învierii și fiii lui Dumnezeu după har, să-I rămânem credincioși până la sfârșit, știind că *cel ce va răbda toate până la sfârșit, acela se va mântui*. Amin.

DESPRE RUGĂCIUNE

Am vorbit cândva despre cele șapte trepte ale rugăciunii, trei universale și patru intermediare, și am arătat care este rugăciunea cea mai înaltă, *contemplativă*, cea duhovnicească, care după Sfinții Părinți nu mai este rugăciune, este mai presus de hotarul rugăciunii. Aceea se cheamă **vedere dumnezeiască**. Cu aceea s-a înălțat Pavel la cer.

Și am arătat așadar acolo treptele rugăciunii, începând cu **rugăciunea buzelor**. Zice Apostolul Pavel: *Aduceți Domnului roada buzelor voastre*. Rugăciunea cu buzele. Zice proorocul: *Și L-am înălțat pe El sub limba mea*. **Rugăciunea limbii** o arată. În altă parte: *Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea*; **rugăciunea gurii**. În altă parte: *Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Domnul m-am rugat*; **rugăciunea glasului**.

Acestea patru până aici, după Sfântul Grigorie de Nyssa, sunt treapta cea mai de jos în scara rugăciunii, când ne rugăm cu buzele, cu limba, cu gura și cu glasul, și granița cea mai îndepărtată a rugăciunii. Dacă ne-om mulțumi să ne rugăm cu limba și cu gura, și vom face o căruță de acatiste și de psaltiri și vom crede că cine știe ce-am făcut, are

să ne mustre Proorocul Isaia, care zice: *Aproape ești Tu, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor* – când credem că rugăciunea gurii ne ridică la cer.

Nu. Asta se cheamă rugăciune de cantitate. Facem mult, nu de calitate. Dar Sfinții Părinți ne sfătuiesc să nu o părăsim nici pe asta, că și acestea sunt trepte, dar în scara rugăciunii ea este treapta cea mai de jos. Dar nimeni nu se suie pe treapta de sus, fără să nu treacă prin asta, că așa învățăm să ne rugăm: cu buzele, cu limba, cu gura. Și Dumnezeu, văzând osteneala noastră în treptele acestea, încet-încet începe să ne dea câte o linguriță de rugăciune curată. Și atunci vedem noi: „Asta-i rugăciune, mări! Până acum am pierdut vremea degeaba”.

Căci Sfântul Ioan Scărarul zice: „Să nu părăsești cantitatea, pentru că cantitatea te duce la calitate”. Adică să zicem rugăciune cât mai multă și să facem metanii, că Dumnezeu, văzând sufletul că se sârguiește la rugăciunile astea, apoi îl înalță pe treptele celelalte.

Ai văzut Sfântul Macarie Egipteanul în *Omilii*: „Eu știu că nu știi să te rogi, dar îți dau un sfat: roagă-te, omule, cum poți, dar roagă-te adeseori”. Cum poți tu.

Viața noastră nu este numai într-un fel plăcută lui Dumnezeu. Faptele bune trebuie să le lucrăm. De rugat trebuie să ne rugăm. De ascultat cuvântul lui Dumnezeu suntem datori.

Iată ce! Vă spun când vă rugați acasă, la Psaltire sau când citiți acatiste, să nu vrei numaidecât să pui atâtea acatiste sau atâtea catisme la Psaltire, că te înșeală vrăjmașul.

Auzi ce spune mai departe Sfântul Ioan Scărarul: „Părăsește, omule, cantitatea, când vine la tine darul lui Dumnezeu!” Nu trebuie să o părăsești de tot, căci cantitatea este pricina calității. Adică cea dintâi este pricina celei de-a doua.

La rugăciune, dacă ai făcut atâtea catisme la Psaltire, atâtea canoane, atâtea acatiste, atâtea paraclise și pe urmă te vezi că ești pustiu cu sufletul și încă n-ai simțit dulceața rugăciunii, atunci îi bucuroasă Marta. Marta zice mult și rău, dar Maria plânge, că ea n-a stat la picioarele Domnului deloc.

Rugăciunea cea de cantitate multă îi partea Martei, este rugăciune externă; iar cealaltă, care o simți cu inima, e partea Mariei. Înțelegeți?

Și când faci multă rugăciune, se laudă Marta: „Măi, da am făcut trei ceasuri de rugăciune”. Dar se poate întâmpla că în acele trei ceasuri tu n-ai simțit rugăciunea nici trei secunde. Dacă nu te-ai rugat cu lacrimi și cu zdrobirea inimii măcar trei minute, tu ai făcut o rugăciune, cum o fac și eu, numai de cantitate și cu răspândire.

Scopul nostru, dacă ar ajuta mila Domnului și puterea Lui, este acesta: să ajungem la o rugăciune de calitate, nu de cantitate.

Dar ai să spui așa: „Bine, părinte, dacă trebuie să ajung la o rugăciune de calitate, nu trebuie să mai fac cantitatea?” Ba da. Să știi că cantitatea te duce spre calitate. Cantitatea te duce spre calitatea rugăciunii. Numai cantitatea. Pentru ce? Pentru că cea dintâi, adică cantitatea, spune Sfântul Ioan Scărarul, este născătoarea celei de-a doua. Nimeni nu s-a rugat

deodată cu calitate. Nimeni n-a ajuns pe treptele rugăciunii așa ușor, până ce n-a întrebuintat cantitatea – zile, săptămâni, luni, ani și zeci de ani. Deci nu trebuie lăsată nici cantitatea.

Călugărul care nu-și face pravila toată, ca pe un mort îl socotește Dumnezeu. Ori să-ți faci pravila la chilie, ori la biserică, ori și la biserică și la chilie, că dacă nu, rămâi pustiu de darul lui Dumnezeu. Și făcând noi rugăciunea cea de cantitate și pravila rânduită și ascultarea și supunerea și tăierea voii și înfrânarea, începe mila lui Dumnezeu cea negrăită să ne împărtășească pe noi din timp în timp, periodic așa, și de momente ale rugăciunii celei de calitate.

Vreau să vă spun acest lucru. Pentru ce? Dacă ne-om lenevi și n-om face nici rugăciunea cea de cantitate, să nu așteptăm pe cea de calitate, că nu vine aceea dormind.

La rugăciunea cea de cantitate se mai întâmplă ceva. Făcând noi rugăciunea noastră obișnuită, atâtea acatiste, paraclise, atâtea închinăciuni, atâtea metanii, se întâmplă cum am spus mai înainte ca, atingându-se darul lui Dumnezeu de mintea și de inima noastră, să gustăm momente de rugăciune curată. Și poate tocmai în momentul acela eram la mijlocul pravilei, adică mai aveam de spus Acatistul Mântuitorului, al Maicii Domnului, sau alte catisme.

În clipa când te-a cercetat darul lui Dumnezeu, trebuie să rămâi acolo. Nu te mai arunca la margine. Nu trece mai departe.

O maică scria Sfântului Teofan Zăvorâtul – marele pustnic, sihastru și arhiereu; el a stat douăzeci

și doi de ani și pe un gemușor îl îngrijea un diacon –, că ea face Vecernia, dar chiar dacă-i vine umilință, ea nu poate lăsa să nu termine Vecernia, apoi Pavecernița și ce mai are. „Eu nu pot până nu fac până la capăt”. Și îi spune acest sfânt:

– Acel “până la capăt”, care-l spui tu, este blestemat. Câtă vreme faci tu Vecernia?

– Cam două ceasuri.

– Iată cum să procedezi de acum înainte. Dacă cu am ajuns, să zicem așa, la Vecernie, la Psalmul 103: *Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul! Doamne, Dumnezeul meu, măritu-Te-ai foarte! Întru strălucire și în mare podoabă Te-ai îmbrăcat și celelalte. Căla ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină; Căla ce întinzi cerul ca un cort; Căla ce acoperi cu ape cele mai de deasupra ale lui... Și dacă, începând a spune despre zidirea lumii – că aici este despre facerea lumii, în psalmul acesta –, eu m-am umilit acolo: *Făcut-ai luna spre vremi, soarele și-a cunoscut apusul său* și m-am gândit la Hristos, care a apus pentru mântuirea mea, atunci acolo mă opresc.*

Când vezi că te-a cercetat Dumnezeu cu lacrimi și cu umilință în vremea rugăciunii, nu căuta cu mintea cuvinte mai departe, că ai pierdut atenția din fața lui Iisus, Mântuitorul, și ai pierdut toată rugăciunea odată cu ea. Rămâi la acelea și zi mereu.

Sau la alt stih, am meditat repede la minunile lui Dumnezeu din acest psalm și am început să mă rog. Sau poate sunt la Psaltire și am ajuns la psalmul 37. Și l-am început de la capăt: *Doamne, nu cu*

mânia Ta să mă mustri... și am ajuns acolo unde scrie așa: ...Nu mă lăsa pe mine, Doamne, Dumnezeuul meu, nu te depărta de la mine; ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele, și tocmai acolo ți-a venit umilința, să nu mergi mai departe.

Deci ce s-a întâmplat? Eu am ajuns la stihul acesta și, dacă în acest timp, cugetând mai adânc la puterea acestor cuvinte, eu m-am umilit și m-am cercetat Dumnezeu cu lacrimi, cu rugăciunea cea de foc, cu căldura duhului, atunci rămân la acestea. Ai văzut că ai lacrimi, s-a încălzit inima ta, ochii tăi izvorăsc lacrimi, s-a aprins dragostea lui Iisus în inima ta, atunci zi acest stih două ceasuri, fiindcă sunt cuvinte mai puține, nu cumva să pierzi atenția căutând alte cuvinte din pravilă.

Și dacă zic două ceasuri numai stihul acesta, pe urmă gata, mi-am făcut Vecernia. Nu mai citesc restul Vecerniei, nu Pavecerniță, nu canonul Maicii Domnului, nimic. Dacă l-am zis pe acesta cu lacrimi două ore, eu mi-am făcut pravila. Și dacă stăruie darul lui Dumnezeu, pot să zic și trei ore și fac și Utrenia tot numai cu acest stih. Deci scopul nostru în rugăciune, după Sfântul Nicodim Aghioritul, este să ne unim cu Dumnezeu. Și dacă ai ajuns sfârșitul, de ce mai cauți mijlocul?

Scopul meu a fost să ajung aici, să mă rog cu lacrimi și cu foc lui Dumnezeu, și am ajuns momentul ăsta nu când terminam pravila, ci când eram la începutul ei. Eu stărui în acest stih pentru că m-am întâlnit cu Dumnezeu și nu mai am nevoie de restul pravilei. Că Dumnezeu nu se uită la cantitate, ci la calitate.

Asta când ești singur. În biserică nu pot să înceteze cele șapte laude, că sunt așezate de Duhul Sfânt tocmai de la Apostoli. Asta spun pentru rugăciunea particulară în chilie, acasă, fie că ești călugăr sau că ești mirean. Amin.

CUVÂNT LA ÎNMORMÂNTAREA PĂRINTELUI AMBROZIE DOGARU

(† 15 aprilie 1996)

*Prea Cuvioase Părinte stareț, Prea Cuvioși
părinți și frați și iubiți credincioși,*

Am venit de ascultare, că mi-a trimis părintele stareț poruncă să vin puțin aici să vorbesc ceva la acest fiu duhovnicesc, Părintele Ambrozie. S-a născut în anul 1924 în comuna Vânători-Neamț. A venit la mănăstire în anul 1951. L-am primit și l-am crescut la Mănăstirea Slatina și tot acolo l-am și călugărit în anul 1953.

Eram aici stareț și am fost chemat la București de Patriarhul Justinian. Și a spus: „Ia repede 30 de călugări și fugi și ocupă Mănăstirea Slatina că ne-o ia statul să facă spital”, că a mai fost acolo spital cu 70 de ani înainte de primul război mondial.

Am pus o priveghere a Maicii Domnului și am ales – că ei voiau să meargă mai mulți; am luat 30 și i-am lăsat aici 80 Părintelui Ioil. Și am plecat și l-am luat și pe bietul Ambrozie, el era frate aici. Și acolo am avut pe capul meu opt mănăstiri: șase de călugări

și două de maici – Vatra Moldoviței și Râșca – doisprezece ani și jumătate.

Bietul Ambrozie a fost un suflet ales de Dumnezeu. A zis consiliul de acolo să cumpărăm o sută de oi, că aveam moșie, dar nu aveam oi. Și am cumpărat și am făcut stână. Cel dintâi el a fost care a făcut stână și cu Meletie care este în Sfântul Munte și care a fost deunăzi pe aici.

Trei părinți i-am dat la oi, și bietul Ambrozie a stat vreo trei ani de zile la oi până am găsit alți ciobani. Și apoi l-am trimis la vie. Aveam șapte hectare de vie la Cotnari. Via de la Domeniul Coroanei, că noi am dat un deal acolo de a făcut un palat prințul Nicolae și ne-au dat via lor, șapte hectare puse pe spalier.

L-am trimis la vie, săracul, a muncit acolo cu călugării, și apoi a venit la mănăstire și l-am pus chelar. Foarte sincer, a muncit cu chelăria, că noi aveam atâtea mii de litri de vin și am pus să se vândă că-mi trebuiau în alte cheltuieli.

El era sincer. A făcut ascultare, săracul. Prin anul 1953 am călugărit în Joia Mare 10 călugări aprobați de mitropolit, între care a fost și el. Și după aceea n-a trecut mult și l-am făcut preot și duhovnic. A fost de mare folos.

Și când am venit eu aici, a venit și el, săracul. Apoi, când a venit decretul acela și a scos tineretul din mănăstiri, l-a scos și pe el și el s-a dus la oile Mănăstirii Neamț să fie cioban acolo. Și când am venit eu aici de prin păduri, a venit și el imediat aici. A fost eclesiarh mare al mănăstirii aproape 20 de ani.

Vai, săracul, tare mai avea grijă de curățenia bisericii, de slujbe, de pomelnicele poporului. Avea grijă de schimbat preoții la vreme, diaconii, slujbele. Vinerea trecută l-am mărturisit după rânduiala mănăstirii – el la mine se mărturisea de zeci de ani –, în Joia Mare s-a împărtășit odată cu mine, aici, iar acum, când s-a simțit mai slab, a venit la mine cu o zi înainte de moarte, vineri, și a citit îndreptarul de spovedanie de când era copil. Toate, toate. S-a mărturisit curat și sâmbătă s-a dus să facă învierea la cer. A fost cum l-a făcut mama. N-a știut de lume, de prostii, de nebunii.

Și i-am zis: „Ai mai fost o dată cu acel îndreptar și ai mai citit o dată”. „Da, zice, dar acum l-am citit pentru ultima oară, că mă simt slăbit”.

S-a dus, săracul! Aducea un braț de veșminte de la veșmântărie aici la biserica asta, că s-a mutat din paraclis și a căzut cu ele jos, și niște femei au zis: „Părinte, ai căzut jos!” „Nu mai pot!” L-au ridicat bițele femei și a venit cu veșmintele aici. Și apoi ceilalți știu cum a murit, eu nu eram aici.

Dar a fost un om ales de Dumnezeu. A murit pe drumul ascultării, ascultare nu până la prășit, ci până la sfârșit. Nu demult a vrut să-l schimbe din ascultare, săracul, și părintele stareț i-a spus: „Stai! Când m-oi schimba eu, te-oi schimba și pe tine”.

Și a stat săracul la ascultarea lui sfântă până a căzut. A murit pe drumul ascultării ca un sfânt, ca un apostol, ca un mucenic. Sperăm la mila cea negrăită a lui Dumnezeu și a Maicii Domnului, că a făcut

învierea cu îngerii în ceruri, nu a mai apucat-o cu noi, câteva ceasuri mai erau. S-a dus la cer, săracul.

Mi-a plăcut cum a făcut slujba înmormântării părintele stareț cu toți părinții de aici. Și eu sunt bătrân, am pășit pe 85 de ani, am patru operații, sufăr cu inima, și ca mâine plec și eu. Mâine, poimâine „Veșnica pomenire” și pentru mine.

Dar fiindcă m-a chemat părintele stareț să vorbesc ceva, că mi-a fost fiu duhovnicesc 30 de ani sau mai mulți de când l-am primit întâi în mănăstire, am venit. Nu-s stăpân pe picioare, a trimis doi părinți de m-au adus, că-s slăbit de picioare.

Dar ferice de el că a răbdat după Evanghelic nu până la prășit, ci până la sfârșit. S-a dus la bucuria cea fără margini. Cu îngerii lui Dumnezeu este acolo. Ce vede el acum, ce aude el, ce miroase el, ce înțelege el, suntem străini cu totul de a înțelege noi. Că-i cu îngerii lui Dumnezeu în ceruri. Părintele duhovnic Protosinghel Ambrozie.

A venit la mine plângând un cârd de oameni care-i mărturisea el: „Părinte, a murit duhovnicul nostru!” L-a luat Domnul, că și-a terminat drumul crucii, care a avut să-l facă în lumea asta.

De aceea nu vă țin mult, vă spun că ați luat parte la înmormântarea unui om ales al lui Dumnezeu, și să fie mila Preasfintei Treimi și a Maicii Domnului și a tuturor sfinților cu sufletul lui și cu toți pe care i-a mângâiat și i-a mărturisit el, și să fie îndurarea Domnului și noi să avem sfârșitul cel bun și să mergem cu dânsul la rai. Amin.

Părintele stareț l-a visat pe Părintele Ambrozie la vreo trei zile. Era singur pe o câmpie verde, frumoasă.

– Părinte Ambrozie, dar n-ai murit?

– N-am murit!

– Dar cum n-ai murit, nu te-am îngropat eu?...

*

După câteva zile, un alt părinte l-a visat că a venit la chilie și l-a întrebat:

– Părinte Ambrozie, dar noi am crezut că ai murit și părintele stareț a dat chilia părintelui Ciprian. Unde ai fost până acum?

– Am fost la Ierusalim!...

SFATURI DUHOVNICEȘTI

– Părinte Cleopa, unde se mântuiește omul? În viața de sine, idioritmică, în chinovie sau în lume, în oraș, în sat?

– Omul se mântuiește și aici și în oraș și în sat și oriunde, dacă are trei fapte bune: credința dreaptă în Iisus Hristos, faptele bune și smerenia. Se mântuiește oriunde dacă are astea trei lucruri. Iar cine nu le are acestea nu se mântuiește nicăieri.

– Până unde trebuie să meargă ascultarea în mănăstire?

– Am să fac ascultare până voi merge în genunchi. Hristos a dus crucea pe umeri și eu vreau

să duc ascultarea pentru Hristos. În măsura în care ai să te biruești pe sine și în măsura în care ai să fugi invers, nu de la durere spre plăcere, ci de la plăcere spre durere, în măsura aceea ai să fii un ostaș al lui Iisus Hristos, care ai să răstignești trupul; și ai să te răstignești cu Hristos și ai să poți zice ca Pavel: *Cu Hristos m-am răstignit și trăiesc. Dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.*

– **Părinte, dacă cineva e oprit de la împărtășanie, poate să ia anaforă?**

– Poate, cum să nu. Cine a zis că nu se poate?

– **Am auzit că nu-i voie să iei anaforă, dacă ești oprit de la împărtășanie. Deci poate lua anaforă?**

– Întâi aghiasmă mare și apoi anaforă. De câte ori se spovedește poate lua aghiasmă mare, jumătate de împărtășire. Dar și anaforă întotdeauna, numai când e într-o ispitire ceva, nu are voie.

– **Când nu se poate lua sfânta anaforă?**

- Nu mai poți lua anaforă dacă după miezul nopții ai luat o lingură de apă sau o fărâmură de pâine, gata! Că ziua începe de la miezul nopții;

- Nu pot lua anaforă femeile care sunt în rânduiala firii, opt zile;

- Nu pot lua anaforă bărbații care se ispitesc noaptea prin somn;

- Nu pot lua anafură cei care sunt sfâdiți și nu se împacă;

- Nu pot lua anaforă și nu pot săruta sfintele icoane, nici mâna preotului, nici să stea să-i pună

potirul pe cap, bărbatul și soția dacă au fost împreună;

- Nu pot lua anaforă cei ce nu sunt vrednici să li se primească darurile la biserică, din pricina păcatelor publice. Așa spune cartea.

– Părinte, în Biblie nu scrie că nu-i bine să se mănânce carne.

– Da tu cauți în Biblie? Dar noi nu avem Dreptul Canonic? Pidalionul l-ai citit mata? Pravila Mare a Bisericii ai citit-o? Pravila mică? Noi avem canoanele Bisericii de Răsărit, nu în Biblie. Noi avem patru posturi peste an, rânduite de Sfinții Apostoli, de Hristos. Hristos n-a postit 40 de zile și 40 de nopți?

– Dar pentru călugării care mănâncă întotdeauna fără carne?

– Călugării n-au voie să mănânce carne. Auzi ce spune Sfântul Calinic, care are sfintele moaște la Cernica: „Călugării sau călugărițele care vor mânca carne în mănăstire sau când se duc acasă pe la neamuri sau în oraș, doi ani oprire de împărtășanie, 39 de gârbace la spate, să-l blesteme tot soborul și să-l zvârle afară din mănăstire”.

Pe voi, mirenii, nu vă leagă să nu mâncați. Pe noi, călugării, da. Pentru că monahii trebuie să păzească fecioria, cum i-a făcut mama lor, până la moarte. Dacă te-ai îmbuibat cu cărnuri și cu cârnați și ai băut vin, te duce dracul după muieri și te-ai prăpădit în veacul veacului.

Călugărul trebuie să puie frâu calului. Nu auzi ce spune Apostolul Pavel? *În toate zilele îmi chinu-*

iesc trupul și îl robesc, nu cumva altora propovăduind, să ajung eu de sminteală.

Zic Sfinții Părinți că trupul este fiară. Să nu-l îngrijești mai mult decât trebuie. Trupul este vrăjmaș. Zice Sfântul Isihie: „Până la moarte să nu te încrezi în trupul tău”. Cel mai mare dușman al mântuirii este trupul, că-i firea stricată din rai. Și tot timpul el trage la pământ și la iad.

– Pe cine să trecem la pomelnic?

– Când faci, mamă, pomelnic pentru ai matalc, la Liturghie, pune și unul sau doi săraci, sau o văduvă pe care nu are cine o pomeni și a murit, săraca. Este mare pomană. Asta se cheamă milostenie duhovnicească. Este mai mare decât aceea când îi dai o haină sau o mâncare omului, că-l ajuți dincolo, în veșnicie.

– Părinte Cleopa, pentru morți ce slujbe se pot face? Parastase, Liturghii? De exemplu, câte parastase se pot face?

– Părintele meu, pentru morți și pentru vii cea mai puternică slujbă este Sfânta Liturghie, care este jertfa și răscumpărarea Mântuitorului. Dacă a murit cineva, este bine să pornească patruzeci de liturghii (că la Liturghie se scot părțicele și are comuniune cu Hristos în Sfântul Potir prin părțicele) și patruzeci de panahide. Acolo se fac dezlegările, că la o panahidă sunt nouă dezlegări: șapte dezlegări mici făcute de preot, atunci când zice: „Dumnezeul duhurilor și a tot trupul...”, și două mari, pe care trebuie să le zică episcopul sau preotul. Deci 360 de dezlegări are un

suflet în șase săptămâni la panahidă. Deci poți să pui patruzeci de liturghii și patruzeci de panahide în șase săptămâni.

– Și dacă nu știm dacă a murit spovedit sau împărtășit, poate a murit de mai mulți ani, putem să-l punem la pomelnic?

– Numai dacă moare sinucis, Doamne ferește, pe acela nu-l mai poți pune.

– Dar dacă moare de moarte normală?

– Da, oricum ar fi. Că zice Apostolul: omul murind a încetat de la păcat, nu mai face păcatul. Îl poți pune, e fiu al Bisericii. Iată pe cine nu poți pune la Liturghie:

- Nu se pot pune întâi sectanții, că fac păcat împotriva Duhului Sfânt, cum arată Sfântul Efrem;

- Nu se pot pune cei sinuciși;

- Nu se pot pune cei ce au trăit necununați;

- Nu se pot pune cei ce au murit în duel;

- Nu se pot pune cei ce au refuzat Sfintele Taine la moarte. Nu vor să primească preotul, n-ai voie să-i pui la slujbe;

- Nu-i poți pune pe cei ce au înjurat de lucruri sfinte;

- Nu se pot pune la Liturghie cei ce s-au luat neamuri în căsătorie, de la spița a șasea în jos. Spița a șasea sunt veri de gradul doi. Spița a patra sunt veri întâi;

Astea sunt pricinile pentru care nu-i poți pune la Liturghie. Iar la Psaltire numai sinucigașii și creticii nu se pot pune. Ceilalți se pot pune fără

părțicele la Psaltire. Dar să scrii pe pomelnic: fără părțicele. N-are comuniune la Sfânta Liturghie.

– Poți să mergi la cei care sunt necununăți?

– Dacă ai mâncat în casă la un om necununat, patruzeci de zile trebuie să faci canon, căci masa lor este spurcată.

– Și ce canon trebuie să faci? Câte metanii trebuie să faci?

– Trebuie să faci canon de cincizeci de metanii în zi cu psalmul 50, timp de 40 de zile. Nu-i voic, frate, să trăiască ca dobitoacele așa.

– Ce se poate face, când vor să se căsătorească doi tineri de credințe diferite?

– Când vei vedea că a luat un ortodox pe o catolică sau o protestantă sau o evreică sau o turcoaică, astea se cheamă căsătorii mixte. Totdeauna femeia trebuie să treacă de partea bărbatului. Dacă bărbatul este ortodox, ea trebuie să devină ortodoxă. Dacă nu vrea să treacă de partea bărbatului, atunci să se despartă. „Nu merg după tine, că ești catolică, dacă nu te faci ortodoxă”.

– Dacă un catolic trece la ortodocși, ce rânduială trebuie să i se facă?

– Gata! Acum nu i se mai face botezul. Îl miruiește pe frunte de trei ori cu sfântul și marele mir și-i citește dezlegarea rânduită și gata!

– Dar dacă un ortodox trece la catolici, ce se întâmplă?

– Care trece la catolici primește botezul papistaș. Se face catolic, dar își pierde sufletul. Cu catolicii încă nu am ajuns la unire. Au cedat ei în favoarea noastră până acum vreo 13 puncte, dar mai sunt zece puncte care ne despart.

– **Dar dacă trece la iehoviști?**

– Martorii lui Iehova sunt draci fără coarne. Când veți auzi de martorii lui Iehova, asta este sectă alimentată de evreii din America cu miliarde de dolari, ca să despartă lumea de Hristos și de Biserică.

– **Am o rudă care a trăit 60 de ani și a murit așa, fără veste, fără spovedanie. Ce pot să-i fac?**

– Foarte greu, dacă a fost nespovedit. Când moare nespovedit, ca și cum ar muri nebotezat. Ferească Dumnezeu! Numai, Doamne ferește, dacă moare în război, dacă moare accidentat.

– **Nu era spovedit din tinerețe.**

– De atâta vreme nespovedit? Și cum a putut trăi atât?...

– **Părinte Cleopa, ce să fac că nu reușesc să-mi găsesc un duhovnic?**

– Tu să-l găsești? El să te găsească pe tine!

– **Părinte, se spune că vin vremuri grele. Ce putem face?**

– Tata-i la cârmă! Voi nu auziți ce spune Proorocul David în Psalmul 32? *Domnul risipește sfaturile neamurilor, leapădă gândurile popoarelor și*

defaimă sfatul boierilor. Iar sfatul Domnului rămâne în veac și gândurile inimii Lui, din neam în neam.

Nu vă tulburați și nu vă temeți, că nu va fi cum vor ei. Ehe, câte vor ei să facă! Voi nu vă temeți! Rugați-vă și faceți Sfânta Cruce cu credință și fug toți dracii!

– Mamele care își omoară pruncii se mai mântuiesc sau nu?

– Pentru avorturi, dumnezeieștile Canoane opresc 20 de ani de la Sfânta Împărtășanie, dacă l-a făcut cu voia. Dacă l-a pierdut fără voie, numai doi ani.

– Dar femeile care se feresc să rămână însărcinate, ce canon primesc?

– Care se păzesc să nu facă copii, sunt oprite de Sfânta Împărtășanie nouă ani. Dacă încetează și face canon, îl aduci la doi ani aproape de Sfânta Împărtășanie. Dacă nu, intră la canonul celor care fac avort.

– Dacă se întâmplă ca preotul să verse din Cinstitele Daruri, ce canon primește? La o sfântă biserică un preot bătrân s-a împiedicat de o persoană care stătea să treacă peste ea.

– Mare păcat au persoanele care stau în calea preotului bătrân, când el iese cu Cinstitele Daruri, căci le poate vărsa. S-a întâmplat la mai mulți preoți bătrâni. Cinstitele Taine încă nu-s sfințite, dar preotul pentru asta este oprit un timp de Sfânta Liturghie, iar cel care a fost piedică preotului, este oprit trei ani de la Sfânta Împărtășanie.

Dacă ar fi darurile sfințite și s-ar vărsa din Sfântul Potir, atunci preotul nu mai poate sluji un timp și trebuie să-i dea arhierul canon.

– La noi la biserică lumea se îngrămădește în față să le pună potirul pe cap, când iese la sfârșit cu Sfintele Daruri.

– Ei, lumea! Câte capete, atâtea minți. Sunt biserici în țară unde nu se pune la nimeni. Preotul, dacă poate să pună puțin sfântul potir, să-l atingă de capul omului, bine, dacă nu, nu are nici o obligație. Asta-i un obicei local, nu este general.

– Părinte, soțul meu nu vrea să meargă pe calea credinței și mă lupt cu el, dar nu-l pot convinge.

– Stai oleacă! Nu-l poți face sfânt dintr-o dată! Ce vreau să spun? Sfântul Teodor Studitul spune: „Femeie, nu încerca să-l faci pe bărbat sfânt dintr-o dată, că nu poți! Câte puțin, câte puțin se îmbogățește cineva și la cele trupești și la cele duhovnicești”.

„Hai să ținem azi post, că este sfânta vineri!” „Nu pot, că eu am treabă!” „Hai să ținem până la amiază!” Dă-i cu lingurița!

„Hai să facem milostenie!” „Nu am de unde da!” „Hai să dăm măcar o pâine în numele Domnului. Un pahar de apă în numele Domnului!”

„Lasă înjuratul!” „Nu pot, că sunt obișnuit!” „Uite ce! Lasă-l măcar o zi! Ia luptă-te tu o zi, să vezi că n-ai să mori!” La toată fapta bună ia-l câte oleacă! Și așa încetul cu încetul vede el că a avansat; și apoi începe și el să pună voință mai tare. Dar nu

deodată: „Măi, că nu faci așa! Că nu umbli așa!” Dacă ai să faci așa, dai cu toporul unde-i ața slabă și se rupe.

Îmi povestea o femeie aici: „Părinte, mă lupt cu el de zece ani de zile să păstrăm oleacă de curăție în posturi, la zile mari. N-am reușit în nici un chip. Am zis: «Doamne, aș vrea și eu să mă împărtășesc!»”. Că din cauza lui nici ea nu putea primi Sfintele Taine.

Și-i spune: „Măi, uite ce-i! Te rog, pentru dragostea lui Iisus Hristos, lasă-mă să fiu curată în Săptămâna Mare, să postesc și eu, să mă pot împărtăși!” Că preotul i-a spus: „Dacă poți să ții o săptămână măcar, te împărtășesc”. Că dacă nu ține curăția, poate să țină tot postul și tot nu se poate împărtăși. Ea postea până la Paști postul, dar din cauza lui nu se putea împărtăși, că nu păzea curăția în familie. Și el zice: „Îi cam mult o săptămână!”

Dar a învățat-o o rudă de-a ei bătrână: „Fată, ia ține tu trei zile de post negru și ai să vezi ce-o să facă Dumnezeu cu dânsul!” Trei zile n-a gustat nici apă, nimic. La trei zile i-a dat Dumnezeu o boală și a zăcut până la Paști. Nu i-a mai trebuit nimic! Trecuse Paștele! I-a spus femeia: „Acum ce zici? Ai să ții de acum posturile?” „De acum țin toată viața, că era să mor! Nu-mi mai trebuie nimic!” a zis el.

L-a biruit femeia cu postul și cu rugăciunea.

– Părinte, ce înseamnă *anatema*?

– Trei pedepse are Biserica! *Afurisenia*, pe care o dezleagă duhovnicul la spovedanie; *caterisirea*, la persoane sfințite – diaconi și preoți –, pe care o poate

dezlega episcopul; iar *anatema* o poate dezlega, cu mare greutate, Sfântul Sinod. Anatema înseamnă *pogorâre de viu în iad cu dracii și tăiere de la Trupul tainic al Bisericii lui Iisus Hristos*. Sectari sunt dați anatema, pentru că s-au rupt de la Trupul lui Hristos, care este Biserica.

– **Părinte, ce reprezintă metaniile pe care le avem drept canon?**

– Câtă frumusețe și câtă armonie este între cele patru stihii ale pământului: apă, aer, pământ și foc; cele patru zidiri lucrează între ele unite și amestecate și neamestecate. Două sunt grele și două ușoare.

În om se văd aceste patru stihii, când face metanii: două stihii îl trag în jos, către pământ; și două îl ridică în sus, către Dumnezeu. Focul și aerul îl ridică; pământul și apa mereu îl trag în jos.

Omul este sâmburele universului. Grecii au zis că omul este o lume mică în cea mare, adică microcosmos în macrocosmos, iar Sfântul Grigorie Bogoslovul a zis invers: lume mare în cea mică, macrocosmos în microcosmos.

Omul, când se închină lui Dumnezeu cu toată inima și cu toate puterile sufletești ale lui și cu cele firești, aduce mereu lui Dumnezeu cerul și pământul, pe care le conține el într-însul.

Omul are din cele patru lumi: lumea minerală, lumea vegetală, lumea animală și lumea duhurilor, și mai presus de ea, are minte, cuvânt și duh; duhul fiind în chip de raze de lumină în mijlocul inimii, cum arată preaîndumnezeitul la minte Grigorie Palama.

Ce este duhul cel de viață făcător, care este în chip de raze în mijlocul inimii, cu care omul este mai mare decât îngerii? **Este un dor gânditor care stă între minte și între cuvânt și care circumscrie în sine și pe cuvânt și pe minte.**

Precum Duhul Sfânt în sânul Sfintei Treimi cuprinde și pe Tatăl și pe Fiul, așa acest duh de viață cuprinde mintea și cuvântul omului, arătând astfel că omul este făcut după chipul și asemănarea Sfintei Treimi și este icoană vie a lui Dumnezeu pe pământ.

– Părinte, ce ne puteți spune despre sfârșitul lumii?

– Pe noi nu ne interesează când va fi sfârșitul lumii. Asta ne interesează: „Cum am să termin eu viața?” Că Mântuitorul a spus: *Iar despre ziua și ceasul acela, nimeni nu știe; nici îngerii din cer, nici Fiul ca om, ci numai Tatăl.*

Dar eu de ce să mă gândesc la sfârșitul lumii, dacă eu mor mâine? Ce dacă va mai ține lumea asta o mie de ani? Cu ce mă duc eu de aici și ce-am pus eu în traistă, asta mă interesează. Că Mântuitorul a spus: *Privegheați și vă rugați, că nu știți ziua, nici ceasul!*

MESAJE DUHOVNICEȘTI
ALE MARILOR PĂRINȚI
transmise pe bandă magnetică

(I)

PĂRINTELE CLEOPA CĂTRE
PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC
(1979)

De n-ar păzi Domnul casa sufletului, în zadar am priveghea. Iar acoperindu-ne sufletul, nimeni nu va strica cetatea noastră. Acesta-i antifonul pe care-l cântă Biserica. Eu sunt păcătos și nevrednic de mila și acoperământul lui Dumnezeu. Dar nădăjduiesc la mila Lui, că Hristos pentru cei păcătoși a murit.

Spune-i Preacuviosului părinte duhovnic Arsenie, marele stareț de la Techirghiol, să se roage pentru mine păcătosul, că știu că este un suflet activ, credincios, sfătuitor, răbdător, iscusit, și-i împodobit cu toate bunătățile.

Și eu nici una nu am. Eu sunt leneș, nerăbdător, neiscusit, somnoros, împrăștiat cu mintea, fără evlavie, fără vegherea minții, și n-am nimic bun. Să se roage pentru mine, păcătosul, să pun și eu început

bun. Îi doresc la mulți și fericiți ani de sfintele sărbători. Și să dea Preasfântul și Bunul Dumnezeu să ne întâlnim cu toții la rai.

**PĂRINTELE CLEOPA CĂTRE
PĂRINTELE ILARION ARGATU
(1979)**

Spune-i Părintelui Arhimandrit Ilarion Argatu smerite închinăciuni, cu toată dragostea în Iisus Hristos. Să se roage pentru mine, păcătosul, ca să-mi ajute Preasfântul Dumnezeu să pun început bun la fapta bună și să am răbdare, că n-am nici răbdare, n-am nici smerenie, n-am nici înfrânare, n-am nici priveghere, n-am nici rugăciune, sunt sărac de toate. Și poate, cu rugăciunile Înalt Preacuvioșiei sale, să pun și eu, păcătosul, început bun. Și să-i spuneți la mulți și fericiți ani, să se roage pentru mine, păcătosul, lui Dumnezeu și Maicii Domnului. Amin.

**PĂRINTELE CLEOPA CĂTRE
PĂRINTELE PAISIE OLARU
(Vinceri, 1 August 1980)**

Blagoslovește, Preacuvioase Părinte Paisie!

Iată, prin fratele Petru putem vorbi câteva cuvinte. Eu la ora asta am terminat cu spovedania soborului. Este ora aproape două (14). Am fost la Piatra Neamț, mi-am scos aproape toți dinții din partea de sus. Numai doi au mai rămas. Am tăiat

îmbrăcămintea veche de pe dinți. O măsea de jos mă doare. Nu pot vorbi bine. Vorbesc fonfăit.

Am oră la doctor marți, în ajunul Schimbării la Față. La ora șapte trebuie să fiu la Piatra Neamț. Nu știu dacă am să mă pot duce la hram. Doar dacă oi trimite doctorului răspuns prin cineva că renunț să mă duc marți. Trebuie să-mi ia măsură și să-mi fixeze, că de-acuma pun o placă mobilă, o proteză, ceva, că nu mai are cu ce-mi face legătură.

Aici lumea nu mă mai lasă zi și noapte. Îi ca în Gara de Nord! Îmi pare rău că n-am plecat la Sfântul Munte de tot, cum aranjasem acum. Ca acolo să scap de oameni, că aicea nu mai scap. Dacă te-i ruga sfinția ta, poate, poate... și mi-a trece măseaua asta care mă doare, poate să mă duc luni la deal, dacă oi renunța să mă duc la doctor. Dacă nu te-i ruga cu credință, n-o să mă fac sănătos, și atunci nu mă duc.

M-aș fi dus de luni seara, luni adică după slujbă, să stau acolo că am nevoie și de spovedanie, și dacă a ajuta mila lui Dumnezeu, poate să și slujesc. Nu știu cu predica cum va fi, fiindcă nu pot vorbi bine. Așa este.

Aici am avut musafiri mari, trei episcopi: episcopul de la Râmnicu-Vâlcea, episcopul de la Roman și episcopul de la Ungro-Vlahia, Preasfințitul Roman, care a venit cu directorul Institutului Biblic, părintele Anania, care-mi corectează lucrarea mea ca să o dea la editură.

Suntem ocupați până în gât. Și obosiți și bolnavi. Și nu mai pot! Știu că și sfinția ta ești ocupat. Îmi dau seama și mai ales la vârsta sfinției

tale, dar la noi aicea vin cu autobuzele și se duc permanent.

Acuma era vorba să mai sosească o delegație de prin America. Îi venită la Iași. Dacă va ajunge și pe aici sau nu, nu știu. Așa că, dacă a fi voia Domnului și am să pot și oi vedea că mă pot bizui, că acum urmez niște tratament, iau niște tetraciclină, iaca de vreo două zile și încă am să mai iau, voi veni. Văd că oleacă mi-a mai trecut măseaua, poate a îngădui ca să mă pot bizui să mă urc acolo la deal. Blagosloviți și mă iertați și vă rugați pentru mine, păcătosul.

RĂSPUNSUL PĂRINTELUI PAISIE PENTRU PĂRINTELE CLEOPA

(Sâmbătă, 2 August 1980)

Blagoslovește, Preacuvioase Părinte Cleopa! Am primit veste prin fratele Petru, corespondentul nostru, despre starea sfînției voastre în care vă aflați și dorința de a veni la noi. Suntem bucuroși de aceasta.

Să renunțați la doctor cu dinții, vă veți duce altădată, că doctorul îl poți găsi oricând, iar ziua Schimbării la Față o dată în an. Și dacă dă Dumnezeu și e vreme bună, încă o dată aș vrea să vă aud vocea, predica, pe care aveți sfînția voastră obicei ca să o spuneți.

Aici e vreme frumoasă. Are să fie slujbă afară, cum a mai fost. Despre Sfântul Munte, că tot amintii, nu aveți blagoslovenie de la noi! Din altă parte dacă veți căpăta blagoslovenie, dar de la noi nu aveți

blagoslovenie să plecați cu totul la Sfântul Munte. Așadar poate ar trebui să ne mulțumim la așa cum suntem în țara noastră românească și să ne păzim biserica strămoșească a noastră, nu în alte părți.

Este pornit și Părintele Chiril (Roșu) cu gândul și poate este aproape și pregătit să plece. Nu mă pot certa cu dânsul. I-am stat în opoziție câțeva vreme, și acum am zis: „Mergi sănătos, Părinte Chiril, și te roagă și pentru noi”, dar încă nu a plecat.

Așadar vă așteptăm să veniți, așa cum o-ți fonfăi, veți spune oleacă de predică. Eu fonfăiesc de vreo zece ani, și care are urechi bune, mă aude, carc nu, pot să vorbesc cât de tare la urechea lui.

Așadar mulțumesc fratelui Petru că ne-aduce vești bune și îmbucurătoare și de pe la fratele nostru, Părintele Arsenie, de la maici de la Râmeț, și rămânem în așteptare ca să veniți de luni seara sau marți dimineața, când veți putea.

Dumnezeu să vă dea sănătate și putere ca să puteți îndeplini și ascultarea asta încă o dată în an. Doamne ajută! Blagosloviți și mă iertați! Amin.

PĂRINTELE CLEOPA CĂTRE PĂRINTELE ARSENIE

(Vinceri, 1 August 1980)

Blagoslovește, preacuvioase părinte Arsenie!

Iată, prin mijlocirea lui Dumnezeu și a Maicii Domnului, și prin mijlocirea fratelui Petru, iar putem să vorbim câteva cuvinte de la mare distanță.

Eu îmi dau seama că pronia lui Dumnezeu v-a rânduit acolo, pentru că sfinția voastră sunteți un suflet activ, care vă place să vă ocupați și de mântuirea altora. Și acolo ca în nici un alt loc mai mult puteți să aveți legătură cu multe feluri de persoane care se duc acolo la odihnă, la băi. Eu nu știu cum este acolo. Dar știu că sunteți activ și vă interesați și luptați pe toate căile pentru mântuirea sufletelor omenești.

Și la noi aici nu-i puțin de lucru. Este foarte, foarte mult. Rar când se întâmplă să am un ceas pe zi liber sau două. Poate în zile de lucru așa, dar în sărbători suntem peste măsură.

Am înțeles că o călugăriță de acolo mi-a bătut la mașină o carte de predici. Dacă a fi voia Domnului, am să vă trimit și altă carte, dar întâi după ce oi primi-o pe asta. Cât a costa de bătut la mașină și de legat eu plătesc la maica care s-o ostenit. Și după aceea am să vă dau altă carte, că am terminat acum cartea *Predici pentru monahi*.

Da, și sectologia, care acum îi facem ultima corectură pentru tipar, că s-a aprobat și de Înalt Preafericitul Patriarh și de stat. A fost părintele Bartolomeu Anania aici ieri cu episcopul de la Ungro-Vlahia, cu Preasfințitul Roman, și mi-a spus că-i aprobată și speră că prin octombrie-noiembrie se va tipări. Această carte se cheamă *Călăuză spre cunoașterea și apărarea credinței strămoșești*. Am lucrat la dânsa câțiva ani pe apucate, așa.

Acuma lucrez, dacă a fi mila Domnului, la altceva, care mai târziu vă voi spune. Da-s foarte

puțin liber ca să mai pot să mă mai ocup și de asta. Iaca, chiar la ora când vă vorbesc, am venit de la spovedania călugărilor, de vale. De dimineața până acuma, e ora aproape două (14), am avut spovedania părinților.

Îs bolnav, mi-o chicat dinții din partea de sus; jos mai am câteva măsele îmbrăcate, mă dor și acelea. Vorbesc greu. Vine groapa, vine mormântul, nu m-am pregătit cu nimic și mă duc sărac din lumea asta. N-am făcut nimic bun. Vă rog să vă rugați pentru mine, păcătosul.

A venit pe aici Înalt Preasfințitul Antim de la Galați cu părintele Teofil Pandele. A venit și Preasfințitul Epifanie de la Constanța, acu de curând. Și au stăruit și unul și altul să mă duc în Dobrogea să le vizitez mănăstirile. O zis că-mi dă mașina, merg ei cu mine.

N-am prea promis că nu am timp, suntem împărțiți în chipuri și feluri. Dar s-ar putea după Sântă Mărie, după Adormirea Maicii Domnului, totuși să merg până la Galați, că acolo mănăstirea a turnat un clopot mare la o turnătorie de stat, un clopot de 2300 de kilograme. Și spunea starețul că cu orice preț vrea să mă ia și pe mine la recepția clopotului și a stăruit mult părintele Teofil, care a venit acum a doua oară – Teofil, dacă-l știi, care a fost director în Ministerul Cultelor. E un mare ctitor la noi, mare binevoitor pentru mănăstirea noastră.

Și dacă cumva ajută mila Domnului și mă duc pe acolo și îi vreme bună, s-ar putea întâmpla să ajung și până la Preacuvioșia voastră, că aș dori să ne mai vedem în viața asta față către față, că mi-e

dor de sfinția voastră. Nu se știe viața. Eu sufăr și cu inima și mă simt obosit tare. Am vrea ca înainte de a ne despărți cu trupurile să ne mai vedem o dată, dacă a fi voia Domnului și a Maicii Domnului.

Vă rog să mă iertați și să vă rugați pentru mine, păcătosul. Am auzit că pe acolo e timpul frumos, recolta o mers bine. Pe la noi pe la munți plouă și iar plouă. Azi avem o zi frumoasă. Dar a plouat multă vreme. Așa-i la munte, după cum știți, totdeauna. Iertați-mă și să ajute mila Domnului să ne mai vedem. Dumnezeu să ne miluiască. Amin.

PĂRINTELE PAISIE
CĂTRE PĂRINTELE ARSENIE
(Sâmbătă, 2 August 1980)

Blagoslovește, Părinte Arsenie! Să vă găsească fratele Petru în sporire duhovnicească și bucuros. Vă mulțumim pentru atenție că nu ne-ați dat uitării, precum și noi, la nevrednicele noastre rugăciuni, vă pomenim. Ne bucurăm că măcar așa, prin veștile care se pot aduce de pe-acolo, ne mai bucurăm unul de altul. Vă rog să mă iertați. Eu sunt tot la Sihla. Sunt în așteptare.

Ai văzut, și asta din carte. Un bătrân a trimis ucenicul la târg. Și sta în ușă și-l aștepta și tot dădea din cap: „Oare care ucenic va veni întâi? Cel de sus sau cel de jos?” Așa și eu stau în așteptare, să vedem care ucenic va veni!

Vă rog să mă iertați că sunt cam bolnav, ocupat trupește și cu grija vieții. Blagosloviți! Dumnezeu să

vă ajute, ca să prisosiți faptele și cuvintele și predicile pe care le dați poporului și maicilor care sunt acolo.

Dumnezeu să ne ajute! Dacă nu ne vom putea întâlni aici în lumea asta, să ne facă Domnul și Măicuța Domnului parte să ne întâlnim dincolo. Acolo unde nu sunt scârbe, nici întristare, nici suspinare, ci viață bucuroasă și fără de sfârșit. Amin.

CUPRINS

Cuvânt înainte,	
de Arhimandrit Ioanichie Bălan.....	5
Cuvânt la Nașterea Domnului.....	7
Cuvânt la Soborul Maicii Domnului.....	29
Despre Anul Nou și	
despre calendar	36
O minune cu sfânta icoană	
a Mântuitorului	47
Altă minune, cu Sfânta Cruce	49
Cuvânt despre rai	51
Maria partea cea bună și-a ales	58
Cuvânt la cina cea mare	63
Cum să prăznuim duhovnicește	85
Dumnezeu este totul întru toate	
și în nimeni nimic	88
Dragostea față de zidirea lui Dumnezeu	94
Filosofia păianjenului.....	97

Despre judecățile lui Dumnezeu	100
Îndoiala în credință.....	107
Despre rugăciune.....	112
Cuvânt la înmormântarea Părintelui Ambrozie Dogaru	118
Sfaturi duhovnicești	122
Mesaje duhovnicești ale marilor părinți transmise pe bandă magnetică.....	134

**Tehnoredactare computerizată
la Sfânta Mănăstire Sihăstria**

**Tipărită la Tipografia Mitropolitană Trinitas
în colaborare cu**

MULTIPRINT

Tipografia MULTIPRINT S A
str. Bucium nr 34 Iași - 700265
Tel 0232-211225 236388 Fax 0232-211252

